

Kitsy nii pkëe San Lucas

¹⁻² Tyux Teófilo. Lëen xal kitsy re lool nii nakoo tu xaa non parñee ksocueentaa kchë nii kal kwtedy. Ndaly xaa nojkëe kchë nii beeñtsyey Jesucrist. Lëe meñ nii kono ni xluuyo chutiits xa nako. ³ Lëe na win byub xa nak kchë cos ko destye worñee bislow, aan kwxaakaa nii precisy kso xnëez noo parñee kxalno lool ⁴ parñee kaknan nyëel xa nak kchë nii no kluuy meñ lool.

Lëe angly xñee nii lëe Juan kaly

⁵ Lëe Herodes nak rey xtañ meñ Judea tiemp nii kwyo tu pxosy nii pcholë Zacarías. Lady tub tiyy pxosy nii pcholë Abías kwyo Zacarías. Sabely pcholë tsiil xaa, lo xtiyy Aarón sëed me. ⁶ Psoob Zacarías xtiits Dios chop tsiil. Por ngo ni tu cho pchilody nlis kiy pe cos lo xaa. ⁷ Per lëe xaa kol le chop xaa aan pchilody nyap tsiil xaa mëed.

⁸ Lëe tu tse lëe xtiyy Zacarías pchal sëeb leñ lidzy Dios, ⁹ aan nak xcostumbre pxosy nii klo xko xaa rif parñee kan xaa dyon cho sëeb lo pkoog, aan lëetyee Zacarías pchal sëeb lo pkoog tsiko kox yaal lo Dios. ¹⁰ Kchë meñ kwche ley chool lay mentre lëe yaal noyek. ¹¹ Aan lëe tu xangly Dios byaklo lo Zacarías lo pkoog. Nëzli laañee noyek yaal byaklo angly. ¹² Tsiñee lëe Zacarías kon angly, byeñdy xaa pe nyuñ xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹³ Per lëe angly chëb:

—Zacarías, ktsyeebtyoo, por lëe Dios biñ nii xñaboo, aan lëe tsiiloo Sabely kap tu mëed nii

kcholë Juan. ¹⁴ Aan lëël kle ni ndaly gaa meñ kle tsi lëë mëed ko kaly. ¹⁵ Por tu xaa non kak xiñoo lo Dios. Kidy xaa viñ ni kidy xaa cos nii chuuñ ksudzy, ni lëë Kyalbini Ntson sëëb leñ styoo xaa antes nii kaly xaa. ¹⁶ Lëë xaa ktikche styoo meñ Israel lo Dios. ¹⁷ Lëë xiñoo Juan tenech lo Dios, ni siñee kwyo kyalbini leñ styoo Elías, tsow leñ styoo xaa, ni sinak nii kwnabey Elías kñabey xaa, parñee kisyaa xaa xtily meñ nii xtilyni xiñ, ni parñee ksoob meñ ntseeb tiits. Singo mod lëë xaa kluuy xa kyëmbës meñ Dios.

¹⁸ Tsigo lëë Zacarías kwnabtiits lo angly chëb:

—¿Xa mod kniladzyaa nii sak nrrii cumplir? Por kwyoxaa ni kwyox tsiilaa.

¹⁹ Tsigo lëë angly kwëb chëb:

—Naa nak Gabriel. Lo Dios tugak son, aan lëë xaa pxaal naa syelynin tiits re lool. ²⁰ Per lëë na como bnilastyoo tiits nii byelynin, lëël kyaan ngop, aan chilody kñeel axte tse lëë kchë nrrii kak cumplir.

²¹ Mentre lëë kchë ngo kayak leñ lidzy Dios, lëë kchë meñ nii nche ley xñee penak nii no klyëë Zacarías lo pkoog. ²² Tsiñee lëë xaa pchoo, pchilody nyee xaa, aan axte tsigolye lëë meñ byeñ nii no pe cos kon xaa lo pkoog, xaktyee señ xko xaa aan singo byaan xaa.

²³ Tsi lëë nii no kuuñtsyey Zacarías leñ lidzy Dios byal, lëë xaa sey lidzy xaa. ²⁴ Loxsyee ngo lëë tsiil xaa kok xiñ, aan kaay mëë pchoody me lidzy me porñee nladzy me: ²⁵ “Lëë Dios bnee kyalnsaak re lon parñee ktelastraa tsiñee kan meñaa.”

Lëë angly xñee nii lëë Jesús kaly

²⁶ Tsiñee kok xoop mëe nii nak xiñ Sabely, lëe Dios pxaal angly Gabriel tu kyedzy nii lë Nazaret. Galilea ngab kyedzy ko. ²⁷ Leñ kyedzy ko kwyo tu kwnaa yeeñ nii pcholë Mariy, aan lëe me pchootiñle par ktsiilña me tu xaa nii lë José. Lo xtiy David sëed José. ²⁸ Lëe angly kwsëeb leñ lidzy me aan lëe angly pkëëptyux me chëb:

—¡Xle Dios lool ni lëe Dios nakni lii!

²⁹ Tsiñee lëe me kon angly, ptsyeb me biñ me xtiits angly, aan nladzy me penak nii pkëëptyux angly me singo. ³⁰ Per lëe angly chëb:

—Mariy, ktsyeebtyoo, por xle Dios lool. ³¹ Lëel kak xiñ aan lëel kap tu mëed nii kcholë Jesús. ³² Tu meñ xñabey kak mëed ko aan Xiñ Dios nii sob kpaa kolë meñ me, ni lëe Dios kaa kso me kak me rey sinak pxusykoltoo me David, ³³ parñee kñabey me lo meñ Israel aan iip kyaldy xkylwnabey me.

³⁴ Tsigo lëe Mariy chëb lo angly:

—¿Xa kaapaa mëed con bii tusyaa?

³⁵ Lëe angly chëb:

—Lëe Kyalbini Ntson kiid lool, ni lëe xkylantson Dios nii sob kpaa kyab ladyoo sinak nii nyako tu xkey. Por ngo Xiñ Dios kak mëed nii kaly. ³⁶ Ni wi gaa meñ liidzyoo Sabely kap tu mëed, nixxe nii meñ kol me ni xñee meñ nii chilody kap mëed. Per lëew kok xoop mëe nii noy xiñ me, ³⁷ por par Dios nody tu cos nii kchilody kak.

³⁸ Tsigo lëe Mariy chëb:

—Ña Dios non. Na kuuñtsyeyaa nii kaklastyee Dios. Loxsyee ngo lëe angly bi.

Lëe Mariy chikan Sabely

³⁹ Leñ tse go lëenlëdy lëe Mariy si tu kyedzy nii nche nëz kiy Judea. ⁴⁰ Aan tsiñee lëe me ptsiñ lidzy Zacarías, lëe me pkëëptyux Sabely. ⁴¹ Tsi lëe Sabely biñ nii lëe Mariy xkëëptyux, lëe mëed nii so noy me bni leñ styoo me, aan wor go kazh lëe Kyalbini Ntson kwsëëb leñ styoo me. ⁴² Tsigo nguiedzy kwnee me chëb me:

—Ni tu kwnaa karty kuuñlay Dios sinak beeñlay Dioosoo, ni sinak beeñlay Dios xiñoo. ⁴³ ¿Cho nakaa parñee kiid kan xña Xiñ Dios naa? ⁴⁴ Por siikñee biñaa nii lëel xkëëptyux, lëe xiñaa ble aan lëe me bni leñ styoon. ⁴⁵ Dichoosoo nii bnildazyoo nii sak cumplir kchë nii në Dios lool.

⁴⁶ Tsigo lëe Mariy chëb:
Tyub styoon xlen lo Dios.

⁴⁷ Ni xle xkyalmbañaa lo Dios nii pteelaa naa.

⁴⁸ Por lëe Dios psooblo naa nii nakaa tu kwnaa ndoladzy,

aan destye natse lëe meñ kñë lon dichoosoo.

⁴⁹ Por ndaly kyalnsaak nii no kneetsy Tat Tios lon. Ntson Tat Tios.

⁵⁰ Ni tugak kaa xkëstyoo Dios meñ nii xsoob xtiits me.

⁵¹ Con xkyalwnabey Dios bnitylo me kchë nii nyuuñtsyey meñ nyaa.

⁵² Lëe me kwlii kchë meñ xñabey,
ni lëe me blisklaa kchë meñ ndoladzy.

⁵³ Lëe me ptee nii pkiiñ lo meñ nii no lyaadzy,
aan psonëz me meñ rikw singosy.

⁵⁴ Beeñ me meñ Israel nii ngab lo me yudar,
ni psaanlasty me meñ Israel.

⁵⁵ Por singo byaan me tiits chop me pxusykoltoo
no Abraham ni xtiy Abraham nii nare kiid.

⁵⁶ Tson mëe kwlës Mariy lo Sabely. Loxsye ngo lëe me sey lidzy me.

Lëe Juan Bautist chaly

⁵⁷ Tsi lëe tse kutsiñ nii lëe xiñ Sabely kaly, lëe me kop tu mëedpkiy. ⁵⁸ Aan kchësy meñ nii no kex chilidzy me ni meñ lidzy me kutedy lo me porñee xle meñ nii lëe Dios psaladzy me. ⁵⁹ Lëe kwloxo xon kpidez, lëe me kuni mëed tsobey mëed, aan kokladzy meñ nii ncholë mëed Zacarías sinak lë pxosy mëed. ⁶⁰ Per lëe xña mëed chëb:

—Juan no nii kcholë mëed.

⁶¹ Tsigo lëe meñ chëb:

—Per ni tu meñ liidzyoo lëdy singo.

⁶² Lëe meñ kwnabtiits lo pxosy mëed con señ, parñee këb xaa dyon xa kcholë mëed. ⁶³ Lëe pxosy mëed kwnab tublë table aan lëe xaa pkëe lo table ko: “Juan kcholë mëed.” Aan kchësy meñ psee.

⁶⁴ Ni wor go kaazhkaa lëe Zacarías pchilo kwnee stub, aan lëe xaa bislo pteedy xaa skizh lo Dios.

⁶⁵ Kchësy meñ nii no kex chilidzy xaa ptsyeb, ni kchë kyedzy nii nche nëz kiy Judea pso cuent meñ nii kok. ⁶⁶ Aan kchësy meñ nii biñ ngo xñee:

—¿Cho lë nii kak mëed re tsi lëe me kroob?

Por nyoo nii lëe Dios nakni me.

Ti nii biily Zacarías

⁶⁷ Lëe Kyalbini Ntson kwsëeb leñ styoo Zacarías aan lëe xaa kwnee nii psyaab Dios styoo xaa, chëb xaa:

⁶⁸ Skizh xDios meñ Israel, por lëe xaa sëed kteelaa xkyedzy xaa.

⁶⁹ Lo xtiyy David pchoo tu xaa ndaan nii pxaal xaa kteelaa lëe no.

⁷⁰ Penaadle pxaal xaa tiits lo xiprofet xaa chëb xaa
⁷¹ nii lëe xaa kla lëe no lo xaa nii xtilyni lëe no ni
lo kchë xaa nii chaklasty kan lëe no.
⁷² Ni nyoo nii pkëstyoo xaa pxusykoltoo no.
Por ngo beeñ xaa cumplir kchë tiits ntson nii
kwnëe xaa.
⁷³ Lo pxusykoltoo no Abraham chëb xaa
⁷⁴ nii lëe xaa kla lëe no lo xaa nii xtilyni lëe no,
parñee ktsyebty no ksoob no xtiits xaa,
⁷⁵ ni ksaan no xtol no ni kpañ no sinak xñabey xaa
parñee kchilo kpig no lo xaa tyub nii kpañ
no.
⁷⁶ Lëe lii, xiñ xiprofet Dios nii sob kpaa kakoo,
por lii nech lo Dios parñee kwiil nëz nii tedy xaa,
⁷⁷ ni parñee këëboo lo meñ Israel nii lëe Dios ktsily
xtol meñ go,
ni lëe xaa kteelaa meñ go lo tol.
⁷⁸ Porñee tir buen xDios no,
por ngo lëe xaa kxaal tu xaa nii klyañ kpaa sinak
xlyañ ngbidz,
⁷⁹ parñee ksaani xaa lo meñ nii ncheno lo nguey,
ni kluuy xaa xa kpig no lo Dios.
⁸⁰ Lëe xaa wiñ go kwroob aan nonsyke xtiits
Dios kuni kik xaa, ni tañ gaa kwyo xaa axte tse nii
lëe xaa kwnëe lo meñ Israel.

2

Lëe Jesús chaly (Mt. 1:18-25)

¹ Leñ tse go lëe xtisy Roma nii pcholë César Augusto kwnabey ktyop lë meñ nii no kchë kyedzy
nii ngab lo xaa. ² Lëe Cirenio xñabey xtañ meñ
Siria worñee kwya cens re. ³ Aan no nii kchësy

meñ kyey xkyedzy parñee mer xkyedzy meñ jkab meñ. ⁴ Por ngo lëë José pchoo kyedzy Nazaret nii ngab Galilea par tsi xaa tu kyedzy nii lë Belén nii ngab Judea. Kyedzy ko koly rey David ni lo xtiyy gaa rey David sëed José. ⁵ Lëë xaa kwey kyedzy ko parñee siko jkab xaa chop xaa Mariy, por lëë xaa merle ktsiilña me ni lëë gaa me nak xiñle. ⁶ Aan lëëtyee Belén nche xaa tsiñee lëë tse kutsiñ nii lëë xiñ Mariy kaly. ⁷ Siko koly xiñ klo Mariy, aan loxsye pchal me mëed ladx, lëë me kwtiix mëed laañee xkyëtüu ma, porñee ptsyoldy me posad.

Lëë angly xñee lo xaa nii xkyënap mëkwxiiily

⁸ Kexka chu kyedzy Belén ptseñ bla xaa nii nche nap xpëkwxiiily. ⁹ Aan kolpsye lëë tu xangly Dios ptsiñ lo xaa ni lëë xhini Dios bibëly lo xaa aan tir ptsyeb xaa. ¹⁰ Per lëë angly chëb:

—Ktsyebty to, por tiits nii kuuñ kle styoo do ni styoo kchësy meñ syelynin. ¹¹ Lëë xaa nii këmbës to kiid kteelaa lëë do koly leñ xkyedzy David natse. Lëë xaa nak Crist nii xñabey. ¹² Tsiñee kan do tu mëed yeeñ nii nchal ladx nix laañee xkyëtüu ma, lëë do kyeñ nii nli tiits nii niyaa lo do.

¹³ Aan misme wor go lëë tub yox angly byety kpaa par ktee angly skizh lo Dios xñee angly:

¹⁴ ¡skizh Dios nii sob kpaa!

¡Xtee xaa xkyalnsaak xaa lo kchë meñ nii xleni xaa lo kislyu!

¹⁵ Loxsye byëp angly kpaa, lëë xaa nii xkyënap mëkwxiiily chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo leñ kyedzy Belén tsiin tyon noo nii biidnë Dios lo no.

16 Lëenlëdy lëe xaa si aan tsiñee ptsiñ xaa, lëe xaa kon Mariy ni José ni lëe xaa kon mëed yeeñ nii nix laañee xkyëtüu ma. 17 Lëe xaa bitiits nii lëe angly kukëb lo xaa cho nak mëed nii koly. 18 Aan kchësy meñ psee biñ nii bitiits xaa nii xkyënap mëkwxiiily. 19 Per lëe Mariy iip bnitylasty Mariy kchë ngo, tugak kwyow styoo me. 20 Lëe xaa nii xkyënap mëkwxiiily bi aan lëe xaa ptee skizh lo Dios porñee kon xaa ni biñ xaa kchë nii chëb angly lo xaa.

Lëe Jesús chobey

21 Tse nii ptsiil mëed xmal, lëe mëed kwyobey, aan lëe mëed pcholë Jesús, por destye worñee karty kak xiñ Mariy, lëe angly chëb xa kcholë mëed.

22 Tsiñee lëe Mariy kwte lo kyalsyañ sinak xñabey xley Moisés, lëe me kwey Jerusalén par tsini me Jesús leñ lidzy Dios. 23 Por leñ kitsy nii kë xley Dios xñee nii kchësy mëedpkiy klo jkab lo Dios. 24 Lëe me kuksakon nii xñabey xley Dios. Lëe ley xñee nii schilo kokon meñ chop ngog o chop kaa palom lo Dios.

25 Tiemp ko kwyo tu xaa nii pcholë Simeón leñ kyedzy Jerusalén. Buen xaa ni psoob xaa xtiits Dios ni kwëmbës kaa xaa nii lëe Dios kteelaa meñ Israel. Kokni Kyalbini Ntson xaa. 26 Lëe Kyalbini Ntson chëb nii kejty xaa deelñee kandy xaa kiid Crist. 27 Lëe Kyalbini Ntson pxaal Simeón lidzy Dios, aan tsiñee lëe José ni Mariy ptsiñni Jesús par kuuñtsyey xaa nii xñabey ley, 28 lëe Simeón kwteetsy Jesús aan lëe xaa ptee skizh lo Dios chëb xaa:

29 Blaa na, Tat Tios, ketyaa,

por lëen kon nii lëel beeñ cumplir xtiitsoo,

³⁰ ni lëen kon gaa xaa nii kteelaa meñ,

³¹ ni kchësy kaa meñ nii nche lo kislyu kan nii lëe
xaa pxaaloo.

³² Lëe xaa ksaani lo meñ sit,

ni lëe xaa ksoli meñ Israel.

³³ Lëe pxosy Jesús ni lëe xña Jesús psee biñ kchë
nii kwnee Simeón. ³⁴ Aan loxsye beeñlay Simeón
xaa, lëe Simeón chëb lo Mariy, xña Jesús:

—Tsiñee lëe mëed re kñee lo meñ Israel no meñ
kpig lo Dios, no gaa meñ ksaan Dios, ni ndaly meñ
klëe lo xaa. ³⁵ Singo mod lëe kchë nii xsya styoo
meñ kak nyoo. Kchë ngo ktsiñ leñ styool sinak nii
nyak tu cuchiy nii kchug xkyalmbañoo.

³⁶⁻³⁷ Kwyo tu kwnaa nii kwnee xtiits Dios. Ñan
pcholë me. Xiñ Fanuel nii sëed lo xtiy Aser kok
me. Tap kaly ptsiitap iz chap me. Ptsiilña me,
per xaktyee kadzy iz pañ tsiil me, aan destye nii
kuty tsiil me, ksatyee tse chi me lidzy Dios par
kutiitsni me Dios ni no tse chawdy me par kuuñ
ksak me Dios. ³⁸ Lëe Ñan ptsiñ mer worñee lëe
Simeón nonee aan lëe me pteedy skizh lo Dios ni
lëe me chëb lo meñ nii lëe mëed ko kteelaa meñ
Israel.

Lëe pxosy Jesús sey Nazaret

³⁹ Loxsye beeñsyey pxosy Jesús nii xñabey xley
Dios, lëe xaa sey par xkyedzy xaa. Nazaret nii
ngab Galilea nak xkyedzy xaa. ⁴⁰ Aan siko kwroob
Jesús ni siko ptee Dios kyalchak lo xaa ni lëe Dios
kokni xaa.

Lëe Jesús chutiitsni maestre

⁴¹ Ksatyee iz chi pxosy Jesús paskw Jerusalén.
⁴² Por ngo, worñee lëë Jesús kop tsiipchop iz, lëë xaa kwey ksa xaa, por singo nak xcostumbre meñ Israel. ⁴³ Tsiñee lëë lni kwtedy, lëë Mariy ni lëë José bi aan byeñdy xaa nii lëë Jesús byaan Jerusalén.
⁴⁴ Nladzy xaa tse sey Jesús lady meñ. Tu kpidz nder kwsë xaa, per tsiñee konsye xaa nii seydy Jesús lady meñ nii xyuumbey xaa, ⁴⁵ lëë xaa bikche sey xaa Jerusalén sikyub xaa Jesús.

⁴⁶ Axte kwloxo tson kpidz, lëë xaa ptsil Jesús leñ lidzy Dios. Lëë Jesús noyutiitsni maestre. ⁴⁷ Aan kchësy meñ psee biñ kchë nii kwnee xaa. ⁴⁸ Tsiñee lëë Jesús ptsil, psee pxosy xaa, aan lëë xña xaa chëb:

—Xiñ, ¿penak nii psaksil lëë noo? Mban pkyëkyuub noo lii.

⁴⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Penak kwëkyub to naa? ¿Pe nandy to nii mastre precisy kyën tsiñ leñ lidzy Dios?

⁵⁰ Per byeñdy pxosy Jesús penak kwnee xaa singo.

⁵¹ Lëë xaa sey Nazaret ksa xaa, ni lëë Jesús kaa psoob xtiits pxosy, aan bnitylasty xña xaa kchë ngo. Tugak kwyow styoo me. ⁵² Siko kwroob Jesús ni siko kwyo xkyalcheñ xaa aan ble Dios ni ble meñ lo xaa.

3

Lëë Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹⁻² Tsiñle iz kok nii nak Tiberio xtisy Roma worñee lëë xiñ Zacarías nii pcholë Juan bislo xluuy xtiits Dios. Lëë Poncio Pilato xñabey xtañ meñ

Judea tiemp ko. Lëë Herodes xñabey Galilea, lëë betsy Herodes nii lë Felip xñabey Iturea ni Tracnite, lëë Lisantias xñabey xtañ meñ Abilinia, ni lëë Anás ni Caifás nak pxosy nii mastre non. Tiemp ko lëë Dios kwnee lo Juan tañ. ³ Aan lëë Juan kukëb lo kchë meñ nii no kexka chu kiigwpee Jordán nii no nii ktikche meñ styoo lo Dios ni chobnis meñ, parñee ktsily Dios xtol meñ. ⁴ Lëë Juan nak xaa nii xseety profet Isaías worñee pkëë xaa leñ xlibre xaa:

Son meñ tsiy xaa tsiñee lëë xaa kñee lo meñ tañ,
këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy xaa nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.

⁵ Kchësy laañee kë yoo kyaktsë,
ni kchësy laañee sob kiy kyak tubli,
kchësy nëz nii xtee vuelte kchooli,
ni kchë kyeech nii no lo nëz kyaktsë.

⁶ Ni kchësy meñ kan kiid xaa nii kteelaa meñ.”

⁷ Tsiñee lëë meñ xtsiñ par kchoobnis Juan meñ,
lëë xaa xñee lo meñ:

—¡Nak to sinak mëë! ¿Cho në nii lëë do telaa lo kyalntseeb nii kxaal Dios? ⁸ Kol kpañ sinak xñabey Dios parñee kak nyoo nii nli lëë do ptikche styoo do lo Dios. Kak nyaady to nii Abraham nak pxosy to. Por nli xñen schilo kuñ Dios kyo re xiñ Abraham.

⁹ Ni lëë kiib yag kaa tse so mbës parñee chug silu yag nii xkyëdy nex, aan lëëw tso lo ki. Singo ktsyool meñ nii xtikchedy styoo lo Dios.

¹⁰ Tsigo lëë meñ chëb:

—Kwnë pe cos kuuñtsyeey noo.

¹¹ Lëë Juan chëb:

—Deelñee chap to chop nēz ladx, kol ktee tub nēzo lo meñ nii kindy xab. Ni deelñee chap to nii ktyaaw, kol ktee nii kaw meñ nii kindy pe kaw.

¹² Wi bla xaa nii xtop tumi nii xyey Roma big chobnis, aan lëe xaa chëb lo Juan:

—Maestre, lëe nook, ¿pe cos kuuñtsyey noo?

¹³ Lëe Juan chëb:

—Kol nab tumi nii nongui al kñab to. Ksaksidy to meñ.

¹⁴ Wi bla soldad kwnabtiits lo Juan chëb:

—Aan lëe nook, ¿pe cos kuuñtsyey noo?

Lëe Juan chëb:

—Klady to xcheñ meñ, ni ktsebty to meñ, ni jkëëkiydy to meñ deelñee karty pe kuñ meñ. Kol tso conforme nii chazh to.

¹⁵ Kchësy meñ psee biñ nii kwnee Juan, aan nladzy meñ neñdy lëe Juan nak Crist nii no kxaal Dios. ¹⁶ Per lëe Juan chëb lo meñ:

—Nli naa xchoobnis lëe do con nis, per lëe xaa nii kiid tsiñee lëen kpi kchoobnis meñ nii kniladzy xtiits Dios con Kyalbini Ntson, ni lëe xaa ksaksi meñ nii knilasty con ki. Por mastre non xaa lon, ni parñee sinchuñaa kxakaa tuukidy lab xaa xkiiñdyaa. ¹⁷ No xpal xaa ña xaa par kuñ nyë xaa xobxtily ni kwii xaa tixob tublad. Lëe xaa kotsey xobxtily leñ ngoch, per lëe xaa ksaay tixob lo tu ki nii kyuuydy.

¹⁸ Ndaly mod kwnee Juan lo meñ worñee bluuy xaa xtiits Dios. ¹⁹ Axte lo rey Herodes kwëntseeb Juan, chëb xaa: “Nody nii tsonil Herodías, por tsiil betsyoo Felip nak me.”

Ni lëdy kaa por ngosy kwëntseeb xaa lo Herodes, sink wi por kchë cos mal nii beeñtsyey Herodeso.

²⁰ Per psaandy Herodes xtol, sink lëew beëñ ktya-lyre xaa worñee lëe xaa kwloo Juan skiib.

Lëe Jesús xchobnis

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Wi Jesús kwchobnis worñee no kchoobnis Juan kchësy meñ. Aan mentre noyutiitsni Jesús Dios, lëe kpaa byaly ²² aan lëe xKyalbini Ntson Dios sëed sëeb sinak tu palom byab lady xaa. Ni lëe xaa biñ tsiy tu xaa nii xñee:

—Lii nak xiñaa. Xkëstyoon lii. Naa kwlel.

Pxusykoltoo Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Kalyptsii iz Jesús worñee lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios. Nladzy meñ nii xiñ José kok Jesús. Lëe José nak xiñ Elí, ²⁴ lëe Elí nak xiñ Matat, lëe Matat nak xiñ Leví, lëe Leví nak xiñ Melqui, lëe Melqui nak xiñ Jana, lëe Jana nak xiñ José, ²⁵ lëe José nak xiñ Matatías, lëe Matatías nak xiñ Amós, lëe Amós nak xiñ Nahúm, lëe Nahúm nak xiñ Esli, lëe Esli nak xiñ Nagai, ²⁶ lëe Nagai nak xiñ Maat, lëe Maat nak xiñ Matatías, lëe Matatías nak xiñ Semei, lëe Semei nak xiñ Josec, lëe Josec nak xiñ Judá, ²⁷ lëe Judá nak xiñ Joanán, lëe Joanán nak xiñ Resa, lëe Resa nak xiñ Zorobabel, lëe Zorobabel nak xiñ Salatiel, lëe Salatiel nak xiñ Neri, ²⁸ lëe Neri nak xiñ Melqui, lëe Melqui nak xiñ Adi, lëe Adi nak xiñ Cosam, lëe Cosam nak xiñ Elmadam, lëe Elmadam nak xiñ Er, ²⁹ lëe Er nak xiñ Jesús, lëe Jesús nak xiñ Eliezer, lëe Eliezer nak xiñ Jorim, lëe Jorim nak xiñ Matat, ³⁰ lëe Matat nak xiñ Leví, lëe Leví nak xiñ Simeón, lëe Simeón nak xiñ Judá, lëe Judá nak xiñ José, lëe José nak xiñ Jonam, lëe

Jonam nak xiñ Eliaquim, ³¹ lëë Eliaquim nak xiñ Melea, lëë Melea nak xiñ Mena, lëë Mena nak xiñ Matata, lëë Matata nak xiñ Natán, ³² lëë Natán nak xiñ David, lëë David nak xiñ Isaí, lëë Isaí nak xiñ Obed, lëë Obed nak xiñ Booz, lëë Booz nak xiñ Sala, lëë Sala nak xiñ Naasón, ³³ lëë Naasón nak xiñ Aminadab, lëë Aminadab nak xiñ Admin, lëë Admin nak xiñ Arni, lëë Arni nak xiñ Esrom, lëë Esrom nak xiñ Fares, lëë Fares nak xiñ Judá, ³⁴ lëë Judá nak xiñ Jacob, lëë Jacob nak xiñ Isaac, lëë Isaac nak xiñ Abraham, lëë Abraham nak xiñ Taré, lëë Taré nak xiñ Nacor, ³⁵ lëë Nacor nak xiñ Serug, lëë Serug nak xiñ Ragau, lëë Ragau nak xiñ Peleg, lëë Peleg nak xiñ Heber, lëë Heber nak xiñ Sala, ³⁶ lëë Sala nak xiñ Cainán, lëë Cainán nak xiñ Arfaxad, lëë Arfaxad nak xiñ Sem, lëë Sem nak xiñ Noé, lëë Noé nak xiñ Lamec, ³⁷ lëë Lamec nak xiñ Matusalén, lëë Matusalén nak xiñ Enoc, lëë Enoc nak xiñ Jared, lëë Jared nak xiñ Mahalaleel, lëë Mahalaleel nak xiñ Cainán, ³⁸ lëë Cainán nak xiñ Enós, lëë Enós nak xiñ Set, lëë Set nak xiñ Adán, aan lëë Adán nak xiñ Dios.

4

Lëë Jesús chak preb

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Loxsye kwsëëb Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lëë xaa bi chu kiigwpee Jordán, aan lëë Kyalbini kuni xaa tañ. ² Aan ksa choow kpidz nii kwyoo xaa tañ go pkaal xaatox xaa. Ni tu pe tawdy xaa. Por ngo, tsiñee lëë xaa kwlaañ, ³ lëë xaatox chëb lo xaa:
—Deelñee nli Xiñ Dios nakoo, kwnabey nii kyak kyo nii nche ske kyaxtily.

⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Lēdy nonsy kyaxtily kaw meñ parñee kpañ meñ.”

⁵ Loxsye ngo lēē xaatox kuni Jesús tu kik kiy aan ketyle bluuy xaa kchē kyedzy nii nche lo kislyu lo Jesús, ⁶ aan lēē xaa chēb:

—Snetsyaa kchē kyedzy ni cos non nii no lo kislyu lool, por lēē Dios bneetsyo lon aan lēēw ktedyaa lo xaa nii klyañ styoon. ⁷ Deelñee soxiboo lon, lēēw knetsyaa lool.

⁸ Tsigō lēē Jesús chēb:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios xñee: “Psoxib lo Dios nii xñabey lii ni xtiits sye xaa psoob.”

⁹ Lēē xaatox kuni xaa leñ kyedzy Jerusalén, aan lēē xaatox blēp xaa kik lidzy Dios laañee mastre klaa, ni lēē xaatox chēb lo xaa:

—Deelñee Xiñ Dios nakoo, kwyas nu, ¹⁰ por leñ xkitsy Dios xñee: “Lēē Dios kxaal xangly kakni lii. ¹¹ Lēē angly kñaasy lii con ña, parñee lasty kyo niyoo.”

¹² Tsigō lēē Jesús chēb:

—Leñ xkitsyak Dios xñee: “Kuñdyoo Dios nii xñabey lii preb.”

¹³ Tsiñee konsye xaatox nii chilodre kuñ xaa Jesús preb, lēē xaa psaan Jesús tu tiemp.

Lēē Jesús xtsiñ xtañ meñ Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ No Kyalbini Ntson leñ styoo Jesús, lēē xaa ptsiñ Galilea, aan tyub tañ go xseety meñ xaa.

¹⁵ Kchē ktoo nii kwtedy xaa bluuy xaa xtiits Dios, ni kchē gaa meñ kwyo xfavor xaa.

Psaldy meñ Nazaret Jesús

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Lëë Jesús kwey Nazaret. Kyedzy ko kwroob xaa. Aan lëë xaa kwey ktoo tse nii xiladzy meñ Israel, por wal nii singo nak xcostumbre xaa, ni lëë xaa kwsoli par klab xaa kitsy nii kē xtiits Dios.

17 Lëë xaa kwnaasy kitsy nii pkëë profet Isaías aan lëë xaa byub laañee xñee:

18 Lëë xKyalbini Ntson Dios nakni naa, por lëë xaa kwle naa par kanin xtiits xaa lo meñ mban.

Lëë xaa pxaal naa kaklaan xaa nii no skiib, ni kxalyaa lo meñ nii chandy, ni kchoobladyaa styoo meñ nii no kyalnë.

19 Ni lëen syely kēp lo meñ nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kteelaa meñ.

20 Loxsyep tse Jesús libre, lëew pko xaa ña xaa nii xkyë tsiin leñ ktoo aan lëë xaa kwsob. Kchë meñ nii nche siko buy lo xaa. 21 Tsigo lëë xaa chëb lo meñ:

—Misme natse lëë kchë nii blabaa lo do kok cumplir.

22 Kchë meñ kwyo xfavor Jesús ni kchë meñ psee biñ kchë tiits ngui nii kwnee Jesús. Aan xñee meñ:

—¿Pe lëdy lëë xiñ José ngue nayak?

23 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Neñdy snë do tiits re lon: “Doctor, beeñ lii rmedy.” Ni snë do lon: “Kchësy nii ptsyon noo beeñtsyeyoo leñ kyedzy Capernaum, beeñtsyeyo xkyedzyoo.”

24 Ni lëë gak xaa chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per deelñee meñ xkyedzy meñ nak profet, xsaldy meñ xaa. 25 Nli xñen nii ndaly kwnaa viud kwyo Israel xtiemp profet Elías worñee byabty kyo tson iz

grol, aan tyub tañ go kwyo kpiñ. ²⁶ Per ni tu lo kwnaa viud nii no Israel pxaaldy Dios Elías, sink lëë xaa pxaal Dios lo tu kwnaa Sarepta nii ngab Sidón. ²⁷ Singo gak xtiemp profet Eliseo ndaly xaa nii byodz lady kwyo Israel, per ni tu xaa byakty. Xaktyee tu xaa Siria nii pcholë Naamán byak.

²⁸ Tsiñee lëë kchësy meñ nii no leñ ktoo biñ ngo, per nli busy blëë meñ lo xaa. ²⁹ Aan lëë meñ kwllii xaa kyedzy. Kuni meñ xaa tu kik kiy klaa parñee kchon meñ xaa siko. Chex kiy go nche kyedzy. ³⁰ Per lëë Jesús kwtedy lady meñ aan lëë xaa si.

Xaa nii kwyo kyalbini mal styoo

(Mr. 1:21-28)

³¹ Lëë Jesús kwey Capernaum nii ngab Galilea, aan tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiñ kol, lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. ³² Psee meñ biñ kchë nii bluuy xaa, porñee si xñee xaa xñabey xñee xaa.

³³ Aan lëë tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo no leñ ktoo. Lëë xaa kwchuptsyë chëb xaa:

³⁴ —Psaan noo. ¿Penak xkaaloo lëë noo, Jesús Nazaret? ¿Pe sëed knitylool lëë noo yak? Xyuum-beyaa lii ni nanaa nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

³⁵ Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, chëb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

Lëë kyalbini mal go pchon mguiy go lyu, aan lëëw pchoo. Ni tu pe beeñdyo mguiy go. ³⁶ Kchësy meñ ptsyeb aan xñee meñ:

—¿Xa nak kchë cos re? ¡Axe lo kyalbini mal xñabey xaa re aan lëëw xchoo!

³⁷ Aan tyub tañ go masyke lë Jesús xseety meñ.

*Lëë Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)*

³⁸ Tsi lëë Jesús pchoo ktoo, lëë xaa kwey lidzy Simoñ, aan lëë xñaatsaap Simoñ xsyakñë, no me xlyëë. Aan lëë xaa chëbo lo Jesús. ³⁹ Lëë Jesús kwxinchuñ buy lo me aan loxsye kwëntseeb xaa lo xlyëë, lëëw pchoo ni lëë gaa me kuxche beeñlo me nii taw xaa.

*Ndaly meñ xsyakñë byak
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)*

⁴⁰ Tsiñee lëë ngbidz kwyaasy, lëë meñ kuni kchëlo xaa xsyakñë lo Jesús, aan lëë xaa pxob ña xaa kik kchë meñ go, ni kchë gaa meñ go byak. ⁴¹ Ni ndaly leñ styoo meñ nii nche siko pchoo kyalbini mal nii chuptyë, xñee:

—Lii nak Xiñ Dios.

Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go. Blaady xaa nyeew, porñee nan kchë kyalbini mal go nii lëë Jesús nak Crist nii no kiid.

*Lëë Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo
(Mr. 1:35-39)*

⁴² Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús kwey tublad chu kyedzy laañee ni tu cho kindy. Per lëë meñ kukyub xaa, aan lëë xaa ptsil lo meñ. Kokladzy meñ ngwëes meñ xaa parñee mbidy xaa, ⁴³ per lëë xaa chëb:

—No nii kateedyaa stubla kyedzy par kluyaa xa nak xkyalwnabey Dios, por par ngo syelyaa.

⁴⁴ Singo kwtedy Jesús xtañ meñ Judea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo.

5

Xaa nii kwnaasy ndaly mël
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Tu vuelte lëë Jesús so chu nistoo nii lë Genesaret, aan singootyee xtaagw kchësy meñ nii chakladzy kon xtiits Dios. ² Lëë Jesús kon nii lëë chop barkw nche nlety chu nis, porñee lëë xpixwano no kiib kyex nii xkaa mël. ³ Lëë Jesús kwyëp leñ tu barkw nii nak xcheñ Simoñ, aan lëë xaa kwnabey kw-sosit barkw chu nis. Loxsye ngo lëë xaa kwsob leñ barkw aan lëë xaa bluuy xtiits Dios lo meñ. ⁴ Tsiñee lëë xaa lox kwnee lo meñ, lëë xaa chëb lo Simoñ:

—Kuni barkw laañee nxity, aan kol kchon xkyex to par kñaasy to mël.

⁵ Tsigó lëë Simoñ chëb:

—Maestre, tyub kyool pkyëë noo tsiin, aan bñaasty noo mël. Per ya ke nii lii dyon xñeew, lëen kchon kyex lo nis.

⁶ Tsiñee lëë xaa pchon kyex, per nii ndaly mël busy pkaa, axte pchos xkyex xaa. ⁷ Por ngo lëë xaa kwloo señ lo xcombañer xaa nii no stu leñ barkw parñee kuñ xaa go xaa yudar. Lëë xaa go kwey aan chop xbarkw xaa byaktsë axte xkiitsyo lo nis. ⁸ Tsiñee lëë Simoñ Pedre kon kchë ngo, lëë xaa psoxib lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Psaan naa, xey, por tu ngoptol nakaa.

⁹ Singó chëb Simoñ porñee ptsyeb xaa ksa xaa meñ nii kon kchë mël nii kwnaasy xaa. ¹⁰ Ni wi gaa Santiagw ni Juan ptsyeb. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Ksa xaa Simoñ xkyë tsiin. Per lëë Jesús chëb lo Simoñ:

—Ktsyeebtyoo. Por destye natse kñaastroo mël, sink lëël kluuy xtitsaa lo meñ.

¹¹ Loxsye psotsey xaa barkw chu nis, nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa xsyaknë

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Tu tse lëë Jesús so tu leñ kyedzy, tsiñee lëë tu xaa xsyaknë nii xyodz lady ptsiñ. Lëë xaa psoxib ni lëë xaa pkiitsy kē lyu kon xaa Jesús, aan lëë xaa chëb:

—Xey, pe nēēdyoo beeñ kyak naa.

¹³ Lëë Jesús pxob ña kik xaa chëb:

—Chakladzyaa nii kyakoo. Byak.

Wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak.

¹⁴ Aan lëë Jesús chëb kazh lo xaa:

—Ni tu cho lo kēēbtylo, sink byey aan kwey lo pxosy. Kuksakon nii xñabey xley Moisés parñee kaknan kchësy meñ nii lëël byak.

¹⁵ Sisi gaa tse lëë meñ nii chon nii chuuñtsyey Jesús xtyaly, ni lëë meñ chijkēētyag xtiits xaa, ni lëë meñ chi par kuuñ kyak xaa meñ. ¹⁶ Per ndaly vuelt xchooxso Jesús par kutiitsni xaa Dios laañee kindy meñ.

Lëë tu xaa xsyaknë xyak

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Lëë stu tse lëë bla xaa fariseo ni bla maestre ley nii sēēd nēz xtañ meñ Galilea, ni Judea ni Jerusalén kusob laañee no kluuy Jesús xtiits Dios. Lëë Dios nakni Jesús. Por ngo chuuñ kyak xaa xaa xsyaknë. ¹⁸ Siko kuni meñ tu xaa xsyaknë nii kē yag lo xaa. Tyub lady xaa xsyaknë go kutoo. Kokladzy meñ nsyēēbni meñ xaa leñ yu par kix

meñ xaa lo Jesús. ¹⁹ Per pchilody ndyedyni meñ xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. Por ngo lëë xaa kwyëp kik yu, aan lëë xaa kwtoob bla tej, aan nêz laa nyaly go blity xaa xaa xsyaknë go par ktsiñ xaa lo Jesús. ²⁰ Tsiñee lëë Jesús kon nii xniladzy meñ nii ptsiñni xaa xsyaknë go nii lëësy Jesús chuun kyak meñ xsyaknë, lëë Jesús chëb lo xaa xsyaknë:

—Xiñ, lëë kchë xtoloo bily.

²¹ Tsigo nladzy maestre ley ni xaa fariseo: “¿Cho nak xaa gue nii xko xaa falt lo Dios? Dios sye xtsily xtol meñ.”

²² Per lëë Jesús byeñ kchë nii no ksya styoo xaa go aan lëë xaa chëb:

—¿Penak nii xsya tol do? ²³ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëë kchë xtoloo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche aan kwsë”, per ¿chow dyon mastre ngan?

²⁴ Per lëën kluy lo do gaanoo nii lëë mguiy nii pxaal Dios lo kislyu kwaa tiitspey parñee ktsily xaa xtol meñ.

Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xaa nii kutoo go:

—Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey liidzyoo.

²⁵ Wor go kazh xña lo meñ lëë xaa nii kutoo go kuxche, lëë xaa blis xta xaa, aan lëë xaa sey lidzy xaa, xtee xaa skizh lo Dios. ²⁶ Kchësy meñ nii nche siko psee kon nii beeñtsyey Jesús, aan lëë meñ ptee skizh lo Dios xñee meñ:

—Tu kyalntson nrii ptyon no natse.

Lëë Jesús xkwetsy Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Loxsye ngo lëë Jesús bi siko, aan lëë xaa kon tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. Levi pcholë xaa

go. Lëë xaa sob laañee chikni meñ tumi. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

²⁸ Lëë Leví kuso, aan nche gak kchë xtsiiñ xaa, lëë xaa sinal Jesús.

²⁹ Lëë Leví beeñlo tu niskwaan par Jesús. Aan ndaly xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni stubla meñ kwsob kwi Jesús. ³⁰ Por ngo lëë xaa fariseo ni lëë maestre ley bislo kwneenë xpëëdscuel Jesús, chëb xaa:

—¿Penak nii chawni do ni chini do ksa do xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni meñ ngoptol?

³¹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Xkiiñdy meñ nii ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyakne xkiiñ xaa nii chuñ rmedy.

³² Syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ nii no xtol parñee kpikche styoo meñ go lo Dios.

Ndaly nii bitiits Jesús lo meñ

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Kchësy xaa nii no xlad Juan gon ni xaa nii no xlad xaa fariseo chawdy xaa par kuuñ ksak xaa Dios, per lëë xpëëdscueelloo masyke wagw no xaa.

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan xaa nii chi tu kyalwtsiilña xkyon par kteenë xaa deelñee bii nche xaa nii ptsiilña? ³⁵ Per sitsiñ tse nii lëë xaa ptsiilña kpi. Tsigolye nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

³⁶ Lëë gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Ni tu cho xchugty tublë xab kub par kyëtë tu ladx yoox, por deelñee kchug meñ xab kub,

lëew xiñ, ni xtsiildy kaa ladx yoox nii kyëtëw ladx kub. ³⁷ Ni xtyëëdy kaa nip kub leñ tu kyeg kidy nii kwyoxle, por lëe nip kub xchos kyeg yoox, aan lëew xiñ chopo. ³⁸ Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub. ³⁹ Ni ni tu cho chidy nip kub loxsye xtyoow nip nii pyexle, por kchë meñ xñee nii mastre nizh nip nii pyexle.

6

Lëe xpëëdscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiñ

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Lëe Jesús sitedy tu lo kwaakon tse nii xiladzy meñ lo tsiñ. Aan lëe xpëëdscuel xaa pchoow xobxtily parñee kwii xaa xobxtily kaw xaa. ² Per lëe bla xaa fariseo chëb lo xaa:

—¿Penak nii chuuñtsyey do tu cos nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ?

³ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe karty klab to kitsy nii xñee xa beeñtsyey rey David ksa xcombañer xaa worñee kwlaañ xaa?

⁴ Lëe xaa gon kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëe xaa taw kyaxtily nii nak lay ksa xcombañer xaa, nikxe nii nonsy pxosy nonguial kaw kyaxtily go.

⁵ Ni lëe gak Jesús chëb:

—Lëe mguiy nii pxaal Dios xñabey lo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ.

Mguiy nii mbañdy ña

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Lëe stu tse nii xiladzy meñ lo tsiñ, lëe Jesús kukluuy xtiits Dios lo meñ leñ ktoo, aan lëetyee lëe tu xaa xsyakne nii mbañdy ñali no leñ ktoo. ⁷ Ni

lëe maestre ley gaa ni lëe xaa fariseo nche kleetsy dyon pe syuun kyak Jesús xaa tse nii xiladzy meñ lo tsiin, parnee tso pe cos jkëekiy xaa Jesús. ⁸ Per como nan Jesús pe cos no kik xaa go, lëe xaa chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso groltyee nu.

Lëe xaa xsyakne go kwsoli. ⁹ Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo meñ:

—Kol në dyon pe nonguial kak buen tse nii xiladzy meñ lo tsiin, ote nonguial yak kak mal. ¿Pe nonguial dyon klaa no kety tu meñ, ote nonguial yak kteelaa no meñ?

¹⁰ Lëe xaa buy lo kchë meñ nii nche siko, aan lëe xaa chëb lo xaa xsyakne go:

—Ptsiily ñal.

Lëe xaa xsyakne go psoob xtiits xaa, aan lëe ña xaa byaktsey. ¹¹ Per no xaa nii tir blëe, aan lëe xaa bislo bitiits xaa dyon xa ksaksi xaa Jesús.

*Lëe Jesús xkwe xaa nii kak apostle
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)*

¹² Misme gak leñ tse go lëe Jesús kwey tu kiy, aan tyub kyool bitiitsni xaa Dios. ¹³ Tsiñee lëe lyu byaani, lëe xaa kwtsyetsy kchë xpëedscuel xaa, aan lëe xaa kwle tsiipchop xaa nii kak apostle. ¹⁴ Lëe lë ksa xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre, ni Ndresy betsy Simoñ, ni Santiagw, ni Juan, ni Felip, ni Bartolomé, ¹⁵ ni Mateo, ni Max, ni Santiagw xiñ Alfeo, ni Simoñ nii kwyo lady tub tiy xaa nii pcholë Cananista, ¹⁶ ni Judas betsy Santiagw, ni Judas Iscariote, xaa nii pko Jesús ña xaa xñabey.

Ndaly meñ xsyaknë xyak
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Lëë Jesús byety kiy ksa apostle, aan lëë xaa kwlës tu lo letsy. Ndaly meñ nii no xlad xaa ptsiñ siko ni ndaly meñ Judea, ni meñ Jerusalén ni ndaly meñ nii no tyub chu nistoo nii lë Tiro ni Sidón ptsiñ. Kchësy meñ go kwey par jkëëtyag meñ go nii xluuy Jesús ni parñee kuñ xaa meñ go rmedy. ¹⁸ Beeñ kyak xaa kchë meñ nii no ksaksi kyalbini mal. ¹⁹ Kchë meñ kokladzy nsyeñ Jesús, porñee byeñ meñ nii lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuuñ kyak xaa kchë meñ xsyaknë.

Kyalwle ni kyalnë
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Lëë Jesús buy lo xpëëdscuel aan lëë xaa chëb:
—Dichos to nii prob to, por lëë do sëëb laañee xñabey Dios.

²¹ 'Dichos to nii kindy pe kaw do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kyëly.

'Dichos to nii choon do nina, porque sitsiñ tse nii lëë do kxidzy.

²² 'Dichos to tsiñee kaklasty meñ kan meñ do, ni tsiñee kwii meñ do kyedzy, ni tsiñee kotsyetsy meñ do, ni tsiñee kpixladzy meñ kan do sinak nii nyak to tu xaa mal porñee xsoob to xtiits mguuiy nii pxaal Dios. ²³ Kol kle ni kol ko nguiool styoo do tse nii ktsyool do kchë ngo, por lëë Dios kizh lëë do tsiñee ktsiñ do kpaa. Ni siñee xsaksi gak meñ lëë do psaksi pxosy meñ kchë profet nii biid penaadle.

²⁴ 'Chooksye lëë doy nii nak to rikw, por lëë do kwaal nii no jkaa do.

²⁵ 'Chooksye lëe doy nii xlyaañdy to nina, por so tse nii lëe do tedy kpiñ.

'Chooksye lëe doy nii xidzy to nina, por so tse nii lëe do koon por kyalnë.

²⁶ 'Chooksye lëe doy tsiñee xlisklaa meñ do, por singo gak blisklaa pxusykoltoo meñ kchë profet wnee xuuy nii biid penaadle.

Kyalwkëstyoo

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Per lëen xñe lo do, kchësy to siñee xkëëtyag to xtitsaa, nii jkëstyoo do meñ nii xlëe lo do, ni kuñ do kyalbuen lo meñ nii chaklasty kan lëe do. ²⁸ Kol ktikche tiits buen lo meñ nii xkyë lo do, ni kol nab nii kakni Dios meñ nii xkotsyetsy lëe do. ²⁹ Deelñee kiswee meñ tublad kwesyoo, wi stublado ptee kiswee meñ. Ni deelñee no cho chakladzy kla xchakeetoo, blaa koy xaa wi xmaankwoo. ³⁰ Ni deelñee kñab meñ tu cos lool, ptedyo. Ni deelñee kla meñ tu cos lool, kuuñkiydylo. ³¹ Kol kan meñ sinak chakladzy to kan meñ do.

³² 'Deelñee xaktyee meñ nii xkëstyoo gak lëe do xkëstyoo do, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey kchë meñ ngoptol. ³³ Ni deelñee xaktyee gak lo meñ nii buen lo do chuñ do kyalbuen, pa nondyo. Por singo gak chuuñtsyey meñ ngoptol. ³⁴ Deelñee xaktyee lo meñ nii xyeñ do schilo kizh xkutiñ do, pa nondyo. Por singo chuuñtsyey meñ ngoptol. Tsiñee xkutiñ xaa tu cos, xkyëmbës xaa ktikche meñ favor go. ³⁵ No nii jkëstyoo do meñ nii xlëe lo do, ni no nii kuñ do buen. Ni no nii kutiñ do cos, per kyëmbësty to nii ktikche meñ favor go lo do, tsiin nroobre nii jkaa do lo Dios nii sob kpaa ni

lëe gaa to kak xiñ xaa. Buen xaa, lëe xaa chakni meñ nii xsakty styoo ni meñ mal. ³⁶ Kol jkëstyoo meñ sinak nii xkëstyoo Tat Tios lëe do.

Jkëëkiydy to meñ
(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Kseejty to meñ tsiin kseejty Dios lëe do, ni jkëëkiydy to parñee jkëëkiydy Dios to. Kol knity-ladzy falt nii xko meñ lo do tsiin ktsily Dios xtol do. ³⁸ Kol kteedy nii jkiiñ meñ tsiin knee Dios nii jkiiñ do. Lëe xaa ktiix nii kneetsy xaa lo do aan axte kpixo chu medid. Sinak nii xtiixak to nii xtee do lo xcombañer do ktiix Dios nii kneetsy xaa lo do.

³⁹ Aan lëe gak Jesús bitiits nrri chëb:

—¿Pe schilo nawen kluuy xaa ni xñady lo nëz lo stu xaa nii chandy? ¿Pe lëdy nayak sikyab xaa leñ tu kyeech chop xaa? ⁴⁰ Mastre chak maestre lo mëëdscuel, per tsi lëe mëëdscuel lox xseedy, lëe xaa chak sinak chak xmaestre xaa.

⁴¹ '¿Penak xseel chanoo tublë kizh wiñ nii no lo betsyoo, aan xyeñdyoo nii mastre ngol tublë yag nii no lool? ⁴² ¿Xa kchilo këëboo lo betsyoo: “Kwlës dyon, beetsy, kwín kizh wiñ nii no lool”, deelñee xyeñdyoo nii mastre ngol yag nii no lool? Kseedyoo meñ, sink klo kwlii yag ngol nii no lool, tsiin kchilo kanoo par kwiil kizh wiñ nii no lo betsyoo.

Por xnex yag kyuumbey meñ
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Xkyëdy nex byodz lo yag buen, ni kyëdy nex buen lo yag nii buendy. ⁴⁴ Por xnex yag xyuumbey meñ yag. Xkyëdy yegw lo yakitsy, ni xkyëdy uv lo

sars. ⁴⁵ Tiits buen xñee xaa nii buen no styoo xaa, per lëe xaa mal, tiits mal xñee xaa, porñee mal no styoo xaa. Ni kchë gaa nii no leñ styoo meñ xchoo chuw meñ.

Xaa nii xsoob tiits ni xaa nii xsoobtyo
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Penak xñee do nii naa nak xaa nii xñabey lo do, aan chuuñtsyeydy to nii xñen? ⁴⁷ Lëen kniy cho nak sinak meñ nii xkëëtyag xtitsaa ni chuuñtsyey nii xñen. ⁴⁸ Nak meñ go sinak tu xaa nii kwteenñ nxity lo kyo par tsaa lidzy. Aan tsiñee lëe nis kok naal kiigwpee, lëe nis kutsib axte chilidzy xaa, per beenñ kxisty niso, porñee tsiitsy sobo. ⁴⁹ Per lëe meñ nii xkëëtyag xtitsaa aan chuuñtsyeydyo nak meñ go sinak tu xaa nii psaa lidzy nëb lo lyu aan kwteenñdy xaa. Aan tsiñee lëe nis kok naal kiigwpee, lëe nis kutsib axte chilidzy xaa, lëe nis pchon lidzy xaa aan kzhka kwnitylow.

7

Lëe Jesús chuuñ kyak xmos soldad
(Mt. 8:5-13)

¹ Loxsye kwnee Jesús lo meñ, lëe xaa sey Capernaum. ² Siko kwyo tu xaa nii xñabey lo tubtsoon soldad Roma, aan lëe tu xmos xaa kwxaaknë. Tir xkëstyoo xaa mos ko, per lëe mos no nëz kyalkuty. ³ Tsiñee lëe xaa biñ nii lëe meñ xsocuent nii chuuñtsyey Jesús, lëe xaa pxaal bla xaa kol nii xñabey lo meñ Israel sinab nii tsikuuñ kyak Jesús xmos xaa. ⁴ Lëe xaa kol go kwey aan lëe xaa kwnab nii tsi Jesús, chëb xaa:

—Chigal nii kuñoo soldad xñabey re yudar, ⁵ por xkëstyoo xaa meñ xkyedzy noo. Lëë xaa psaa xiktoo noo.

⁶ Lëë Jesús sinal, per tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chilidzy soldad nii xñabey, lëë soldad pxaal bla xamigw kukëb lo xaa:

—Ko tsiĩndyaa lool, por cho naktyaa parñee sëëboo leñ lidzyaa. ⁷ Por ngo nii byaxtyaa nyelyaa yuubaa lool. Pxaal tiits parñee kyak xmosaa. ⁸ Por deel naa no xaa nii mastre xñabey lon, lëë naa lo soldad xñabeyaa. Tsiñee xalaa tu xaa mandad chi xaa. Tsiñee xkwetsy kaan tu xaa chiid xaa. Singo gak xmosaa tsiñee xñabeyaa nii kuuñtsyey xaa tu cos, chuuñtsyey xaaw.

⁹ Psee Jesús biñ ngo, aan lëë xaa chëb lo meñ nii nal xitsy xaa:

—Nli xñen nii karty kanaa tu meñ Israel nii kniladzy Dios tyub styoo sinak xniladzy xaa re.

¹⁰ Tsiñee lëë xaa nii kunee lo Jesús ptsiñ chu yu, lëë mos nii xsyakne tselye byak.

Lëë Jesús chuuñ kpañ xiñ tu kwnaa viud

¹¹ Loxsye ngo lëë Jesús si tu kyedzy nii lë Naín ksa xpëëdsuel aan ndaly meñ kunal xaa. ¹² Tsiñee lëë xaa ptsiñ kex chu kyedzy, lëë xaa kon nii lëë meñ sijkeetsy tu xiñgan tu kwnaa viud. Mëed tusy kok xaa wiñ go lo xña, aan singootyee ndaly meñ sinal me wkeetsy. ¹³ Lëë Jesús pkëstyoo kwnaa go aan lëë xaa chëb lo me:

—Koondyoo.

¹⁴ Lëë xaa big kwseñ xaa chu yaglan, aan lëë xaa nii nxob yaño kwche tse. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo mëed kuty ko:

—Xaa wiñ, lool xñen, ¡kuxche!

¹⁵ Lëë xaa wiñ nii kuty ko kwsobli ni lëë xaa kwnee, aan lëë Jesús psaan xaa lo xña xaa.

¹⁶ Kchësy meñ nii kon ngo psee ni ptee skizh lo Dios, xñee:

—Lëë tu profet kwlañche lo no, ni lëë Dios sëed kuñ meñ yudar.

¹⁷ Aan tyub Judea ni kchë kyedzy nii nche nëz tañ go bitiits meñ nii beeñtsyey Jesús.

Meñ nii chini xtiits Juan Bautist

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Lëë xpëëdsuel Juan bitiits kchë ngo lo Juan. Por ngo lëë Juan kwtsyetsy chop xpëëdsuel, ¹⁹ aan lëë Juan pxaal xaa lo Jesús par kñabtiits xaa dyon pe lëë Jesús nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbës xaa. ²⁰ Lëë xaa nii pxaal Juan chëb lo Jesús:

—Lëë Juan Bautist pxaal lëë noo par kñabtiits noo dyon pe lii nak xaa nii kxaal Dios, ote no nii yak bii kyëmbëes noo.

²¹ Wor go kazh lëë Jesús beeñ kyak ndaly meñ xsyaknë ni lëë xaa beeñ kyak meñ nii no kyalbini mal leñ styoo ni meñ nii xñady lo.

²² Tsigo lëë xaa chëb lo xpëëdsuel Juan:

—Kol kyey, aan kol kutiits kchë nii kon do ni biñ do lo Juan. Kol këb nii lëë meñ nii xñady lo chan, ni lëë meñ nii në niy xsyë, ni lëë meñ nii xyodz lady xyak, ni lëë meñ nii xkwaat chon, ni lëë meñ kuty xpañ, ni lëë kchë meñ nii ni tu pe chapy xkëëtyag xtiits Dios. ²³ Ni kol këb: Dichos meñ nii jkandy kik kan naa.

²⁴ Tsiñee lëe xpëedscuel Juan bi, lëe Jesús bitiits lo meñ cho nak Juan, chëb xaa:

—¿Pe cos kukuy do dyon worñee kwey do tañ? ¿Pe kukuy do tublë kizh nii nëz re nëz rek xni me?

²⁵ Aan deelñee kukuydy to ngo, ¿pe cos kukuy do? ¿Pe kukuy do tu xaa nii nakw ladx non yak? Por nan do gon nii lidzy sye rey no xaa nii nakw ladx non ni xaa nii mbëe mbañ. ²⁶ Kol në dyon pe cos kukuy do. ¿Pe kukuy do tu profet yak? Deelñee tu profet gon kukuy do, nli nii profet nak xaa nii kukuy do, per mastre non xaa. ²⁷ Lëe Juan xseety kitsy nii kë xtiits Dios laañee xñeew:

Lëen kxal tu xaa nii tenech lool,
parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

²⁸ Lo kchë meñ nii noyaly lo kislyu re xsobaa nii ni tu meñ karty tsitsib sinak Juan. Per lëe laa xñabey Dios kchë xaa nii xisy non chuñ gan lo Juan.

²⁹ Kchësy meñ pkëetyag nii kwnee Juan aan axte wi xaa nii xtop tumi nii xyey Roma byeñ xa nak xkyalwnabey Dios. Por ngo lëe xaa kwchobnis lo Juan. ³⁰ Per lëe xaa fariseo ni maestre ley kwchobnisty xaa lo Juan. Kwxaakty xaa kyalnsaak nii pxaal Dios.

Chëb kaa Jesús:

³¹ —¿Cho nak sinak meñ nii no natiemp dyon?

³² Nak meñ nii no natiemp gon sinak chol xaa wiñ nii xkwe kity laañee chak kiy aan xñee xaa lo xcombañer xaa: “Biily noo flaut aan byëedy to, ni biily noo ti nii së mban aan biĩñdyak to.” ³³ Por na nii biid Juan xñee do nii kyalbini mal no leñ styoo xaa, porñee tawdy xaa kyaxtily ni kowdy xaa viñ.

³⁴ Lëe na nii lëe mguiy nii pxaal Dios chaw ni chi

viñ, xñee do nii lyaadzy wagwsye no xaa gue ni ngonip xaa, ni xñee do nii lëe xaa xtsiil lsa meñ ngoptol ni meñ nii xtop tumi nii xyey Roma. ³⁵ Per por kchë nii chuuñtsyeyaa xluuy nii Dios nakni naa.

Lëe Jesús kwey lidzy Simoñ

³⁶ Lëe tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy xaa par kaw Jesús, aan lëe Jesús sob lo mezh. ³⁷ Tsiñee lëe tu kwnaa ngoptol nii no leñ kyedzy ko biñ nii lëe Jesús ptsiñ lidzy xaa fariseo go, lëe me kwey noy me tu bot aceit nii xlyaa nex. ³⁸ Lëe me big nëz xitsy Jesús choon me aan lëe me pkadz niy xaa con nis lo me. Loxsye ngo lëew pkwiitsy me con kits kik me, ni lëe me ptsiil chuwo, ni lëe me kwtëebo aceit xlyaa nex. ³⁹ Tsigo nladzy xaa fariseo nii kwtsyetsy Jesús kaw Jesús: “Deelñee nyak xaa gue profet, nyeñ xaa nii no xtol kwnaa nii so lo xaa.”

⁴⁰ Per lëe Jesús chëb lo xaa fariseo:

—Simoñ, chakladzyaa kniyaa tu cos lool.

Aan lëe xaa chëb:

—Kwnëw maestre.

⁴¹ Lëe Jesús chëb:

—Chop xaa name nsëeb lo tu xaa nii xkutiñ tumi. Tu xaa nsëeb kaay kyoow denario. Lëe stu xaa nsëeb choowptsiiw. ⁴² Aan como pchilody nguizh xaaw, lëe xaa nii xkutiñ tumi ptsily chop lë xaa parñee kak nsëebtre xaa. Kwnë dyon lo chop xaa go cho xaa mastre ksak styoo.

⁴³ Lëe Simoñ chëb:

—Buty xaa nii mastre nroob tumi nsëebo.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xtiitsoo.

⁴⁴ Lëe Jesús byoogw buy lo kwnaa go, aan lëe xaa chëb lo Simoñ:

—¿Pe chanoo kwnaa re? Kwsëbaa liidzyoo, aan bneestyoo nis nyadx niyaa. Per lëe kwnaa re kwtiib niyaa con nis lo me, ni lëew pkwiitsy me con kits kik me. ⁴⁵ Ptsiilchuwdyoo naa, per lëe me, destye kwlaañaa, tugak no ktsiil chuw me niyaa. ⁴⁶ Ni kwtëëbtyoo aceit lo kikaa, per lëe me kwtëëb me aceit xlyaa nex niyaa. ⁴⁷ Por ngo xñen nii lëe kchë xtol me bily, porñee tir pkëstyoo me. Per lëe meñ nii ndalydy xtol xpily, xisy xkëstyoo meñ go.

⁴⁸ Loxsye ngo lëe xaa chëb lo kwnaa go:

—Lëe kchë xtoloo bily.

⁴⁹ Tsigo nladzy stubla xaa nii ksa xaa nche sob lo mezh:

—¿Cho nak xaa gue nii axte tol xtsily xaa?

⁵⁰ Per lëe Jesús chëb lo kwnaa go:

—Porñee bniladzyoo, ngo nii lëel kwtelaa. Byey, pe tsinidre kikoo.

8

Kwnaa nii beeñ yudar Jesús

¹ Loxsye ngo lëe Jesús kwey ndaly kyedzy nii nche tañ go, kukluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ. ² Wi bla kwnaa nii kwlii xaa kyalbini mal leñ styoo ni beeñ kyak xaa kunal. Lady kwnaa go si María Magdalena. Leñ styoo me pchoo kadzy kyalbini mal. ³ Ni lady kwnaa go si Xwan, tsiil Cuza. Lo Herodes kwë Cuza tsiñ. Ni lady kwnaa go si Susan, ni wi kchë kwnaa nii ptee kchë nii pkiiñ xaa kunal.

*Xcuent ngon**(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)*

⁴ Ndaly meñ pchoo xkyedzy par kan meñ Jesús. Por ngo singootyee ndaly meñ ptyop, aan lëë Jesús pso cuent re lo meñ, chëb xaa:

⁵ —Tu ngon name pchoo si kon. Aan tsi lëë xaa bislo xnee xaa pni, no xipni xaa byab lo nëz, aan lëëw ksubniy meñ ni lëëw ptop mguñ. ⁶ No gaa laañee byabo lady kyo, aan tsi lëë pni go kwlañ, lëëw pidzy, porñee ngopty lyu. ⁷ Ni no laañee byabo lady yakitsy, aan tsi lëëw kwlañ, lëë yakitsy kwtiño. ⁸ Per lëë stub lugar lëë xipni xaa byab laañee neely lyu, aan lëëw kwroob ni ngui koko. No lady pni go kwsob axte tu kyoow xob.

Loxsye bitiits Jesús ngo, nguiedzy chëb xaa:

—Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

*Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon**(Mt. 13:10-23; Mr. 4:10-20)*

⁹ Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús kwnabtiits xa nak cuent ko, ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—Lëë Dios gon xluuy xa nak xkyalwnabey xaa lo do, per lëë lo meñ nii nche tublad nonsyke con cuent xluyno, parñee nikxe kuy meñ, per kandy meñ, ni nikxe kon meñ, per kyeñdy meñ.

¹¹ Lëë pni nak sinak xtiits Dios. ¹² Lëë pni nii byab lo nëz nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, per xlyëëdy lëë xaatox chikwii tiits ko styoo meñ, parñee knilasty meñ ni telaady meñ. ¹³ Lëë pni nii byab lady kyo nak sinak meñ nii xle xkëëtyag xtiits Dios, per como kindy luw, xtsedy xniladzy meñ go, por tsi lëë kyalnë sëed lëë meñ go xchooxso.

¹⁴ Lëë pni nii byab lady yakitsy nak sinak meñ

nii xkëëtyag xtiits Dios, per tseyga tseyga lëë kchë cos nii chak lo kislyu re, ni kchë cos non ni cos ngui xluuylo lo meñ go aan xsoobty meñ go xtiits Dios. ¹⁵ Lëë pni nii byaab kaa laañee neely lyu nak sinak meñ nii xkëëtyag xtiits Dios ni xniladzyo ni chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Xcuent bini
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Ni tu cho xkëëdy tu bini par kaaw leñ lon o tsolan gaaw, sink lëëw xkyë par sobo tu laañee ksaaniw lo meñ nii xsyëëb yu. ¹⁷ Singo gak nody tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody kaa tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy.

¹⁸ 'Kol kap cuent, por lëë meñ nii chaple cos jkaarew. Per lëë meñ nii ni tu pe chapty, axte nii wiñ nii chap meñ go kpichee.

Xñaa Jesús ni betsy xaa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Lëë xñaa Jesús ni betsy xaa kwey laañee so xaa, per pchilody mbig me lo xaa, porñee singootyee ndaly meñ nche. ²⁰ Lëë meñ kunitiits lo xaa chëb:

—Lëë xñaal ni lëë betsyoo nche ley, chakladzy kan lii.

²¹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kchësy meñ nii xkëëtyag xtiits Dios ni chuuñtsyeyo nak tnan ni nak betsyaa.

Lëë Jesús xkwëës me
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Tu tse lëë Jesús kwyo tu leñ barkw ksa xpëëdsuel, aan lëë xaa chëb:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

Lëe xaa si, ²³ aan lëe Jesús kuutkesy leñ barkw. Lëe me gaa bislo xpi ni lëe nis noyaksë leñ barkw. Tsiñee kon xpëëdsuel Jesús nii lëe barkw nonity lo nis, ²⁴ lëe xaa kukuuñ kna Jesús, chëb xaa:

—¡Maestre! ¡Maestre! ¡Lëe barkw nonity lo nis!

Lëe Jesús kuxche, aan lëe xaa kwëntseeb lo me ni lo nis, ni lëe gaaw byaktse. ²⁵ Tsigo lëe xaa chëb lo xpëëdsuel xaa:

—¿Penak nii kopty to Dios confians?

Aan lo xtseeb ko xñee xpëëdsuel xaa lo xcombañer:

—¿Cho nak xaa re nii xsoob me ni xsoob nis xtiits xaa?

Mguiy nii kwyo kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Gerasa nii nche stublad chu nistoo Galilea. ²⁷ Aan tsiñee lëe xaa byety barkw, lëe tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo big lo Jesús. Kok xtsele nii chakwty xaa ladx ni nody xaa leñ tu yu, sink lady paa no xaa. ²⁸ Lëe xaa psoxib lo Jesús, aan lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—Jkaaldyoo naa, Jesús, Xiñ Dios nii sob kpaa. Xñabaa nii ksaksidyoo naa.

²⁹ Singo chëb xaa porñee lëe Jesús kwnabey nii kchoo kyalbini mal go leñ styoo xaa. Ndaly vuilt psaksi kyalbini mal xaa, aan nikxe pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden parñee kchoody xaa, lëew pchug xaa, aan lëe kyalbini mal go kuni xaa tañ.

³⁰ Lëe Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël?

Aan lëe xaa chëb:

—Ndaly lën.

Singo chëb xaa porñee ndaly kyalbini mal kwsëëb leñ styoo xaa. ³¹ Lëë kyalbini mal go kwnab nii kxaaldy Jesús linfiern. ³² Aan como lëë tub tsoon ngutsy ncheno wagw chex kiy go, lëë kyalbini mal kwnab tiitspey lo Jesús par sëëbo leñ ngutsy ko. Aan lëë xaa pteedy tiitspey. ³³ Lëë kchë kyalbini mal go pchoo leñ styoo nguuy go, lëëw kwsëëb leñ ngutsy nii nche siko, aan lëë kchë ngutsy ko kukyab lo nis, aan lëë ma kuty.

³⁴ Lëë xaa nii xkyënap ngutsy pxooñ, kukni tiits kyedzy ni lëë xaa bitiits kchë nii kon xaa lo meñ nii ptsyool xaa nëz. ³⁵ Lëë meñ kukuy aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo sob lo Jesús. Nyaani chak xaa ni lëë xaa tse nakw xab xaa. Lëë meñ ptsyeb. ³⁶ Aan lëë xaa nii kon kchë ngo bitiits xa byak xaa nii kwyo kyalbini mal leñ styoo. ³⁷ Tsigo lëë kchë meñ Gerasa kwnab nii kpi Jesús tañ go, porñee tir ptsyeb me. Lëë Jesús byo barkw aan lëë xaa bi. ³⁸ Kokladzy xaa nii pchoo kyalbini mal leñ styoo nyinal xaa Jesús, per lëë Jesús psonëz xaa chëb:

³⁹ —Byey liidzyoo, aan bitiits xa beeñ kyak Dioosoo.

Lëë xaa go sey aan tyub leñ kyedzy bitiits xaa xa beeñ kyak Jesús xaa.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ skiñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ stublad chu nistoo stub, xle meñ kuktsiilnëz meñ xaa, porñee kchësy meñ nche mbës xaa. ⁴¹ Lëë tu xaa nii lë Jairo nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lëë xaa psoxib lo Jesús parñee tsi Jesús lidzy xaa, ⁴² porñee lëë xiñtsyaap xaa nii

chap masy tu tsiipchop iz no nēz kyalkuty. Mēēd tusy nak me lo xaa. Lēē Jesús si aan xtaagw kchē meñ nii sinal xaa.

⁴³ Lady kchē meñ go si tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyakñē me, xchoo me cheñ. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kukxiñ me xtumi me aan byagty me. ⁴⁴ Lēē kwnaa go big nēz xitsy Jesús aan lēē me kwseñ skiñ xab xaa, aan wor go kazh lēē me byag cheñ.

⁴⁵ Lēē Jesús chēb:

—¿Cho kwseñ xabaa?

Aan como kchēsý meñ chēb: “Lēdy lēē noow”, lēē Pedre chēb:

—Maestre, kchēsý meñ xtaagw lii ni xchēēp lii.

⁴⁶ Per lēē Jesús chēb:

—No cho kwseñ naa, por byeñaa nii lēēn beñ tu kyalntson.

⁴⁷ Tsiñee lēē kwnaa go kon nii chilody tsolan me, xisy me aan lēē me kuksoxib lo Jesús. Aan xña lo meñ lēē me pxobtol penak kwseñ me xaa ni lēē me chēb nii wor go kazh lēē me byak. ⁴⁸ Lēē Jesús chēb lo me:

—Xiñ, porñee bnildzyoo nii suuñ kyakaa lii, ngo nii lēēl byak. Byey, pe tsinidre kikoo.

⁴⁹ Lēē Jesús bii nonee tsiñee lēē tu xaa nii pchoo lidzy xaa nii xñabey leñ ktoo ptsiñ, aan lēē xaa chēb lo xaa xñabey go:

—Lēē xiñtsyaapoo tse lox kuty. Kotsiiñtroo lo maestre.

⁵⁰ Lēē Jesús biño, aan lēē xaa chēb:

—Ktsyeebtyoo. Bnildzy nii lēē Dios kuuñ kyak xiño aani lēē me kyak.

⁵¹ Tsi lēē Jesús ptsiñ lidzy xaa go, xaktyee Pedre, ni Santiagw, ni Juan, ni xña mēēd kwnaa go ni

pxosy me blaa xaa kwsëëb leñ yu. ⁵² Kchësy meñ nchenoyoon ni no kteenë por mëed kwnaa go, per lëë Jesús chëb:

—Koondy to. Kujty me, sink lëë me nixyesy.

⁵³ Kchësy meñ pxidzyni Jesús, porñee nan meñ nii kuty me. ⁵⁴ Lëë Jesús kwseñ ña me aan lëë xaa chëb:

—Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.

⁵⁵ Lëë me pañ aan wor go kazh lëë me kuxche, aan lëë Jesús chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

⁵⁶ Tir psee pxosy me, per lëë Jesús chëb nii ni tu cho lo kutiisty xaaw.

9

*Lëë xpëëdscuel Jesús chikluuy xtiits Dios
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)*

¹ Lëë Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel, aan lëë xaa ptee tiitspey lo xaa parñee kwii xaa kyalbini mal leñ styoo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyakñë. ² Lëë xaa pxaal xpëëdscuel xaa parñee kluuy xaa xa nak xkyalwnabey Dios lo meñ ni kuuñ kyak xaa meñ xsyakñë, ³ chëb xaa:

—Koydy to nii jkiiñ do nëz, ni yag nii ksoxka do, ni bols, ni kyaxtily, ni tumi, ni koydy to ladx par ktsyëë xab to. ⁴ Tsiñee ktsiñ do cualquier lidzy meñ, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko. ⁵ Deelñee no tu kyedzy nii kaklasty meñ knee meñ laañee kwës to, kol kchoo kyedzy ko, aan kol kwib yu nii xña niy do, parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

⁶ Lëë xpëëdscuel xaa kwey kchë kyedzy nii nche tañ go, bluuy xaa xa kteelaa Dios meñ ni beëñ kyak xaa meñ xsyakñë.

*Lëë Herodes chakladzy kan Jesús**(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)*

⁷ Lëë rey Herodes biñ nii lëë meñ xseety Jesús ni kchësy nii chuuñtsyey Jesús, aan nandy Herodes pe kwxaak, porñee no meñ kwnee nii lëë Juan pañ.

⁸ No gaa meñ kwnee nii lëë profet Elías kwlañche, ni no meñ kwxaak nii tu profet nii biid penaadle pañ. ⁹ Per lëë Herodes chëb:

—Yuub naa kwnabey kwchug kik Juan. ¿Cho ngue tsigo tant xseety meñ?

Por ngo nii kokladzy Herodes nyan Jesús.

*Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ**(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)*

¹⁰ Tsiñee lëë xapostle Jesús bikche, lëë xaa bitiits kchë nii beeñtsyey xaa, aan lëë Jesús sini xaa tu kyedzy nii lë Betsaida. ¹¹ Per lëë meñ byeño, aan lëë meñ kunal. Lëë Jesús kaa kwnee lo meñ xa nak xkyalwnabey Dios ni lëë xaa beeñ kyak meñ xsyakñë.

¹² Lëë tse no ktsye tsi lëë ksa tsiipchop xpëëdsuel xaa big lo xaa chëb:

—Psonëz meñ parñee kyey meñ wxiladzy ni tsikyub meñ nii ktyaaw kyedzy ni kchë laañee sob yu, por ni tu cho kindy nu.

¹³ Lëë Jesús chëb:

—Lëë do wo, kol ktee nii kaw meñ.

Lëë xpëëdsuel xaa kwëb chëb:

—Kaayak kyaxtily ni chopak mël nooy noo, xakxe deelñee kyosyuuy noo nii kaw kchësy meñ re.

¹⁴ Siik kaay mily meñ, per lëë Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—Kol këb lo meñ nii sob meñ choowptsii gaa meñ tub lugar.

¹⁵ Lëë xpëëdsuel xaa psoob tiits aan loxsye kw-sob meñ, ¹⁶ lëë Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëë xaa blëp lo kpaa par ktee xaa skizh lo Dios. Loxsye beëñ grol xaaw, lëëw pteedy xaa lo xpëëdsuel xaa par kiisy xaaw lo meñ. ¹⁷ Kchësy meñ byëly, aan tsiñee lëë wagw kwlox ptyop tsiipchop tskwidy kyaxtily byuy.

Lëë Pedre xñee nii Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Tu tse lëë Jesús noyutiitsni Dios nonsy, aan lëë xpëëdsuel xaa nche lo xaa. Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

¹⁹ Lëë xpëëdsuel xaa kwëb chëb:

—No meñ xñee nii lii nak Juan Bautist, no gaa meñ xñee nii lii nak profet Elías, ni no stubla meñ xñee nii no cho tu profet nii pañ nakoo.

²⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëë dook, ¿pe nan do cho nakaa?

Aan lëë Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist, Xiñ Dios.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Per lëë Jesús psaan kazh tiits nii ni tu cho lo këbty xaaw.

²² Ni lëë xaa chëb nii tir mban tedy mguiy nii pxaal Dios, ni ksaldy xaa kol xaa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëë meñ kuty xaa, per tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ.

²³ Ni lëë gak Jesús chëb lo kchësy meñ:

—Deelñee no tu do chakladzy tso xladaa, no nii ksaan do kchë nii xyostyoo do, ni no nii tse con tse tedy to kyalnë parñee kchilo kiidnal do naa. ²⁴ Por lëe kchë xaa nii choxko kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ, porñee xniladzy xaa xtitsaa. ²⁵ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu, lëetyak lëe meñ kety? ²⁶ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon xtitsaa, lëe mguiy nii pxaal Dios kteladzy kan kchë meñ go tsiñee lëe xaa kiid con xkyalwnabey Dios ksa xaa angly. ²⁷ Xsobaa nii no meñ nii nche nu kejty axte nii kan meñ xkyalwnabey Dios.

Lëe Jesús xtsyëëlo

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Tse nii kwlox xon kpidz nii bitiits Jesús kchë ngo, lëe xaa kwey tu kik kiy kukutiitsni xaa Dios ksa xaa Pedre, Santiagw ni Juan. ²⁹ Mentre lëe Jesús noyutiitsni Dios, lëe lo xaa ptsyëë ni lëe xab xaa byak nguitsy ni lëew bibëly. ³⁰ Aan lëe chop xaa ptsiñ chutiitsni xaa. Moisés ni Elías nak chop xaa go. ³¹ Xpibëly xaa. Lëe xaa bitiits nii lëe Jesús kety Jerusalén. ³² Nikxe kwyo mgaal lo Pedre ksa xcombañer, lëe xaa kwchena, aan lëe xaa kon nii xpibëly Jesús ni xpibëly xaa nii bitiitsni Jesús. ³³ Tsiñee lëe chop xaa go no kpi lo Jesús, lëe Pedre chëb:

—Maestre, ¡xaatke mbëe nche no nu! Lëe noo ksa tson yu yagxiidy: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

Per nandy Pedre penak kwnee xaa singo. ³⁴ Lëe Pedre bii nonee tsiñee lëe tu xkey ptaagw laañee

nche xaa. Lëë xaa kwnity lo xkey go, aan lëë xaa ptsyeb. ³⁵ Lo xkey go pchoo tsiy tu xaa nii chëb:

—Lëë xiñaa nrii. Naa kwle xaa. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

³⁶ Loxsye biñ xaa tsiy xaa nii kwnee, lëë xaa kon nii xaktyee Jesús so. Koñee kwneedy xaa, ni tu cho lo bitiist y xaa kchë nii kon xaa.

Lëë Jesús chuun kyak tu xaa wiñ

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Tsiñee lëë lyu byaani, lëë Jesús byety kiy ksa xpëëdsuel aan lëë tubtsoon meñ kuktsiilnëz xaa.

³⁸ Lady kchë meñ go no tu xaa nii nguiedzy kwnee chëb:

—Maestre, të kanoo xiñganaa. Mëed tusy nak xaa lon. ³⁹ Per lëë tu kyalbini mal xsaksi xaa, xkuptsyëw xaa, ni xchono xaa lyu, ni xkwiiw pt-siñ chuw xaa, aan xlaadyo xaa. ⁴⁰ Lëen tse kwnab lo xpëëdsueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

⁴¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do ni xnilasty to Dios! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëë do? ¿Pa slal tiemp no nii kxekwaa lo do? Tëni xiñoo nu dyon.

⁴² Tsiñee lëë xaa wiñ go big lo Jesús, lëë kyalbini mal pchon xaa lyu, aan lëë xaa kutyë stub. Per lëë Jesús kwëntseeb lo kyalbini mal go, ni lëë xaa beeñ kyak xaa wiñ go, aan ndaan xaa sikni pxosy xaa xaa. ⁴³ Kchësy meñ psee kon xkyalntson Dios.

Lëë Jesús xñee stub nii lëë xaa kety

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Mentre lëe meñ nche ksee kon kchë nii beeñtsyey Jesús, lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

⁴⁴ —Kol jkëëtyag nii kniyaa lo do, aan knitylasty to nii lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ.

⁴⁵ Per byeñdy xaa nii chëb Jesús, porñee blaady Dios nyeñ xaaw, aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa lo Jesús xa nak tiits ko.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Lëe xpëedscuel Jesús bislo ptilytiits dyon cho xaa nak xaa nii mastre non. ⁴⁷ Tsi lëe Jesús byeñ xa no kik xaa, lëe Jesús kwtsyetsy tu xaa wiñ, aan lëe xaa pso xaa wiñ go kwi xaa, ⁴⁸ ni lëe xaa chëb:

—Kchë meñ nii kantsi xaa wiñ re porñee xni-ladzy meñ xtitsaa, chantsi meñ go naa, ni chantsi meñ go xaa nii pxaal naa. Por ngo, tu xaa nii pa nondy lady to nak xaa nii mastre non.

Meñ nii xlëedy lo no no xlad no

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Lëe Juan chëb:

—Maestre, lëe noo ptyon tu xaa nii xkwii kyal-bini mal aan xseety xaa lël, per lëe noo pkaw, porñee nody xaa lady no.

⁵⁰ Lëe Jesús chëb:

—Jkady tow, por kchë xaa nii xlëedy lo do no xfavor do.

Lëe Jesús chakntseeb lo Santiagw ni lo Juan

⁵¹ Worñee lëe Jesús mer kyëp kpa, lëe xaa kwloo valor lo xaa, aan lëe xaa si Jerusalén. ⁵² Lëe xaa pxaal xaa nii kwtenech lo xaa par kyub xaa go laañee kwës xaa xtañ meñ Samaria. ⁵³ Per kwnëdy meñ Samaria ndee laañee ngwës xaa, porñee byeñ

meñ nii Jerusalén si xaa. ⁵⁴ Tsiñee lëe xpëëdsfuel Jesús nii lë Juan ni Santiagw kon ngo, lëe xaa chëb:

—Jesús, ¿pe chakladzyoo nii kñab noo kxaal Dios ki par knitylo kchësy meñ re?

⁵⁵ Lëe Jesús byoogw, aan lëe xaa kwëntseeb lo xpëëdsfuel xaa. ⁵⁶ Loxsye ngo lëe xaa si stu kyedzy.

Meñ nii kokladzy nyinal Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Nëz no xaa, lëe tu xaa chëb lo Jesús:

—Xey, chakladzyaa sënala lii laañee tsityoo.

⁵⁸ Tsigolëe Jesús kwëb chëb:

—Chap mëz kyoplyoo ni chap mguin pchoos, per lëe mguiny nii pxaal Dios ni laañee kxiladzy xaa xisy wiñ chapty xaa.

⁵⁹ Lëe Jesús chëb lo stu xaa nii so siko:

—Tënal naa.

Per lëe xaa go kwëb chëb:

—Xey, blaa kajkeetsy kaazhaa pxosyaa.

⁶⁰ Lëe Jesús chëb:

—Blaa jkeetsy meñ kutysaa meñ meñ kuty. Lii nii xcueentoo kukluuy xtiits Dios lo meñ.

⁶¹ Lëe stu xaa chëb:

—Xey, chakladzyaa sënala lii, per blaa kaknin tiits lidzyaa.

⁶² Lëe Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xsyeñ ña rad aan xuy xaa tublad, xkiiñdy xaa par kyë xaa tsiin laañee xñabey Dios.

10

Lëe Jesús pxaal meñ kukluuy xtiits Dios

¹ Lëë Jesús kwle stsongaly ptsiipchop meñ, aan chop kaa chop kaa meñ pxaal xaa nech tsi kchë kyedzy nii no tsi xaa. ² Lëë xaa chëb lo meñ go:

—Nak meñ nii no laañee tsi do sinak tsiñee lëë kwlaap mer kislo aan kindy ndaly xaa nii kyë tsiñ. Por ngo no nii kñab to lo Dios nii kxaal xaa xaa nii kluuy xtiits xaa lo meñ. ³ Lëën xal lëë do laañee no meñ ntseeb nii ntseeb si ntseeb kchë ma tox nii chuty mëkwxiily. ⁴ Koydy to bols ni tumi ni kyalkidy, ni jkëëptyuxty to meñ nëz parñee klyëëdy to. ⁵ Tsiñee sëëb to tu leñ yu, kol nab nii kakni Dios meñ nii no leñ yu go. ⁶ Aan deelñee jkëëtyag meñ nii no yu go nii kñee do, lëë nii kwnab to kak cumplir, per deelñee jkëëtyagty meñ gow, kakty nii kwnab to cumplir. ⁷ Kol kwës tugak yu, ni kol kaw ni kol ki nii kneestyee meñ, por nongual kazh xaa nii xkyë tsiñ. Ktsëëlejty to laañee kwës to. ⁸ Tsiñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksal meñ do, kol kaw nii kneetsy meñ, ⁹ ni kol kuuñ kyak kchë meñ xsyakñe nii no siko, ni kol këb nii lëë wor kutsiñ nii lëë Dios kñabey meñ. ¹⁰ Per deelñee ktsiñ do tu kyedzy nii ksaldy meñ do, kol kchoo aan kol këb lo meñ: ¹¹ “Axte xkiti nii pkaay niy noo xkwib noo parñee kyeñ do nii no xtol do. Per kol kaknan nii lëë xkyalwnabey Dios merle klyañche lo do.” ¹² Nli xñen nii tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy meñ go que nii tedy meñ Sodoma.

Kyedzy nii xsoobty tiits
(Mt. 11:20-24)

¹³ ¡Chooksye lëë doy meñ Corazín ni chooksye lëë do meñ Betsaida! Por deelñee nyan meñ Tiro ni meñ Sidón kchë kyalntson nii kon do, tselye kokw

meñ go ladx nchog ni tselye kwsob meñ go nēb lo xkiti parñee kluuy meñ go nii ptikche meñ go styoo lo Dios. ¹⁴ Por ngo, tse nii lēē Dios kuñ kyalxtisy ntseebre castigw nii tedy to que nii tedy meñ Tiro ni meñ Sidón. ¹⁵ Lēē lii nii nol Capernaum, ¿pe nladzyoo nayak tir klāa soboo? Klaadyoo gon, por lēēl kyab laañee mastre nxity.

¹⁶ 'Kchē meñ nii xkēētyag nii xñee do xkēētyag xtiitsaa, per lēē meñ nii xsaldy lēē do, ni naa xsaldy meñ go. Aan deelñee xsaldy meñ naa, xsaldyak meñ xaa nii pxaal naa.

Lēē meñ nii pxaal Jesús bikche

¹⁷ Lēē ksa tsongaly ptsiipchop xaa nii kukluuy xtiits Dios bikche aan xle xaa chēb xaa:

—Jesús, axte kyalbini mal psoob xtiits noo tsiñee pseety noo lēl.

¹⁸ Tsigo lēē Jesús chēb:

—Nli xñee do, por konaa xa pchingaa xaatox leñ kpaa sinak tsiñee xyab tu nkwsiy. ¹⁹ Por lēēn bnetsy tiitspey lo do parñee subniy do mēēl ni subniy do mēkwkyoow, ni parñee kuñ do gan lo xaatox, aan ni tu pe kakty to. ²⁰ Per kledy to porñee xsoob kyalbini mal xtiits to, sink kol kle porñee lēē lē do kē lo kitsy nii ngotsey Dios kpaa.

Lēē Jesús xtee skizh lo Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Lēē Jesús ble, aan por Kyalbini Ntson nii no leñ styoo xaa lēē xaa chēb:

—Xnetsyaa skizh lool, Tat Tios, por lii xñabey kpaa ni lii xñabey kislyu, ni kwloolanoo xtiitsoo lo meñ nyaani ni lo meñ chak parñee kluuylo lo meñ

ndoladzy. Singo Tat Tios beeñtsyeyoo, porñee singo kwlaño styool.

²² Lëe Tat Tios bneetsy kchë nii chap xaa lon. Ni ni tu cho xyuumbeydy kaa xiñ Tat Tios. Xaktyee Tat Tios sye xyuumbey xaa. Singo gak kaa Tat Tios, xaktyee xiñ xaa ni meñ nii kwe xiñ xaa schilo kyuumbey xaa.

²³ Lëe Jesús byoogw aan nonstyee lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Dichos meñ nii chan kchë nii chan do. ²⁴ Por nli xñen nii ndaly profet ni ndaly rey kokladzy nyan nii chan do, per kondy xaaw. Ni ndaly xaa kokladzy nguëetyag nii xkëetyag to, per pkëetyagty xaaw.

Xcuent tu xaa Samaria

²⁵ Lëe tu maestre ley kunee lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb, lëe xaa chëb:

—¿Pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan kyalmbañ nii xnitylody?

²⁶ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos xñabey xley Moisés?

²⁷ Lëe maestre ley chëb:

—Lo ley xñee: “Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, ni tyub xkyalmbañoo, ni tyubñaa fuersy nii nol, ni tyub xkyalcheeño. Ni pkëstyoo meñ sinak xkëstyool lii.”

²⁸ Lëe Jesús chëb:

—Nli singo xñee. Deelñee suuñtsyeyoo kchë ngo, skaal kyalmbañ nii nitylody.

²⁹ Per parñee këb meñ nii buen xaa, lëe xaa chëb:

—Kwnë dyon cho jkëstyoon.

³⁰ Tsigo lëe Jesús bitiits nrii lo xaa, chëb Jesús:

—Tu xaa name pchoo xaa Jerusalén, si xaa Jericó. Aan lëe ngbaan pchoo lo xaa nêz, aan axte ladx nii no lady xaa kwlan ngbaan ni ptee ngbaan xcheñ xaa. Casy beety ngbaan xaa. ³¹ Siko nix xaa tsiñee lëe tu pxosy kwtedy nêz ko. Per tsi lëe pxosy kon xaa, lëe pxosy kwte tublad. ³² Singo gak beeñtsyey tu xaa nii chuñ yudar pxosy tsiñee kon xaa xaa nii psaksi ngbaan. Lëe xaa kwte tublad. ³³ Per tsi lëe tu xaa Samaria nii kwtedy nêz ko kon xaa nii psaksi ngbaan, lëe xaa pkëstyoo xaa, ³⁴ ni lëe xaa big beeñ xaa xaa go rmedy con aceit ni viñ, ni lëe xaa pchal ladx laañee bnek. Loxsye ngo lëe xaa psoob xaa go lady xkway xaa, aan lëe xaa kuni xaa tu posad par kan xaa xaa. ³⁵ Lëe byaani lyu lëe xaa Samaria kwlii tumi aan lëew pteedy xaa lo xaa nii xtee posad, chëb xaa: “Kon xaa re, aan deelñee jkaady tumi re, na tsiñee kpikchen kizhaa nii kak falt.”

³⁶ Tsigo lëe Jesús chëb lo maestre ley:

—Lo ksa tson xaa nii kwtedy dyon, ¿cho xaa pkëstyoo xaa nii psaksi ngbaan?

³⁷ Lëe maestre ley chëb:

—Xaa nii blis xaa.

Lëe Jesús chëb:

—Singo no nii kuuñtsyeyoo.

Lëe Jesús chi lidzy Marty ni Mariy

³⁸ Lëe Jesús pkaa nêz, aan lëe xaa ptsiñ tu kyedzy nii no tu kwnaa nii lë Marty. Lëe me ptee lidzy me kwlës xaa. ³⁹ Aan lëe pël Marty nii lë Mariy kwsob lo Jesús par jkëëtyag me nii xñee xaa. ⁴⁰ Per lëe Marty singootyee no xmandad me, lëe me big lo Jesús, chëb me:

—Xey, ¿pe ni tu pe sinidy kikoo nii lëë pëlaa psaan kchë mandad lon? Kudzy lo me kuñ me naa yudar.

⁴¹ Per lëë Jesús chëb:

—Marty, por ndaly cos nol kyalnë, ⁴² per tugak cos precisy. Lëë Mariy kwle cos ko, aan ni tu cho kladyo lo me.

11

Lëë Jesús xluuy xa kutiitsni meñ Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Tu vuela lëë Jesús noyutiitsni Dios. Tsi lëë xaa byal, lëë tu xpëedscuel xaa chëb:

—Jesús, beeñ kseedy lëë noo kutiitsni noo Dios sinak beeñ kseedy Juan xpëedscuel.

² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee kutiitsni do Dios, kol këb:
Tat Tios, lii nii soboo kpaa, xñab noo nii kchë meñ
kuuñ ksak lii,
ni xñab noo nii ktsiñ tse nii kñabeyoo.

³ Bneetsy nii tyaaw noo natse.

⁴ Beeñ noo perdón sinak chuuñ noo perdón meñ
nii xko falt loo noo.
Klaadyoo jkaal xaatox lëë noo parñee kyaabty noo
lo tol.

⁵ Lëë gak Jesús chëb:

—Kol tsoo ksoob no nii chap to tu amigw, aan tsi do lidzy xaa wrol kyool, këb to: “Kwlóotiñ tson kyaxtily lon, ⁶ por lëë tu xamigwaa kwlañche lidzyaa, aan kindy pe ktedyaa kaw xaa.” ⁷ Kñëdy xamigw to gon: “Kuuñ klëëdyoo naa. Lëën tse psugw chilidzyaa ni lëën nix ksa xiñaa. Chilody kaschen par pe knetsyaa nii jkiiñoo.” ⁸ Nli xñen

nii nikxe nii nyakty to xamigw xaa, lëe xaa tsische, por lëe do kulii xkaal xaa aan lëe xaa kneetsy kchë nii jkiiñ do. ⁹ Kol nab nii jkiiñ do lo Dios tsiin kneetsy xaaw, kol kyub cos tsiin ktsyol dow, ni kol jkëëptyux chu yu tsiin kyalyo. ¹⁰ Por kchë meñ nii xñab cos xkaaw, ni kchë meñ nii xyub cos xtsyolo, ni kchë meñ nii xkëëptyux chu yu lëew xyaly.

¹¹ ¿Pe no tu do dyon xyax xtee tu mëel lo xiñ do tsiñee xñab xaa tu mël? ¹² ¿Ni pe no do xtee tu mëkwkyoow tsiñee xñab xiñ do tu tsit? ¹³ Kol kyeñ gaanoo nii nikxe mal do, per xtee do cos buen lo xiñ do. ¿Pe lëedyxe Tat Tios nii sob kpaa tsigo kteejty Kyalbini Ntson lo meñ nii kñabo?

Lëe meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Lëe Jesús kwlii kyalbini mal leñ styoo tu ngop, aan lëe ngop bislo kwnee. Kchësy meñ psee kon ngo, ¹⁵ per no meñ kwnee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kchësy kyalbini mal, ptee tiitspey lo xaa gue par kwii xaa kyalbini mal.

¹⁶ No gaa meñ kokladzy nii nyuun̄tsyey xaa tu kyalntson leñ kpaa parñee kuñ meñ xaa preb. ¹⁷ Per como nan xaa pe xsya styoo meñ go, lëe xaa chëb:

—Ni tu kyedzy nii nak chop tiiy gon xtiidydy. Lëew xnitylo, aan kchë yu nii no leñ kyedzy ko xyab lady xcombañer. ¹⁸ Singo gak xaatox deelñee kak xaa chop tiiy, ¿xa kchilo kñabey xaa? Lëen xñe kchë nrii porñee xñee do nii lëe Beelzebú bneetsy tiitspey lon par kwin kyalbini mal. ¹⁹ Deelñee singo xsyak to, ¿cho xtee tiitspey lo xaa nii nak

ksa do tsigo par kwii xaa kyalbini mal? Sikokesy nagon xluuy nii nandy to pe xñee do. ²⁰ Per deelñee por xkyalwnabey Dios xkwin kyalbini mal, lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey lo do.

²¹ 'Tsiñee lëe tu xaa ndaan chap kiib ni xkyënap lidzy, segur nak kchë nii no leñ lidzy xaa. ²² Per deelñee tsi stu xaa nii mastre ndaan lo xaa, aan kla xaa kiib nii xtaan xaa, lëe xaa kiisy kchë nii chap xaa go lo xcombañer xaa.

²³ 'Kchë xaa nii nody xfavoraa, chiidnidy xaa meñ lon, sink lëe xaa xsëëbtañ meñ, porñee xlëe xaa lon.

Kyalbini mal nii xpikche

(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Tsiñee lëe tu kyalbini mal xchoo leñ styoo meñ, lëew xkyënsë tañ xyubo dyon pa kwëso. Per deelñee xtsyoldy laañee kwëso, lëew xñee: "Lëen kpikche lidzyaa laañee pchon." ²⁵ Tsiñee lëe kyalbini mal go xtsiñ, chano nii lëe leñ styoo meñ nii pchoow tse nak sinak tu yu nii kal lik blyoob ni kwxixkwaa. ²⁶ Tsigolëew chikyub skadzy kyalbini nii mastre mal, aan lëew xsyëëb leñ styoo meñ go ksaw, aan mastre mban xtyedy meñ go.

Dichos meñ nii xsoob xtiits Dios

²⁷ Mentre lëe Jesús nonee kchësy ngo, lëe tu kwnaa nii no lady meñ chëb:

—¡Dichos kwnaa nii kop lii ni pkadzy lii!

²⁸ Lëe Jesús chëb:

—¡Mastre dichos meñ nii xkëëtyag xtiits Dios, ni xsoob xtiits xaa!

Lëe meñ chakladzy kan tu kyalntson

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Lëë meñ ptyopre, aan lëë Jesús chëb:

—Lëë meñ mal nii no natiemp chakladzy kan tu kyalntson, per ni stu kyalntson kandre meñ re. No nii ksaladzy meñ nii beeñtsyey Jonás. ³⁰ Por sinak nii kunee gak Jonás lo meñ Nínive, sëédnee nguuy nii pxaal Dios lo meñ natiemp. ³¹ Tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy lëë kwnaa nii kok rey xtañ meñ Sabá jkëëkiy meñ nii no natiemp, por sit pchoo me par jkëëtyag me xtiits rey Salomón, aan mastre precisy nii xñen que kchë xkyalchak rey Salomón. ³² Wi meñ Nínive jkëëkiy meñ nii no natiemp tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy, por ptikche meñ Nínive styoo lo Dios worñee biñ meñ Nínive nii kwnee Jonás, aan mastre precisy nii xñen que nii kwnee Jonás.

*Bini nii no leñ styoo meñ
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ Ni tu meñ xkëëdy bini par kolan meño leñ tu cajón, sink lëë meñ xsoobo tu laañee ksaaniw lo kchë meñ nii sëëb leñ yu. ³⁴ Nak mëlo do sinak tu bini nii xsaani leñ styoo do. Deelñee nxiñdy mëlo do, tyub leñ styoo do nyaani. Per deelñee nxiñ mëlo do, tyub leñ styoo do nguey. ³⁵ Kol kap cuent nii kyuydy bini nii no leñ styoo do. ³⁶ Por deelñee tyub leñ styoo do no bini, kindy nguey leñ styoo do, aan singo mod lëë do kan nyë kchë cos, sinak tsiñee xsaani tu bini lo do.

*Lëë Jesús xkëëkiy xaa fariseo ni maestrey
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)*

³⁷ Tsiñee lëë Jesús lox kwnee, lëë tu xaa fariseo kuni Jesús lidzy par kaw Jesús. Lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwsob lo mezh. ³⁸ Aan psee xaa

fariseo kon xaa nii kwtiibty Jesús ña antes nii kaw xaa. ³⁹ Per lëe Jesús chëb:

—Kchësy to siñee nak to meñ fariseo nyë xkiib to vas nii xtyëe nii chi do, ni xkiib to kyon nii xtyëe nii chaw do, per lëe leñ styoo do kaksë kchë clasy cos mal. ⁴⁰ ¡Nguey do! ¿Pe nandy to nayak nii xaa nii psaa gak lëe do psaa xkyalmbañ do? ⁴¹ Kol ktee nii chap to lo meñ nii no lyaadzy tsiin kyak nyë do.

⁴² ¡Chooksye lëe doy, meñ fariseo nii xtiix to pixtily ni xtiix to rud ni kchë clasy kizh nii xsaakon do lo Dios, per xsaldy to xkylxtisy Dios ni xkyl-wkëstyoo xaa! Ngo mastre precisy, per ksaandy to nii kokon do cos lo Dios.

⁴³ ¡Chooksye lëe doy, meñ fariseo nii chakladzy to sob to laañee xsyob meñ non leñ ktoo, ni choki do jkëëptyux meñ do pal nëz!

⁴⁴ ¡Chooksye lëe doy!, porñee nak to sinak paa nii nyoody, aan xyeñdy meñ xsyub niy meño.

⁴⁵ Tsigo lëe tu maestre ley kwëb chëb:

—Maestre, wi loo noo gon pxiñoo tiits por kchë nii kwneel.

⁴⁶ Per lëe Jesús chëb:

—¡Chooksye lëe doy, maestre ley nii chakladzy to kuuñtsyey meñ cos nii ni tu cho chilody kuuñtsyey, aan lëe lëe do xteejty to nii kuuñtsyey dow!

⁴⁷ ¡Chooksye lëe doy nii xsaa do chu xpaas kchë profet nii beety pxusykoltoos do! ⁴⁸ Por singo mod lëe do xluuy nii byo ni beeñtsyey pxusykoltoos do styoo do, por lëe xaa beety, aan lëe do xsaa chu paa.

⁴⁹ 'Por ngo nladzy Dios: "Lëen kxal profet ni apostle, aan lëe meñ kuty xaa, ni lëe meñ kyënlaag xaa." ⁵⁰ Lo meñ nii nche natiemp kuuñkiy Dios

kchë profet nii noyuty meñ destye nii kwche kislyu, ⁵¹ destye Abel axte Zacarías, xaa nii beety meñ kexka lo pkoog leñ lidzy Dios. Kyëkiy meñ nii nche natiemp.

⁵² '¡Chooksye lëë doy, maestre ley nii chuuñ xcheñ do xtiits Dios, aan xyeñdy tow, ni xlaady kaa to kyeñ meño!

⁵³ Tsiñee lëë Jesús lox kwnee kchë ngo, lëë maestre ley ni lëë xaa fariseo blëë. Aan ndaly nii kwnabtiits xaa lo Jesús par kisyeedy xaa xaa.

⁵⁴ Nladzy xaa nyuun knee xaa Jesús tu tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

12

Lëë Jesús xñee nii chilody jkyeetsy cos

¹ Mentre gaa lëë meñ ptyopbe, lika xtyaagw meñ. Tsigó lëë Jesús kwnee klo lo xpëédscuel, chëb xaa:

—Kol kap cuent nii kakty to sinak xaa fariseo, por chuuñtsyeydy xaa nii xñee xaa. ² Por nody ni tu cos ngueetsy nii kchukëdy, ni nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kak ndoondy. ³ Singo gak kchë nii kwnee do lo nguey, lëëw kñee meñ xña lo xbini ngbidz. Nikle gaa kchë nii kwnee tsilaan do worñee nyoogw yu, lëë meñ tsëp kik lidzy aan lëëw kuptsyë meñ.

Cho no nii ktsyeb meñ

(Mt. 10:28-31)

⁴ 'Ktsyebty to xaa nii chuty, por tsiñee lox kuty xaa lëë do chilodre pe kuñ xaa lëë do. ⁵ Sink kol ktsyeb xaa nii schilo kuty lëë do ni schilo kxaal lëë do linfiern. Xaa go kol ktsyeb.

⁶ ¿Pe lëdy xaktyee chop centab nayak non kaay mguĩn wiñ?, aan ni tu ma xnitylasty Dios. ⁷ Lëë lëë do axte kits kik to ngab lo Dios. Por ngo, ktsyebty to, por mastre non do lo mguĩn.

Meñ nii xchoo xfavor Crist

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Nli xñen nii kchë meñ nii kchoo xfavoraa lo kislyu re schon xfavor meñ go tsi lëë meñ go klyañche lo xangly Dios. ⁹ Per lëë meñ nii kchoody xfavoraa lo kislyu re, ni naa kchoody xfavor meñ go lo xangly Dios.

¹⁰ Axte meñ nii ko falt lo mguiy nii pxaal Dios kuñ Dios perdón, per kuñdy xaa perdón meñ nii ko falt lo Kyalbini Ntson.

¹¹ Tsiñee lëë meñ tsini lëë do leñ ktoo ni tsikso lëë do lo xaa xñabey par jkëëkiy meñ do, pe tsinidy kik to nii dyon xa kñee do o pe këëb kaa to. ¹² Por tsiñee tsitsib kñee do, lëë Kyalbini Ntson kñë pe cos këb to.

Xcuent tu rikw

¹³ Tsigo lëë tu xaa nii no lady meñ chëb lo Jesús:
—Maestre, kudzy lo betsyaa nii kuuñ grol xaa nii psaan pxosyaa loo noo.

¹⁴ Lëë Jesús kwëb chëb:
—¿Cho në lool nii xtisyaa o xaa nii gaa chuuñ grol cos nakaa?

¹⁵ Lëë gak Jesús chëb:
—Kol kap cuent. Kak kpiñdy to, por syoobty no kislyu re parñee tsyaap no tubtsoon cos.

¹⁶ Loxsye ngo lëë xaa pso cuent re, chëb xaa:
—Kwyo tu rikw nii singootyee kok xkwaa, ¹⁷ aan nladzy rikw: “¿Xa kuñaa? Kindy pa kotseyaa nii

ptyop lo xkwaan.” ¹⁸ Aan lëë gak rikw chëb: “Nanaa xa kuñaa. Lëën ktsily yu nii chotsey nii xtyop lo xkwaan, aan lëën ksa stu nii mastre ngol, parñee kotseyaa kchë nii ptyop lo xkwaan ni kchë nii chaapaa leeñgo. ¹⁹ Loxsye ngo misme naa këp lon: Biño gaanoo. Pxiladzy ni ble, por skaa kchë nii chapoo par kaawoo ni kil ndaly iz.” ²⁰ Per lëë Dios chëb: “Natsypee ngueyoo. Na kyool kazh lëël kety. Aan ¿cho kyaani kchë nii ngotseyoo?” ²¹ Singo xtsyool meñ nii xtop cos lo kislyu re, per lëë lo Dios, ni tu pe chapty meñ go.

Chantsi Dios xiñ
(Mt. 6:25-34)

²² Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo xpëëdsuel:

—Lëën xñe kchë nrri lo do parñee tsody to kyalnë nii dyon pe kaw do par kpañ do, ni tsody to kyalnë nii dyon pe kakw to. ²³ Por mastre non kyalmbañ lo nii ktyaaw, ni mastre non xcuerp no lo ladx. ²⁴ Kol kan myak gaanoo. Chandy ma, ni xlapty ma, ni xkotseydy ma nii ktyaaw, per lëë Dios xyaan ma. Aan ¡mastre non do lo ma! ²⁵ Nikxe xaapre gaa tsoxko do, per ni tu wor chilody kiskool do lo tse nii no kpañ do. ²⁶ Deel ni ngo chilody to kuuñtsyey do, ¿penak nii choxko do por cos nii jkiñ do?

²⁷ ‘Kol kuy gaanoo xa xroob kyoo aan xkyëdyo tsiñ ni xkibtyo ladx. Aan ni rey Salomón kokwty tu ladx ntson nii ntson si ntsono. ²⁸ Deelñee Dios tsigo busy xkakw xab kchë kizhyë nii no tañ aan xlyëdyak lëëw chek lo ki, ¿penak nii xnilasty to nii lëë Dios jkakw xab to? ²⁹ Por ngo, kteenëdy to nii dyon pe kaw do o ki gaa to. ³⁰ Kchësy cos re no

meñ nii xnilasty Dios kyalnë, per lëë lëë do nanle Tat Tios nii sob kpaa pe cos chak falt lo do. ³¹ Kol kuuñtsyey nii xñabey Dios tsiin kxaal xaa kchë nii jkiiñ do.

*No nii kto meñ xcheñ
(Mt. 6:19-21)*

³² Ktsyebty to, por nikxe ndalydy to, lëë Tat Tios bneetsy tiits nii wi do kñabey. ³³ Kol kto kchësy nii chap to, ni kol kteedyo lo meñ nii no lyaadzy, aan kol kweek mbës ngoch nii koxty, por ndaly nii jkaa do kpaa, aan kindy nkwxog siko ni kindy ngbaan. ³⁴ Por laañee no nii chap to siko xyo styoo do.

Dichos mos nii xkwena

³⁵ List kol kwe, kol kakw xab to, ni kol jkëë xbini do. ³⁶ Kol kwe si xkwe mos nii këmbës patrón nii si lo tu kyalwtsiilña, parñee siikñee kseetsy patrón chu yu, lëë mos kxalyo. ³⁷ Dichos mos nii nixna tsiñee lëë patrón kpikche, por nli xñen nii lëë patrón këb lo xaa: “Kwsob lo mezh”, aan lëë patrón kyë nii kaw xaa. ³⁸ Dichos mos nii nixna nikxe ktsiñ patrón wrol kyool o wor tempran gaa. ³⁹ Ni nli gaa xñen nii deelñee kyeñ tu xpixwan yu pa wor tsi ngbaan lidzy xaa, klaady xaa sëëb xaa. ⁴⁰ Singo gak, lëë do, ligier kol kak, por lëë mguiy nii pxaal Dios kiid mer worñee pe sidy kik to.

*Mos nii xsoob tiits ni mos nii xsoobtyo
(Mt. 24:45-51)*

⁴¹ Tsigo lëë Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:
—¿Pe nonsy loo noo psool cuent re ote wi lo kchësy meño yak?

⁴² Lëë Jesús chëb:

—¿Cho xsaan patrón lidzy dyon tsiñee lëe xaa xchoo? ¿Pe lëdy nayak xsaan xaa tu mos nii xsoob tiits parñee kyaan mos ko kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xaa? ⁴³ Dichos mos nii xyaani lidzy xpatrón deelñee tsiñee kpikche patrón, kan xaa nii lëe mos ko beeñtsyey kchë nii kwnabey xaa. ⁴⁴ Nli xñen, nii lëe patrón këb lo xaa: “Kop cuidad kchësy nii chaapaa.” ⁴⁵ Per deelñee mal mos ko ni nan xaa nii xtse si xpatrón xaa, lëe xaa ksaksi kchë meñ nii xkyë tsiñ lo xpatrón xaa, ni lëe xaa tso wagw ni lëe xaa kyë kunip. ⁴⁶ Per mer tse nii pe sinidy kik xaa, lëe xpatrón xaa ktsiñ, aan lëe patrón ksaksi xaa sinak xsaksi patrón kchë mos nii xsoobty tiits.

⁴⁷ Deelñee nan mos pe cos chakladzy patrón, aan xsoobty mos tiits, ndaly golp jkaa mos. ⁴⁸ Per deelñee nandy mos pe cos chakladzy patrón aan ko mos falt, xisy golp jkaa mos. Por deelñee ndaly nii byaani meñ, ndaly nii kak wnaab lo meñ. Deelñee ndaly gaa cos nan meñ, ndaly nii no kuuñtsyey meñ.

*Lëe Jesús chuñ meñ chop tiy
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ Lëen syely kuñ kyalxtisy lo kislyu. Nak nii kuuñtsyeyaa sinak tsiñee chek ki, ni jxsysaak gaan naaty tsek kaa kislyu! ⁵⁰ No nii teedyaa lo tu kyalnë dox, aan jmban xtee styoon nii lëen ktsyool kyalnë go! ⁵¹ Këbty to tsaaplaa syelyaa lo kislyu re parñee tsodre tily. Lëdyo gon, sink lëen syelyni tily. ⁵² Por destye natse, deelñee no kaay meñ tu yu, lëe meñ kak chop tiy. Tublad tso tson meñ, lëe stublad tso chop meñ. ⁵³ Lëe mëedpkiy

ktilyni pxosy, ni lëë mëed kwnaa ktilyni xña, ni lëë nkwxizh ktilyni xñaatsaap.

Lëë Jesús chak ntseeb lo meñ

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Loxsye ngo lëë Jesús chëb lo meñ:

—Tsiñee chan do nii lëë xkey no nëz laa chaasy ngbidz, xñee do lëë kyo kyab, aan nli gaa xyabo.

⁵⁵ Singo gak tsiñee xpi me nëz kyety xñee do lëë naay kak, aan nli gaa chako. ⁵⁶ ¡Nguey do! Deelñee xyeñ do xa chak leñ kpaa tsiñee lëë kyo kyab, ni xyeñ do xa chak lo kislyu tsiñee lëë naay kak, ¿penak nii xyeñdy to xa nak kchë cos nii noyak natiemp?

Ptee nii kwnee lo meñ nii xlëë lool

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Penak nii xyeñdy to pe cos nongual kuuñtsyey do? ⁵⁸ Deelñee xkëëkiy tu xaa lëë do aan chakladzy xaa tsikso xaa lëë do lo xtisy, kol nee lo xaa lëë ka bii xteedyo tiits. Por deelñee kyab to ña xtisy, lëë xtisy këb lo mayor: “Kol ko xaa gue skiib”, aan lëë xaa ko lëë do skiib. ⁵⁹ Aan xsobaa nii kchoodyoo skiib axte nii kizhoo lal nii kñab xaa lool.

13

Lëë meñ nii ktikchedy styoo lo Dios kety

¹ Misme tse go lëë bla xaa kukan Jesús aan lëë xaa bitiits nii lëë Pilat beety bla meñ Galilea aan lëë xaa pkots xcheñ meñ go xcheñ ma nii kwlokon xaa. ² Tsi go lëë Jesús chëb:

—Nladzy to nayak nii ptsyool xaa go ngo porñee mastre no xtol xaa que xtol xaa xtañ xaa. ³ Lëdyo

gon. Ni lëen xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety. ⁴ ¿Ni pe nladzy to nii mastre no xtol ksa tsiimtson xaa nii byab yu ngol nii lë Siloé lady que xtol kchësy meñ nii no Jerusalén? ⁵ Lëdyo gon. Ni lëen xñe kaazhkaa lo do nii deelñee kpikchedy styoo do lo Dios, wi do kety.

Xcuent yag yegw nii xkyëdy nex

⁶ Lëë Jesús bitiits nrri lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name sob tub xan yag yegw lady xyag uv xaa, aan lëë xaa kukuy dyon pe kë yegw low, aan ni tu yegw ptsyoldy xaa. ⁷ Tsigo lëë xaa chëb lo xaa nii xkyënap kchë xyag uv xaa: “Buy gaanoo, lëew kak tson iz nii xyely kyubaa yegw lo yag re, per lo ksa iz ko ni tu xnexo karty kawaa. Pchugo masy, por xaktyee xlyëw lo kwaa.” ⁸ Per lëë xaa nii xkyënap kwaa kwëb chëb: “Xey, psaansyew na iz. Lëen ksoly xano ni lëen ko pyëëb xano, ⁹ tsiin tsaaplaa skyë nex low singo. Aan deelñee kyëdyo, mansye kchugloo.”

Lëë Jesús beeñ kyak tu kwnaa

¹⁰ Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin lëë Jesús beeñ kseedy meñ leñ ktoo. ¹¹ Aan lady kchësy meñ no tu kwnaa nii kwlox tsiimtson iz xsyaknë. Tu kyalbini mal beeñ me chop xkwaa, aan pchilodre nyak tubli me. ¹² Tsiñee lëë Jesús kon me, lëë xaa kwtsyetsy me aan lëë xaa chëb:

—Kwnaa, lëël byak, xsyaknëdroo.

¹³ Tsigo lëë xaa pxob ña xaa lady me, aan wor go kazh lëë me byak tubli, aan lëë me bislo biily me lay lo Dios. ¹⁴ Per lëë xaa nii xñabey leñ ktoo

blëe, porñee beëñ kyak Jesús me tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ, aan lëe xaa chëb lo meñ:

—Xoop kpidz nonguial kak tsiñ. Kol tē leñ tse go par kak to rmedy, kiiyty to tse nii chakty tsiñ.

¹⁵ Tsiñ lëe Jesús kwëb chëb:

—Mal do. ¿Pe chinidy to xyosy to kunis nayak o xburr gaa to nikxe chakty tsiñ? ¹⁶ Lëe kwnaa re gon lo xtiy Abraham sëed me, aan kok tsiimtson iz nii nguëetuu xaatox me lo kyalkits re. ¿Pe nonguialdy nayak laa me nikxe tse nii chakty tsiñ nak?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús chëb ngo, lëe xaa nii xlëe lo xaa pteladzy, per kchësy meñ ble kon kyalntson nii beeñtsyey xaa.

Xa nak laañee xñabey Dios

(Mt. 13:31-33; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Lëe gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako? ¹⁹ Nako gon sinak tu medzy martas nii chan meñ lo kwaa aan tsiñee lëew chak lal tu yag, lëe mguñ xko xipchoos loo go.

²⁰ Lëe gak Jesús chëb:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon?

²¹ Nako gon sinak levadur nii xkëe kwnaa tson lmud riñ par tsobe kchësy kobyi.

Puert nya

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Worñee lëe Jesús no nëz si xaa Jerusalén, beëñ kseedy xaa meñ kyedzy ni tañ nii kwtedy xaa.

²³ Aan lëe tu xaa kwnabtiits lo xaa chëb:

—Xey, ¿ndalydy meñ lë xtyelaa lo tol?

Lëe Jesús chëb:

24 —Kol ktee nii sēēb to laañee xñabey Dios, por nako sinak tu puert nya aan ndaly meñ kakladzy sēēb, per kchilodyo. 25 Loxsye ksuugw xpixwan yu puert, deelñee kyaan do ley lēē do kēb: “Xey, pxaly chu yu syēēb noo.” Per lēē xaa kñē lo do: “Nandyaa cho xaa do.” 26 Tsigο lēē do kēb: “Ptyaawni noo ni ptyowni noo lii, ni beeñ kseedyoo meñ nēz laa no noo.” 27 Per lēē xaa kyēb kñē xaa: “Lēēn niyle nii nandyaa cho xaa do. Kol kyey por ngoptol do.” 28 Tsigο lēē do koon ni lēē do kaw lay do tsiñee kan do nii lēē Abraham ni lēē Isaac ni lēē Jacob ni lēē kchēsγ profet ncheno laañee xñabey Dios, aan lēē do byaan ley. 29 Por ndaly meñ nii nche tyub lo kislyu sob kaw laañee xñabey Dios. 30 Tsiñee lēē tse go tsitsib ndaly xaa nii nyats chak nina kyablyu parñee ktaan xaa nii mban nina.

*Lēē Jesús xteenē por meñ Jerusalén
(Mt. 23:37-39)*

31 Loxsye ngo lēē bla xaa fariseo ptsiñ, aan lēē xaa chēb lo Jesús:

—Bi nu, porque lēē Herodes chakladzy kuty lii.

32 Tsigο lēē Jesús chēb:

—Kol tsi aan kol kēb lo mēz wnee xuuy go: “Nat-sesy ni kxesγ kwin kyalbini mal ni kuuñ kyakaa meñ xsyakñē, widzy lēēn kyal.” 33 Per no nii ktsiñaa laañee san natse, kxe ni widzy. Por ni tu profet chilody kety deelñee sody xaa Jerusalén.

34 ¡Chooksye lēē doy nii no do Jerusalén! ¿Penak nii chuty to profet ni penak nii xlaal kyo do xaa nii xaal Dios lo do? ¡Ndaly vuelt kokladzyaa ndopaa to sinak xtop nguidy xoob xiñ leñ xikw, per kwnēdy

to! ³⁵ Lëë na lëë xkyedzy to kyaanladzy. Ni kpikchedre kan do naa axte tse nii lëë do këb: “Skizh Dios, xaatke buen xaa nii pxaal xaa.”

14

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xchooki

¹ Tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiin lëë Jesús kwey wagw lidzy tu xaa nii xñabey lo meñ fariseo, aan lëë stubla xaa fariseo bleetsy xaa. ² Siko lëë Jesús kon tu xaa xsyaknë nii xchooki. ³ Lëë Jesús kwnabtiits lo maestre ley ni lo xaa fariseo chëb:

—¿Pe nongual dyon kak tu xaa xsyaknë rmedy tse nii chakty tsiin ote nongualdyo yak?

⁴ Per ni tu xaa kwneedy. Tsigo lëë Jesús kwseñ xaa xsyaknë go aan loxsye beeñ kyak xaa xaa, lëë xaa chëb: “Byey.” ⁵ Ni lëë xaa chëb lo meñ fariseo:

—Deelñee kyab tu xiñ do o tu xyosy kaa to leñ tu kyeech nxity, ¿pe kwiidy to xaa nayak ni pe kwiidy to ma nikxe chakty tsiin tse go?

⁶ Aan ni tu xaa pchilody pe nyëb.

Meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña

⁷ Tsiñee kon Jesús nii kchësy xaa nii koktsyetsy xkwe yagxily nii xsyob xaa non, lëë xaa ptee tu consef lo meñ chëb xaa:

⁸ —Tsiñee tsi do laañee chak tu kyalwtsiilña, sobty to laañee xsyob xaa non, por toontlaa tsi stu xaa nii mastre non lo do. ⁹ Aan kñë xaa nii kwtsyetsy lëë do: “Pte xlugaaroo lo xaa re.” Tsigo lëë xkyalto do kchoo por lëë do tsisob axte lultime bankw. ¹⁰ Masy tsiñee tsi do lo tu lni, kol sob axte lultime bankw parñee tsiñee kan xaa nii kwtsyetsy lëë do to, kñë xaa: “Penak nii soboo ske. Tësoboo

axte klaa.” Singo mod xña lo kchësy meñ lëë do klisklaa xaa. ¹¹ Porque kchësy xaa nii xalyga chak nyaa kyablyu aan lëë xaa mban kyak klaa.

¹² Lëë gak Jesús chëb lo xaa nii kwtsyetsy xaa:

—Tsiñee kuuñlool tu siily o tu xtsee gaa, kwëstyoo xamiigwoo, ni betsyoo, ni meñ liidzyoo, ni meñ rikw nii no kex chiliidzyoo, por toontlaa kwetsyak xaa lii aan singo mod lëë xaa ktikche favor nii beeñtsyeyoo. ¹³ Masy tsiñee kuñoo tu lni, kwtsyetsy kchë meñ prob, ni meñ nii chilody së, ni meñ nii chandy. ¹⁴ Por chilody ktikche meñ go kyalnsaak ko lool, per lëë Dios kuuñ kle lii ni lëë xaa ktikche favor go lool tse nii lëë xaa kuuñ kpañ meñ kuty nii beeñtsyey kyalbuen.

Xcuent xaa nii beeñlo tu niskwaan

¹⁵ Loxsyë biñ meñ ngo, lëë tu xaa nii wi sob lo mezh chëb lo Jesús:

—Dichos meñ nii chaw laañee xñabey Dios.

¹⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Tu xaa name beeñlo xaa tu niskwaan aan ndaly lo meñ chëb xaa nii tsi meñ wagw. ¹⁷ Tsiñee lëë xwor wagw kol, lëë xaa pxaal xmos xaa kukëb lo meñ nii koktsyetsy: “Kol tẽ por lëë niskwaan lox koklo.” ¹⁸ Per xaal xaal nii chëb meñ parñee tsidy meñ. Klosy lo tu xaa nii kwey mos chëb: “Lëën kal lox kwxi tublẽ lyu, aan no nii kakuyaa loo go. Chilody kan.” ¹⁹ Lëë stu xaa chëb: “Lëën kwxi kaay nẽz yosy aan lëën kakuñ ma preb. Chilody kan.” ²⁰ Lëë stu xaa chëb: “Lëën kal ptsiilña. Chilody kan.” ²¹ Tsiñee lëë mos bikche, lëë xaa chëb kchë nii chëb meñ, aan lëë xaa nii pxaal xaa blëë. Tsigo lëë xaa chëb lo xmos xaa: “Sinusy kwey

kchë nêz yu ni nêzniy nii no leñ kyedzy, aan tēni kchë meñ prob, kchë meñ nii chilody sē, ni meñ ciegw.” ²² Blyēēdyako, lēē mos chēb: “Xey, lēēn beeñtsyey nii kwnabeyoo naa, aan lēē lugar bii no.” ²³ Tsigō lēē xaa chēb lo mos: “Kwey nêz nii xchoo chu kyedzy ni kwey kchë skiñ kwraly, aan tēni xoo stubla meñ parñee kyaktsē lidzyaa. ²⁴ Por ni tu meñ nii kwtsyetsyaa klo kawdy niskwaan nii beeñloon.”

Meñ nii chakladzy kak xpēēdscuel Jesús

²⁵ Ndaly meñ kunal Jesús aan lēē xaa byoogw chēb xaa:

²⁶—Deelñee no tu xaa nii sēēdnal naa aan mastre xkēstyoo xaa pxosy xaa que naa o mastre gaa xkēstyoo xaa xñaa xaa, tsiil xaa, xiñ xaa, betsy xaa ni psyañ xaa, o xkēstyoo gaa xaa lēē xaa, chilody kak xaa xpēēdscuelaa. ²⁷ Ni chiloody kaa kak meñ xpēēdscuelaa deelñee tejty meñ lo kyalnē ni deelñee kiidnaldy meñ naa. ²⁸ Deelñee no tu do chakladzy ksaa tu yu ngol, ¿pe xsyobty to nayak kwii do cuent parñee kan do dyon pe slēb to ksaalo dow? ²⁹ Por deelñee xaktyee kyeeñ do cimient, aan lēbty to ksaalo dow, kchēsý meñ nii kano kxidzyni lēē do, ³⁰ kēb meñ: “Lēē xaa re bislo nsaa lidzy, per kwlēbty xaa nsaaalo xaaw.” ³¹ O deelñee gaa no tu rey nii tsiktily contre stu rey, ¿pe xsyobty xaa nayak kwii xaa cuent parñee kan xaa dyon pe slēb tsii mily soldad nii chap xaa ktily contre kaly mily xsoldad stu rey? ³² Aan deelñee kyeñ xaa nii lēbty xsoldad xaa, bii sitre sēēd stu rey, lēē xaa kxaal xaa nii tsikēb: “Masy kwēs tily.” ³³ Singo tsigo busy,

deelñee ksaandy to kchë nii chap to, chilody kak to xpëëdsuelaa.

Tsiñee nxiytre sedy

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Buen sedy. Per deelñee ksaan sedy xinxiyo, ¿xa kyak nxiyo stub? ³⁵ Lëew ksyëëb porñee ni par lyu ni par pyëëb xkiiñdyo. Deelñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

15

Xcuent xaa nii xtsil xpëkwxiily

(Mt. 18:10-14)

¹ Lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma ni lëe stubla xaa ngoptol big par jkëëtyag xaa xtiits Jesús. ² Por ngo lëe xaa fariseo ni lëe maestre ley kwneenë Jesús, chëb xaa:

—Xtsiil lsa xaa gue meñ ngoptol ni chaw xaa ksa xaa meñ go.

³ Tsigo lëe Jesús pso tu cuent lo meñ chëb xaa:

⁴ —Deelñee chap to tu kyoow mëkwxiily dyon, aan xnity to tu ma, ¿pe xsaandy to stap kalypt-siipkee ma nii kwnijty tañ nayak, aan chikyub to ma nii kwnity, axte nii xtsil do ma? ⁵ Aan tsiñee lëe ma xtsil do, xle do xob to ma chu yañ do, ⁶ aan tsiñee lëe do xtsiñ lidzy to, xtop to kchë xamigw to ni kchë meñ nii no kexka chilidzy to, aan xñee do: “Kol kle lon, por lëen ptsil mëkwxiily nii kwnity.” ⁷ Nli xñen nii mastre kak wle kpaa por tu meñ ngoptol nii ktikche styoo lo Dios que por tapkalyptsiipkee meñ buen nii xkiiñdy ktikche styoo lo Dios.

Xcuent kwnaa nii xtsil xcentab

⁸ 'Kol tsoo kso no xcuent tu kwnaa nii chap tsii pes plat, aan xnity me tuwo. ¿Pe xkëedy me bini nayak ni pe xloobty me yu ni pe xkyëkyubty mew axte nii xtsil mew? ⁹ Aan tsiñee lëew xtsil me, xtop me kchë xamigw me ni meñ nii no kexka chilidzy me, aan xñee me: “Kol kle lon, porque lëen ptsil pes plat nii bnityaa.” ¹⁰ Nli xñen nii singo gak xle kchë angly nii no kpaa tsiñee xtikche tu xaa ngoptol styoo lo Dios.

Xcuent xaa nii beeñ perdón xiñgan

¹¹ Lëe gak Jesús bitiits nrii lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name chap xaa chop xaa wiñ, ¹² aan lëe xaa nii mastre nyab chëb lo pxosy: “Pa, neetsy kchë nii xyalaa.” Tsigo lëe pxosy xaa kwtiisy kchë nii chap. ¹³ Kok xtsedyako lëe xaa nii mastre nyab pto kchësy nii pchal, aan con tumi go lëe xaa si stu tañ nii sit. Siko pxiñ xaa kchë xtumi xaa laañee xkaatyee. ¹⁴ Per tsiñee lëe xaa lox pxiñ xtumi xaa, lëe kpiñ kwygo tañ go, aan lëe xaa kwte kpiñ. ¹⁵ Tsigo lëe xaa kunab tsiiñ lo tu xaa nii no tañ go, aan lëe xaa go pxaal xaa lo kwaa kukap xaa ngutsy. ¹⁶ Ptee gan xaa nyaw xaa nii chaw ngutsy, per ni tu cho pteejtyo. ¹⁷ Lëe lultime nladzy xaa: “¡Blaktre gaa meñ nii kē xtsiiñ pxosyaa na axte xyely chaw, lëe naa na noteedy kpiñ nu! ¹⁸ Lëen kya lidzy pxosyaa, aan kēpaa: Papá, kwlon falt lool ni lo Dios. ¹⁹ Nonguialtre kakaa xiñoo. Beeñ cuent nii sinak tu xmoosoo nakaa.” ²⁰ Loxsy ngo lëe xaa pkaa nēz, lëe xaa sey lidzy pxosy xaa.

’Bii sitre siid xaa tsiñee lëe pxosy xaa kon xaa, aan lëe pxosy xaa pkēstyoo xaa. Lëe xaa kwloo corr kuktsiil nēz xaa xiñ xaa, aan lëe xaa kwteetsy

xaa, ni lëe xaa taw pxit kwesy xaa. ²¹ Tsigo lëe xiñ xaa chëb: “Papá, kwlon falt lo Dios ni lool. Nonguialtre kakaa xiñoo.” ²² Per lëe pxosy xaa chëb lo xmos: “Sinusy kol kwii ladx buen jkakw to xaa, kol ko tu nily ña xaa, ni kol jkëe lab xaa. ²³ Kol tëni tu becerr nii xro aan kol kuty ma, por jläe no tyaaw ni lëe no kuuñ lni! ²⁴ Por nladzyaa te kuty xiñaa, per kujty xaa. Kwnity xaa, per lëe xaa ptsil.” Aan lëe lni bislo.

²⁵ Mentre lëe stu xiñgan xaa nii nak xaa kol këno tañ. Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xaa biñ ti ni lëe xaa kon nii lëe wyëe kayak. ²⁶ Lëe xaa kwtsyetsy tu mos, aan lëe xaa kwnabtiits pe cos chak. ²⁷ Tsigo lëe mos chëb: “Lëe betsyoo blañ, aan lëe pxoosyoo kwnabey kuty becerr xro, porñee mbëe blañ xaa ni ndaan xaa.” ²⁸ Per lëe betsy kol xaa blëe, aan kwnëdy xaa nyo xaa yu. Por ngo lëe pxosy xaa pchoo kwnee lo xaa. ²⁹ Tsigo lëe xaa chëb lo pxosy xaa: “Nanoo gon blaktre iz nojkiiñaa lool ni nanoo nii tugak xsobaa xtiitsoo, aan ni tu chiv wiñ karty kneetsyoo par kawnin xamigwaa. ³⁰ Lëe nana nii blañ xiñoo nii kukxiñ xtumil lo kwnaa nii xkwe pal nëz, lëel chuty becerr xro par lëe xaa.” ³¹ Tsigo lëe pxosy xaa kwëb chëb: “Xiñ, lii tugak so lon, ni kchësy kaa nii chaapaa xcheñoo nako. ³² Per no nii kuuñ no lni ni kle no, por lëe betsyoo nii kwxaak no kuty bikche. Kwnity xaa, per lëe xaa ptsil lo no.”

16

Xcuent mos nyaani

¹ Lëe Jesús bitiits nrri lo xpëedscuel, chëb xaa:

—Tu xaa rikw name kop xaa tu mos, aan lëe meñ kuni tiits lo xaa nii lëe mos ko no kxiñ xtumi xaa. ² Tsigo lëe patrón kwtsyetsy mos ko, aan lëe xaa chëb lo xaa: “¿Pe nli kchë nii kējkeēkiy meñoo dyon? Bneetsy cuent dyon xa si lo xtsiiñoo, porque chilodre kyëel tsiñ lon.” ³ Tsigo nladzy mos ko: “¿Pe kuñaa na busy na nii lëe xpatrónaa kwii naa lo tsiñ? Nodyaa fuersy par kyën tsiñ tañ, aan xte-ladzyaa kñabaa limosn. ⁴ Nanaa xa kuñaa parñee tso cho lidzy ktsiiñaa tsiñee lëe xpatrónaa kwii naa lo tsiñ.” ⁵ Tsigo lëe xaa kwtsyetsy tuga tuga meñ nii nsëeb lo xpatrón xaa. Klosy lo tu xaa nii ptsiñ chëb xaa: “¿Palal nsëeboo lo xpatrónaa?” ⁶ Lëe xaa go kwëb chëb: “Nsëbaa tu kyoow barrily aceit.” Tsigo lëe mos nii sinyo cuent chëb: “Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee choowptsii barrily aceit nsëeboo.” ⁷ Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits lo stu xaa, chëb xaa: “Liik, ¿palal nsëeboo?” Lëe xaa go kwëb: “Nsëbaa tu kyoow lmud xobxtily.” Tsigo lëe mos chëb: “Naa xpagareel aan pkëe stuwo nii xaktyee tapkaly lmud xobxtily nsëeboo.” ⁸ Psee patrón kon nii singootyee nyaani mos mal go. Nli xñen nii mastre nan meñ nii xyuumbeydy Dios xa nak cos nii chak lo kislyu re que meñ nii xyuumbey Dios.

⁹ Kol kiisy kchë nii chap to lo kislyu re parñee kap to amigw, parñee tso cho kneetsy laañee kwës to kpaá tsiñee lëe kchë nii chap to lox.

¹⁰ Kchë xaa nii chap cuidad cos nikxe ndalydyo, sap cuidad xaa cos ndaly, per lëe xaa ni chap cuidajty cos xisy, xa kap cuidad xaa cos ndaly.

¹¹ Deelñee chap cuidajty to cos nii no lo kislyu re, ¿cho lëe nii knee cos nii nli non lo do? ¹² Aan deelñee

chap cuidajty to xcheñ meñ, ¿cho lë nii kneetsy nii jkaa do?

¹³ Ni tu cho chilody kyë tsiin chop lo patrón. Por neñdy slëë xaa lo tu xaa, lëë lo stu xaa kle xaa. O neñdy kaa ngui kuñ xaa xtsiin tu xpatrón xaa, aan ksaldy xaa stu xaa. Por ngo chilody ksoob to xtiits Dios deelñee tumi tugak sini kik to.

¹⁴ Pxidzy xaa fariseo nii tir xyo tumi styoo biñ nii kwnee Jesús. ¹⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Chakladzy to nii këb meñ nii buen do, per nan Dios pe cos xsya styoo do. Por kchësy nii xsyak meñ non pa nondyo lo Dios.

Xley Moisés ni xkyalwnabey Dios

¹⁶ Lëë xley Moisés ni lëë kchë profet bluuy xtiits Dios axte tse nii lëë Juan biid. Destye tse go lëë meñ xkëëtyag xa nak laañee xñabey Dios aan xoo xsyëëb meñ siko.

¹⁷ Ni tu letre nii kë lo ley kyaanlasty. Kchësy kak cumplir. Por nli xñen nii masy ngandy nitylo kislyu ni nitylo kpaa que nii kyaanladzy ley.

Kyalwsëëb tsiil

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Deelñee klaa tu xaapkiy tsiil, aan ktsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa. Singo gak xaa nii ktsiilña tu kwnaa nii psëëb tsiil le, tol chuñ xaa.

Rikw ni Lázaró

¹⁹ Tu rikw name nonsyke ladx non ni ladx ngui chakw xaa, aan ksatyee tse chuñ xaa lni. ²⁰ Kwyo gak tu prob nii pcholë Lázaró. Xyodz lady xaa aan chisob xaa nëb lo lyu chilidzy rikw. ²¹ Kokladzy prob re nyëly con cos nii xlyaal leñ xmezh rikw.

Aan axte mëkw big kwlee lady xaa laañee xyodz. ²² Lëe tu tse lëe prob kuty, aan lëe angly kukni xaa laañee no Abraham kpaa. Lëe rikw kutyak, aan lëe xaa pkyeetsy. ²³ Aan mentre lëe rikw no te mban laañee xyey meñ nii chety, lëe xaa blis lo xaa aan lëe xaa kon nii lëe Lázaro so lo Abraham. ²⁴ Tsigo lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa: “Tat Abraham, pkëstyoo naa. Pxaal Lázaro tsijkadz xaa punt xkweñ lo nis aan kiid ksalyu xaa lo ludzyaa, porque tir mban no teedyaa lo ki re.” ²⁵ Per lëe Abraham kwëb chëb: “Xiñ, psaladzy gaanoo nii mbëe kwtedyoo lo kislyu, lëe Lázaro mban kwtedy xaa. Lëe na mbëe notedy xaa nu, lëe lii mban notedyoo. ²⁶ Ni chilody gaaw, por tir ngol yoo nii kë groltyee, aan chilody kiid meñ nii no nu ske, ni meñ nii no gaa ske chilody kiid nu.” ²⁷ Tsigo lëe rikw chëb: “Xñabaa lool tsigo busy, Tat Abraham, nii kxaaloo Lázaro lidzy pxosyaa, ²⁸ parñee kñee xaa lo kaay betsyaa nii byaan tsiin kiiyty xaa laañee sinriityee mban noteedyaa.” ²⁹ Tsigo lëe Abraham chëb: “Lëe nii pkëe Moisés ni pkëe kchë profet byaanle. ¡Ksal xaa kchë ngo!” ³⁰ “Ksaldy xaaw”, chëb rikw, “per deelñee kyaklo tu xaa nii kutyle lo xaa, spikche styoo xaa lo Dios.” ³¹ Lëe Abraham chëb: “Deelñee chaklasty xaa ksaly xaa xley Moisés ni kchë nii pkëe profet, nikxe kpañ tu meñ kuty, pikchedy styoo xaa.”

17

*Xaa nii xsyaab meñ lo tol
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*

¹ Lëe Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Tugak ktee tiits nii kyab meñ lo tol, per jbrob-sye xaa nii ksyaab meñ lo tol! ² Masy buen kxituu tu kyomoliñ yañ xaa aan tsikchon meñ xaa lo nistoo que nii kuñ xaa xtol meñ nii xniladzy xtitsaa. ³ Kol kap cuent.

’Deelñee ko betsy to falt lo do, kol nee lo xaa, aan deelñee kpikche styoo xaa, kol kuñ xaa perdón. ⁴ Nikxe ko xaa falt lo do kadzy vuilt tu kpidz, deelñee ksa kadzy vuilt ko kiid nē xaa lo do: “Kpikchedraa kon falt lool”, no nii kuñ do xaa perdón.

Nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy

⁵ Lëe apostle chëb lo Jesús:

—Chakladzy noo nii mastre kniladzy noo Dios.

⁶ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Deelñee niladzy to Dios, xisy wiñak, nikxe nyak xkyalwniladzy to lalak tu medzy martas, nchilo nyëb to lo yag re: “Bichee nu aan kusob lo nistoo”, aan lëe yag nsoob xtiits to.

Nii nonguial kuuñtsyey mos

⁷ Deelñee chap to tu mos nii chikon o chikap kaa ma, ¿pe xñee do lo xaa nayak tsiñee xpikche xaa: “Kwte të soboo kaawoo”? ⁸ Lëdyo gon, sink xñee do lo xaa: “Beeñlo tu xtseen ni kwtëe nii kawaa ni kin. Loxsyee kawaa schilo soboo kaawoo ni kil.”

⁹ Aan ni skizh xteejty to lo mos nii beeñtsyey kchë nii kwnabey do. ¹⁰ Singo gak lëe do, tsiñee lox kuuñtsyey do kchë nii xñabey Dios to, no nii këb to: “Mos nii pa xkiiñdy nak no, por xaktyee nii pchilo lo no beeñtsyey no. Beeñtsyeytre no pe stu cos.”

Lëe Jesús chuuñ kyak tsii xaa xsyaknë

¹¹ Lëe Jesús kwte laañee ntsiil meñ Samaria ni meñ Galilea worñee lëe xaa si Jerusalén, ¹² aan lëe tsii xaa xsyaknë nii xyodz lady kuktsiilnëz Jesús kyedzy nii ptsiñ Jesús, per big kexy xaa, ¹³ sink lëe xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¿Jesús, lii nii nakoo maestre, pkëstyoo lëe noo!

¹⁴ Tsiñee lëe Jesús kon ksa xaa go, lëe Jesús chëb:

—Kol tsi lo pxosy.

Aan nëz si xaa lëe xaa byak. ¹⁵ Tsiñee kon tu xaa xsyaknë go nii lë xaa byak, lëe xaa bikche xtee xaa skizh lo Dios. ¹⁶ Aan lëe xaa psoxib lo Jesús, axte pkiitsy kë xaa lyu par ktee xaa skizh ni lëew na xaa Samaria nak xaa. ¹⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsii xaa xsyaknë nawen byak? ¿Ko skee xaa? ¹⁸ ¿Nonsy xaa sit re nawen bikche ktee skizh lo Dios?

¹⁹ Lëe Jesús chëb lo xaa nii byak ko:

—Kuso aan byey. Por porñee bniladzyoo ngo nii lëel byak.

Xa kñabey Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Lëe xaa fariseo kwnabtiits lo Jesús pa wor klyañche xkyalwnabey Dios aan lëe Jesús chëb:

—Kiiyty xkyalwnabey Dios parñee kan dow.

²¹ Ni tu cho kñëdy lo do: “Lëew nrii”, o “Lëew nrek kaa.” Por lëe xkyalwnabey Dios kwlañchel lo do.

²² Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xpëedsuel:

—Sitsib tse nii lëe do kakladzy kan do mguiy nii pxaal Dios lo kislyu, aan kandy to xaa. ²³ No meñ kñë lo do: “Lëe xaa so nu”, o “lëe gaa xaa so nek.” Per tsidy to ni tsinaldy to meñ go. ²⁴ Porque sinak tsiñee nyoo xbëly yë nkwsiy tyub leñ kpaa, singo

kak mguiy nii pxaal Dios tsiñee lëe xaa kiid stub. ²⁵ Per no nii te kazh xaa kyalnë ni ksaldy meñ nii no natiemp xaa. ²⁶ Sinak kok xtiemp Noé, singo gak kak tsiñee lëe mguiy nii pxaal Dios kiid stub. ²⁷ Tiemp ko lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni kyalwtsiilñasy kuni kik meñ, axte tse nii lëe Noé byo leñ barkw, aan lëe kchësy meñ go kuty lo kyo. ²⁸ Singo gak kok xtiemp Lot: lyaadzy wagwsye ni lyaadzy nii kisy meñ kwyo meñ, ni wtosy ni wsisy kuni kik meñ. Lyaadzy konsye ni lyaadzy yusy kwyo meñ. ²⁹ Per tsiñee lëe Lot pchoo leñ kyedzy Sodoma, lëe ki ni kyo lëe nii xsaay byab kpaa, aan kchësy meñ go kuty. ³⁰ Singo kak tsiñee lëe mguiy nii pxaal Dios kpikche.

³¹ 'Tse go deelñee no cho do so kik yu aan no xcheñ do leñ yu, kyejty to par kwii dow. Deelñee no gaa to so tañ, kpikchedy to kyey do lidzy to. ³² Kol ksaladzy nii ptsyool tsiil Lot. ³³ Kchë xaa nii kakladzy kteelaa xkyalmbañ kety. Per lëe xaa nii pe sinidy kik, nikxe kety xaa, lëe xaa kpañ.

³⁴ 'Kyool go deelñee nix chop xaa lo tugak lon, lëe Dios koy tu xaa, per lëe xaa ksaan stu xaa. ³⁵ O deelñee gaa kë chop kwnaa wëët, lëe xaa koy tu me aan lëe xaa ksaan stu me. ³⁶ Singo gak deelñee kë chop xaa tsiñ tañ, lëe tu xaa kyoooy, aan lëe stu kyaan.

³⁷ Tsigo lëe meñ chëb:

—¿Pa kak kchësy nrii?

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Laañee kaa ma kuty ktyop pech.

18

Xcuent tu kwnaa viud

¹ Loxsye ngo lëë Jesús pso tu cuent lo xpëëdschuel parñee këb xaa nii ktsagty xpëëdschuel xaa, sink tugak kutiitsni xaa Dios axte nii ktikche Dios lo xtiits xaa. ² Sinrii së lo cuent ko:

—Tu kyedzy name kwyo tu xtisy nii ptsyebty Dios ni psaldy meñ. ³ Leñ kyedzy ko gak kwyo tu kwnaa viud nii kunab kyalxtisy lo xtisy parñee ksaksi xaa meñ nii xlëë lo me. ⁴ Xtse kwë me, per psaldy xtisy me. Lëë lultime nladzy xaa: “Nikxe nii xtsyeebtyaa Dios ni xsaldyaa meñ, ⁵ per como kety kety chiid kisyedy me naa, lëen kcho xfavor me parñee kiijtre me, por toontlaa kloox me xpaciensyaa.”

⁶ Lëë Jesús chëb:

—Singo gon chëb xtisy mal. ⁷ ¿Lëë Dios dyon pe kchoody xaa xfavor meñ nii xnildzy xtiits xaa nayak deelñee tsel kyool xñab meñ kyalxtisy lo xaa? ¿Slaa xaa nawen kyëmbës meñ go xaa? ⁸ Klyëëdy xaa gon, lëë xaa kchoo xfavor meñ go. Per tsiñee lëë mguiy nii pxaal Dios dyon kiid, ¿pe bii sanre xaa meñ nii xnildzy xtiits Dios lo kislyu re?

Xaa fariseo ni xaa nii xtop tumi

⁹ Lëë Jesús pso cuent re par xaa nii xsyak nii tir buen aan xsyablyu los demasy meñ, chëb xaa:

¹⁰ —Tu vuelt kwey tu xaa fariseo ni tu xaa nii xtop tumi nii xyey Roma lidzy Dios par kutiitsni xaa Dios. ¹¹ Lëë xaa fariseo kwsoli aan lëë xaa chëb lo Dios: “Tat Tios, xnetsyaa skizh lool, porñee naktyaa sinak xaa nii nak ngbaan, ni xaa mal, ni

naktyaa sinak xaa nii no tsiil aan choni stu kwnaa, ni porñee naktyaa sinak xaa nii xtop tumi nii so ske. ¹² Naa chawdyaa chop vuelt tu leñ xmal par kuuñ ksakaa lii ni chuñaa kchë nii xtsiñaan tsi tant aan xtedyaa tu tanto jkiñ liidzyoo.” ¹³ Lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma kwsosit aan byaxty xaa nlis xaa lo xaa kpaa, sink lëe xaa xtee golp styoo xaa xñee xaa lo Dios: “¡Tat Tios, pkëstyoo naa, por tu ngoptol nakaa!” ¹⁴ Nli xñen nii tsi lëe xaa nii xtop tumi nii xyey Roma bikche sey lidzy, lëe Dios beeñ xaa perdón, per lëe xaa fariseo kokty xaa perdón. Por lëe kchë xaa nii xaly chak nyaa kyablyu aan lëe xaa nii mban chak kyak klaa.

Lëe meñ chini xaa wiñ lo Jesús

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Wi xaa wiñ kuni meñ lo Jesús parñee kxob Jesús ña kik xaa wiñ. Per lëe xpëëdscuel Jesús kwëntseeb lo meñ nii kuni xaa wiñ. ¹⁶ Per lëe Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por kchë meñ nii nak sinak xaa wiñ kyey laañee xñabey Dios. ¹⁷ Nli xñen nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xniladzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

Lëe Jesús chutiitsni tu rikw

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Lëe tu xaa xñabey chëb lo Jesús:

—Maestre buen, ¿pe cos kuuñtsyeyaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody?

¹⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Penak nii xñeel nii bueenaa? Tugak xaa buen no. Lëe xaa go nak Dios. ²⁰ Nanloo nii xñabey

xley Dios: “Kyubtyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kujtyoo, kwandyoo, kñeedyoo tiits kizh par ksaksil meñ, ni psal pxoosyoo ni xñaal.”

²¹ Lëe xaa go chëb:

—Kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²² Tsiñee biñ Jesús nrri, lëe xaa chëb:

—Tu cos bii chakoo falt: pto kchësy nii chapoo aan pkadyo lo meñ prob tsiin kchilo kapoo cos kpaa. Loxsy ngo tē aan tēnal naa.

²³ Per tsiñee lëe xaa go biñ ngo, mban ptee styoo xaa, porñee tir rikw xaa. ²⁴ Tsiñee kon Jesús nii mban kok xaa, lëe Jesús chëb:

—¡Xaatee ngan sēeb rikw laañee xñabey Dios!

²⁵ Masy ngandy sēeb tu camey xan tu kyeech kuzh que nii sēeb tu rikw laañee xñabey Dios.

²⁶ Kchësy meñ nii biñ ngo chëb:

—¿Cho lē nii telaa lo tol tsigo?

²⁷ Lëe Jesús chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëe Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Lëe noo psaan kchësy nii koop noo aan lëe noo syoopnaal lii.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchë xaa nii psaan lidzy, tsiil, o betsy, o pxosy, o xiñ gaa par sēeb xaa laañee xñabey Dios, ³⁰ ndaly re nii jkaa xaa lo kislyu re aan lëe lo stu kislyu nii nare sēed lëe xaa jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

*Lëew xyon vuelt nii lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)*

³¹ Lëe Jesús kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdschuel tublad, aan lëe xaa chëb lo xaa:

—Chan do gon nii lëe no syo Jerusalén, aan siko lëe kchësy nii pkëë profet nii ktsyoolaa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios kak cumplir. ³² Lëe meñ jko naa ña meñ sit, ni lëe meñ kityni naa, lëe meñ kotsyetsy naa, ni lëe meñ kchoo mxeñ lon. ³³ Lëe meñ kiñ naa ni lëe meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

³⁴ Per byeñdy xpëëdschuel Jesús ngo, por nonsyke cos ngano. Nandy xaa penak chëb Jesús.

*Lëe Jesús chuuñ kyak tu ciegw
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)*

³⁵ Lëe Jesús mer ktsiñ Jericó, aan lëe tu ciegw sob kex chu nëz xñab limosn, ³⁶ tsiñee lëe ciegw biñ nii singootyee ndaly meñ xtyedy, lëe xaa kwnabtiits penak nii singootyee xtye meñ. ³⁷ Lëe meñ chëb lo xaa nii lëe xaa Nazaret nii lëe Jesús sitedy siko.

³⁸ Aan lëe xaa kwchuptsyë chëb xaa:

—¡Jesús, lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

³⁹ Kchësy meñ nii sinech kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per lëel mastre kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Lii nii nakoo xiñ David, pkëstyoo naa!

⁴⁰ Lëe Jesús kwsotse, aan lëe Jesús chëb:

—Kol tēni xaa nu dyon.

Tsiñee lëe ciegw ko ptsiñ kex, lëe Jesús chëb lo xaa:

⁴¹ —¿Pe cos chakladzyoo?

Lëe ciegw ko chëb:

—Xey, chakladzyaa nii kña lon stub.

⁴² Lëe Jesús chëb:

—¡Lëë lool kña! Lëël byak, por bniladzyoo nii suuñ kyakaa lii.

⁴³ Wor go kazh lëë lo ciegw ko byak, aan lëë xaa sinal Jesús xtee xaa skizh lo Dios. Wi kchësy meñ nii kon ngo ptee skizh lo Dios.

19

Jesús ni Zaqueo

¹ Lëë Jesús ptsiñ Jericó aan lëë xaa kwte leñ kyedzy. ² Leñ kyedzy ko kwyo tu xaa rikw nii pcholë Zaqueo. Lëë xaa kwnabey lo xaa nii xtop tumi nii xyey Roma. ³ Kokladzy xaa nyuumbey xaa Jesús, per pchilodyo porñee tir ndaly meñ aan tir wiich Zaqueo. ⁴ Por ngo lëë xaa kwloo corr kwnech xaa, aan parñee kchilo kan xaa Jesús, lëë xaa kwyëp tu lo yag nii sob laañee notedy Jesús. ⁵ Tsiñee lëë Jesús sitedy xan yag ko, lëë xaa blëp lo lo yag, aan lëë xaa chëb:

—Zaqueo, sinusy byety ske, por no nii kwësaa liidzyoo natse.

⁶ Lëë Zaqueo byety wxooñ, aan xle xaa lëë xaa kuni Jesús lidzy xaa. ⁷ Tsiñee kon meñ ngo, lëë meñ kwneenë Jesús, xñee meñ nii lëë xaa kwlës lidzy tu ngoptol. ⁸ Lëë Zaqueo kuso, aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Xey, lëën jkady grol kchë nii chaapaa lo meñ prob. Ni deelñee no cho lo kwlaanaa pe tu cos, lëën ktikche tap lal nii kwlaanaa.

⁹ Lëë Jesús chëb:

—Lëë Dios pteelaa kchë meñ nii no lidzy xaa re natse, por wí xaa ngab lo xtiy Abraham. ¹⁰ Por

lëe nguuiy nii pxaal Dios sëed kyub ni sëed kteelaa kchë meñ nii no xtol.

Xcuent tumi

¹¹ Lëe meñ pkëëtyag kchë nii kwnee Jesús, aan lëe xaa pso tu cuent, porñee lëe xaa mer ktsiñ Jerusalén, aan nladzy meñ nii lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey, ¹² chëb xaa:

—Tu vuela name kwyo tu xaa non nii no kak rey, per no nii tsi xaa tu kyedzy sit parñee kak xaa rey.

¹³ Per antes nii kchoo xaa, lëe xaa kwtsyetsy tsii xaa nii xkyë tsiñ lo xaa, aan lëe xaa ptee deel palal gaa tumi lo xaa go, chëb xaa: “Kol kyë diligensy con tumi re axte nii kpikchen.” ¹⁴ Per como xtilyni meñ kyedzy xaa, lëe meñ kyedzy pxaal bla xaa nii kukëb: “Chaklasty noo nii kak xaa gue xrey noo.”

¹⁵ Per lëe xaa kok rey, aan tsiñee lëe xaa bikche xkyedzy xaa, lëe xaa kwnabey kok tsyetsy ksa xaa nii ptee xaa tumi lo parñee kaknan xaa palal beeñ catu xaa go gan. ¹⁶ Lëe tu xaa nii ptsiñ klo chëb: “Xey, lëe tumi nii bneetsyoo lon broob, lëew byak tsii.” ¹⁷ Tsigo lëe rey chëb: “Buen ngo. Tir xaa tsiñ nakoo. Ngui beeñ tsiñoo tumi wiñ nii kwaan. Por ngo lëel kak xtisy. Tsii kyedzy kñabeyoo.” ¹⁸ Lëe stu mos ptsiñ chëb: “Xey, lëe tumi nii bneetsyoo lon broob, lëew byak kaay.” ¹⁹ Lëe rey chëb lo xaa: “Lëel kak xtisy. Kaay kyedzy kñabeyoo.” ²⁰ Lëe stu mos ptsiñ aan lëe xaa chëb: “Xey, lëe xtumil nrii. Lëew pkën lo tu bayjan. ²¹ Porñee ptsyeebaa lii, ni nanaa nii tir ntseeboo, por xtopoo nii kwleektyoo ni xlaapoo laañee kondyoo.” ²² Tsigo lëe rey chëb: “Maaloo, misme xtiitsoo pteekyo lii. Deelñee nanoo nii tir ntseebaa, ni nanoo nii

xtopaa nii kwlektyaa nii xlaapaa laañee kondyaa,
²³ ¿penak kulodyoo xtumin bankw parñee neetsylo
 tyub xiño na nii lëen bikche?” ²⁴ Aan lëe rey chëb
 lo xaa nii nche siko: “Kol kla tumi lo xaa gue, aan
 kol kteedyo lo xaa nii nroob tumi ptsiñaa.” ²⁵ Tsig
 lëe meñ chëb: “Xey, per con nrooble tumi kwaa
 xaa.” ²⁶ Lëe rey kwëb chëb: “Lëe meñ nii chaple
 cos jkaarew, per lëe meñ nii ni tu pe chapy, axte
 nii wiñ nii chapsye meñ go kpichee.” ²⁷ Loxsye
 ngo lëe xaa chëb: “Kol tēni kchē xaa nii koklasty
 nyakaa rey, aan xña lon kol kuty xaa.”

*Lëe Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
 (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

²⁸ Loxsye bitiits Jesús kchē ngo, lëe xaa pkaa nēz
 par ktsiñ xaa Jerusalén. ²⁹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex
 laañee ntsiil meñ Betfagé ni meñ Betania xan kiy
 nii lē Olivos, lëe xaa pxaal chop xpëëdsuel xaa,
³⁰ chëb xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nyoo nu, aan tsiñee ktsiñ do,
 lëe do kan nii lëe tu burr kētuu. Ni tu cho karty
 sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tēni ma. ³¹ Aan
 deelñee kñabtiits meñ lo do penak nii xlaa do ma,
 kol kēb nii naa jkiiñ ma.

³² Lëe xpëëdsuel Jesús kwey, aan lëe xaa ptsyol
 burr nii chëb Jesús. ³³ Lëe xaa no klaa burr tsiñee
 lëe xpixwan ma chëb:

—¿Penak xlaa do ma?

³⁴ Tsig chëb xaa:

—Lëe xmaestre noo jkiiñ ma.

³⁵ Lëe xaa biy burr aan tsiñee ptsiñ xaa lëe xaa
 pxob xab xaa lady ma parñee sob Jesús ma. ³⁶ Aan
 tyub nēz nii notedy Jesús ptañ meñ xab. ³⁷ Aan

tsiñee lëe xaa sisëeb chex kiy nii lë Olivos, lëe meñ nii ksa xaa si bislo xle ni xtee skizh lo Dios por kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús. ³⁸ Nguieex kwnee meñ:

—¡Lëe Dios pxaal tu xaa nii kak xrey no! ¡Byinayk rey! ¡Skizh Dios nii sob kpaa!

³⁹ Tsigo lëe bla xaa fariseo nii no lady meñ chëb lo Jesús:

—Maestre, kwëntseeb lo xaa nii sëednal lii parñee kñeedre xaa.

⁴⁰ Per lëe Jesús chëb:

—Deelñee kyoogw chuw kchë meñ re, lëe kyo kñee xcuent meñ.

⁴¹ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ kexka Jerusalén, lëe xaa biiñ por kchë meñ nii no leñ kyedzy ko, ⁴² chëb xaa:

—¡Chooksye lëe doy, naaty xaatsye nyeñ do xa nak xkyalwtelaa Dios siquier natse! Per lëe na chilody kyeñ dow ni chilody kan dow. ⁴³ Por sitsiñ tse nii lëe xaa nii xlëe lo do ksuugw kwraly lëe do, aan klaady xaa kchoo meñ ni klaady xaa sëeb meñ, ⁴⁴ ni lëe xaa knitylo xkyedzy to. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero, kchësyo nitylo. Ni lëe xaa kuty meñ, por byeñdy to nii kokladzy Dios ndeelaa lëe do.

Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Loxsye ngo lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios aan lëe xaa kwlii kchësyo meñ nii no wto siko, ⁴⁶ chëb xaa:

—Leñ kitsy nii kē xtiits Dios gon xñee nii laañee kiid kutiitsni meñ Dios nak lidzy Dios, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

⁴⁷ Ksatyee tse beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios. Aan lëë xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley ni xaa xñabey nii no kyedzy kwëkyub dyon xa kuty xaa Jesús. ⁴⁸ Per pchilodyo, porñee kchësy meñ pkëëtyag nii bluuy Jesús.

20

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Tu tse mentre lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios, lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley ni lëë bla xaa kol ptsiñ, ² aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—¿Cho bnee tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

³ Lëë Jesús chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Kol në dyon: ⁴ ¿cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso, ote cholsye meño yak?

⁵ Lëë xaa bislo xtiityiits lsa xaa, xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo nii bnilasty to nii bluuy xaa?”

⁶ Aan chilody tyeesy no nii meñ lo kislyu re pxaal Juan, por suty meñ no lo kyo. Por kchësy meñ xniladzy nii xtiits Dios bluuy Juan.

⁷ Por ngo lëë xaa chëb lo Jesús nii nandy xaa cho pxaal Juan biid kchoobnis Juan. ⁸ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Per ni naa tsigo busy kniydy dyon cho bneetsy tiitspey lon.

Xcuent xaa nii beeñ tsiñ yag uv

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹Loxsye ngo lëë Jesús pso stu cuent lo meñ, chëb xaa:

—Tu xaa name beeñ pni xaa yag uv, aan lëëw ptee xaa companiy lo xaa nii kuuñ tsiĩño, aan lëë xaa si laa sit. ¹⁰Tsi lëë xtiemp uv kol, lëë xaa pxaal tu xmos xaa siknab nii xyal xaa lo xaa nii beeñ tsiĩ, per lëë xaa go ptee xcheñ xmos xaa, aan lëë xaa psonëz xaa singosy. ¹¹Tsigo lëë xpixwan yag uv pxaal stu mos, per singo gak kwlootsyetsy xaa nii beeñ tsiĩ mos ko aan loxsye ptee xaa xcheñ xaa, lëë xaa psonëz xaa singosy. ¹²Lëë xpixwan yag uv bikche pxaal stu mos, per lëë xaa nii beeñ tsiĩ ptee xcheñ xaa, aan lëë xaa psonëz xaa.

¹³’Tsigo nladzy xpixwan uv: “Lëë nana ¿pe kuñaa?” Lëë lultime, lëë xaa pxaal xiñgan xaa nii xkëstyoo xaa. Nladzy xaa stsye b xaa tsiĩ xiñgan xaa. ¹⁴Per tsiñee lëë xaa tsiĩ kon xiñgan xaa, lëë xaa tsiĩ chëb lo xcombañer: “Lëë xaa gue kyaani xkwaa pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kyaani now.” ¹⁵Lëë xaa kwlii xiñgan xpixwan uv lo kwaa, aan lëë xaa beety xaa.

’¿Pe në do dyon pe cos kuuñtsyey xpixwan uv xaa nii beeñ tsiĩ xkwaa xaa? ¹⁶Lëë xaa gon kuty ksa xaa tsiĩ go, aan lëë xaa ktee xkwaa xaa lo stu xaa tsiĩ.

Tsiñee biñ meñ ngo, lëë meñ chëb:

—¡Nëdy Dios ngo!

¹⁷Lëë Jesús buy lo meñ aan lëë xaa chëb:

—¿Penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii lëë kyo nii psëëb xaa nii xsaa yu byak tu kyo nii mastre xkiiñ?

¹⁸ Deelñee kyab meñ lady kyo go, lëe meñ go kak byuy. Per deelñee kyab kyo go lady meñ, ni kak nyoody pa kuty meñ.

¹⁹ Wor go kazh kokladzy xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nyaasy xaa Jesús, porñee byeñ xaa nii contre lëe xaa pso Jesús cuent ko. Per byaxty xaa, porñee ptyseb xaa meñ.

Tumi nii chazh lo xtisy

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ Por ngo lëe xaa pxaal bla xaa nii chak si chak xaa buen kukleetsy Jesús, parñee kyub xaa dyon pe cos jkëëkiy Jesús tsiin jko xaa xaa ña xtisy. ²¹ Lëe xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel. Xsaldyoo nii xñee meñ ni xseedyoo xa chak meñ. Liisy xluuyoo xa kpañ meñ sinak xñabey Dios. ²² Kwnë dyon pe nongual tizh no tumi nii xtop xtisy Roma, ote nongualdyo yak.

²³ Lëe Jesús byeñ pe cos no styoo xaa, por ngo lëe Jesús chëb:

²⁴ —Kol kluuy tu pes lon dyon.

Loxsye buy Jesús, lëe xaa chëb:

—¿Chonre dyon kë loo go, ni cho lë kë nu?

Lëe xaa chëb:

—Lëe xtisy Roma ni lë xaa kë loo go.

²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kizh nii nsëeb to lo xtisy Roma tsigo busy, ni kol kizh kaa nii nsëeb to lo Dios.

²⁶ Aan pchilody nyuuñ knee xaa tu cos nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús. Lëel lëe xaa psee biñ xaa nii kwnee Jesús, aan kwneedre xaa.

Lëë xaa saduceo chutiitsni Jesús
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lëë bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëë xaa saduceo xñee nii kpañdy meñ kuty, por ngo lëë xaa kukëb lo Jesús:

²⁸ —Maestre, lëë Moisés chëb nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëëdy kety xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa nii psaan xaa deelñee chapti me mëed, parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty mëed.

²⁹ Tu vuelt name kwyo tu xaa nii kop xoop betsy aan lëë xaa ptsiilña. Per blyëëdy lëë xaa kuty, aan como kopty tsiil xaa mëed, ³⁰ lëë tu betsy xaa ptsiilña tsiil xaa aan lëë xaa kutyak. ³¹ Singo gak ptsyool stu betsy xaa. Ksa kadzy xaa ptsiilña me, per ni tu xaa psaandy mëed. ³² Lëë byalo wi kwnaa go kuty. ³³ Kwnë na dyon cho xaa kyaani kwnaa go tsiñee lëë meñ kuty kpañ, deelñee ksa kadzy xaa ptsiilña me.

³⁴ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lo kislyu re busy xtsiilña mguiy ni xtsiilña kwnaa, ³⁵ per lëë meñ nii kchal kpañ kpaa, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñadre. ³⁶ Por kejtire meñ go, sink lëë meñ go kak sinak angly ni lëë meñ go kak xiñ Dios porñee lëë Dios kuuñ kpañ meñ go. ³⁷ Ni axte Moisés kaa xluuy lo no nii nli xpañ meñ kuty por worñee kon xaa yakitsy nii noyek xñee xaa nii lëë Dios nak xDios Abraham, xDios Isaac ni xDios Jacob. ³⁸ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ mbañ nak xaa, porque par Dios kchë meñ nii kuty mbañ.

³⁹ Tsigo lëë bla maestre ley chëb:

—Maestre, buen ptikcheel lo xtiits xaa nii kwn-abtiits lool.

⁴⁰ Aan byaxtre meñ nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiy sēed Crist?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Loxsye ngo lēē Jesús chēb lo meñ:

—¿Penak dyon xñee do nii lo xtiy rey David sēed Crist?, ⁴² con misme David na pkēē leñ kitsy nii kē salmos sinrii:

Chēb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwin nēzli,

⁴³ axte nii tsitsiñ tse nii kñabeyoo lo kchē meñ nii xlēē lool.”

⁴⁴ ¿Xa kchoo Crist lo xtiy rey David, deelñee misme rey David xñee nii lēē Crist xñabey lo xaa?

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Kchēsý meñ nche jkēētyag nii nonee Jesús aan lēē xaa chēb lo xpēēdsuel xaa:

⁴⁶ —Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa kakw xaa ladx non, ni chakladzy xaa nii jkēēptyux meñ xaa laañee ktsyooltyee meñ xaa lo kiy. Tsiimpee xsyob xaa laañee xsyob xaa non leñ ktoo, ni tsiñee chi xaa tu wagw, laañee xsyob xaa non xsyob xaa. ⁴⁷ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee kēb meñ nii tir buen xaa, xsyo xaa chool xaa tu lay nii xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

21

Kwnaa viud nii kwloo tumi alcansi

(Mr. 12:41-44)

¹ Lēē Jesús no kuy xa xko meñ rikw tumi alcan-siy ² tsiñee lēē tu kwnaa viud nii tir prob ptsiñ, aan

lëe me kwloo chop centab cobre nii xisy non leñ alcansiy. ³ Tsigo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa:

—Nli xñen lo do nii mastre nroob tumi nii kwloo kwnaa viud re alcansiy que kchë nii kwloo meñ rikw. ⁴ Por kchësy meñ xko tumi nii chuñ sobre alcansiy, per lëe me, lo xkylalprob me, lëe me kwloo kchësy tumi nii nseñ me alcansiy.

*Lëe Jesús xñee nii lëe lidzy Dios nitylo
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)*

⁵ Lëe meñ ncheyutiits nii tir ngui kchë kyo nii nyaa lidzy Dios ni tir ngui xixkwaaw, tsiñee lëe Jesús chëb:

⁶ —Sitsiñ tse nii lëe kchë nii nche kuy do nitylo. Ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësy nitylo.

*Kyalnë nii ktsyool meñ
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)*

⁷ Loxsy ngo lëe xpëedscuel Jesús chëb:

—Maestre, ¿pa wor kak kchë nii kwneel? ¿Xa mod kyeeñ noo nii lëew mer kak?

⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kap cuent parñee jkëëtidy meñ do. Por ndaly xaa nii kakladzy kak sinakaa kiid, aan lëe xaa kñë nii lëe xaa nak Crist ni lëe xaa kñë nii lëe wor kutsiñ, per tsinaldy to xaa. ⁹ Tsiñee kon do nii lëe guerr ni tily noyak, ktsyebty to. Por singo no nii kako, per nitylody kaa kislyu.

¹⁰ Tsigo lëe xaa kwnee re chëb xaa:

—Lëe kchë kyedzy nii nche lo kislyu ktily lsa ni lëe kchë xaa xñabey ktily. ¹¹ Ndaly laañee kni xu dox, ni lëe kpiñ kiid ni lëe kyalkits kiid, ni lëe meñ kan cos ntseeb leñ kpaa.

¹²Per antes nii kak kchësy cos re, lëë meñ kñaasy lëë do. Aan lëë meñ tsini lëë do lo xaa nii xñabey leñ ktoo, ni lëë meñ ko lëë do skiib, axte lo rey ni lo xtisy tsikso meñ do por naa. ¹³Siko stedyo tiits kñee do lo meñ cho nakaa. ¹⁴Kol ktee nii pe tsinidy kik to nii dyon pe këb to o xa ksoli gaa to, ¹⁵porque naa ksyab leñ kik to pe cos këb to lo xaa nii xlëë lo do. Aan kxekwty xaa con xaaw ni chilody kaa kñë xaa nii buendyo por nonsyke tiitsliw. ¹⁶Misme pxosy to, betsy to, xaa lidzy to ni xamigw to kak niladzy lëë do. No do axte kuty xaa, ¹⁷ni kchësy kaa meñ klëë lo do porñee xsoob to xtitsaa. ¹⁸Per ni tu pe kaky to por ni tu kits kik to knekty. ¹⁹Kol kxekw tsiin telaa do.

²⁰Tsiñee kan do nii lëë xaa nii noy kiib nche kyako Jerusalén, klyëëdy lëëw nitylo. ²¹Tse go deelñee nche do Judea, kol kxooñ, kol tsëp kiy. O deelñee gaa nche do Jerusalén, kol kchoo kyedzy, ni deelñee nche do tañ, kyedy to kyedzy. ²²Porque ntseeb kak tse go, por lëë kchë nii kë leñ xkitsy Dios kak cumplir. ²³¡Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o xkadzy kaa mëëd! Por tir mban tedy meñ tse go ni lëë meñ ktsyool tu kyalnë dox. ²⁴No meñ kety con spad, no gaa meñ kyoooy xoo tyub lo kislyu. Aan lëë meñ sit kyëpkyety leñ kyedzy Jerusalén axte ksa tse nii ktee Dios tiitspey.

Lëë mguiy nii pxaal Dios kiid stub

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵Kchë meñ ni nche lo kislyu jkan kik ni ktsyeb por kchë señ nii ko ngbidz, mëë, mëly ni por kchë xbi nistoo. ²⁶Lëë meñ jkyey tseb por nandy meñ pere kak lo kislyu. Por axte wi kpaa kni. ²⁷Axte

tsigolye lëen kchukë lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa, por naa nak mguuiy nii pxaal Dios. ²⁸ Tsiñee lëe kchë cos re kislo, kol ko nguiool styoo do ni kol klis kik to, porque klyëedy lëe do telaa.

²⁹⁻³⁰ 'Kol ksaladzy gaanoo nii tsiñee lëe yag yegw o stu gaa yag xkë peñ, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob. ³¹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos nii psetyaa noyak, kol kaknan nii lëe xkyalwnabey Dios mer klyañche.

³² 'Por nli xñen nii antes nii kety kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak. ³³ Stedy kpaa ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³⁴ 'Kol kap cuent klaady to jkyedzy styoo do lo nip o lo kchë gaa cos nii no lo kislyu re, por toontlaa kyeñdy to tsitsib tse go. ³⁵ Por nako sinak tu tramp. Por kchë meñ nii nche lo kislyu kan nii kak tse go. ³⁶ Kol kyëmbës tse go ni tugak kol nab lo Dios nii kteelaa xaa lëe do lo kchë cos ntseeb nii kiid ni parñee kchilo kpig to lon.

³⁷ Yutsye beeñ kseedy Jesús meñ leñ lidzy Dios, lëe kyool lëe xaa kuktseñ kiy nii lë Olivos. ³⁸ Aan silyga xtsiñ meñ leñ lidzy Dios parñee jkëëtyag meñ xtiits xaa.

22

Lëe Judas xyub dyon xa kyab Jesús ña xaa xñabey (Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Lëe paskw sëed yob. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur. ² Aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley byub dyon xa kuty Jesús, per pchilodyo porñee ptsyeb xaa meñ.

³ Lëë xaatox kwsëëb leñ styoo Judas. Xpëëdsuel Jesús nak Judas. Iscariote kwnee meñ lo Judas. ⁴ Aan lëë Judas kwey lo xaa nii xñabey pxosy ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús. ⁵ Ble xaa go lo Judas, aan lëë xaa chëb nii stee xaa tumi. ⁶ Byo xtiits xaa go styoo Judas. Por ngo lëë xaa bislo byub xaa xa jkaa Jesús tu laañee kindy meñ parñee jko xaa Jesús ña xaa xñabey.

*Lultime paskw nii kwte Jesús ksa xpëëdsuel
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1Co.
11:23-26)*

⁷ Lëë paskw kol. Lo lni go xtyaaw kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni chuty meñ mëkwxiiy. ⁸ Por ngo lëë Jesús chëb lo Pedre ni lo Juan:

—Kol tsikuuñlo nii tyaaw xtsee no na paskw.

⁹ Lëë xaa kwnabtiits chëb xaa lo Jesús:

—¿Pa kyokuuñloo noow?

¹⁰ Tsiigo lëë Jesús chëb:

—Tsiñee ktsiñ do leñ kyedzy, lëë do kan tu xaa nii nsob yañ tub che nis. Kol tsinal xaa axte laañee ktsiñ xaa, ¹¹ aan kol këb lo xpixwan yu: “Lëë maestre pxaal lëë noo parñee kñabtiits noo pa sob yu laañee kawxtsee xaa ksa xpëëdsuel xaa na paskw.” ¹² Lëë xaa kluuy tu cuart ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹³ Lëë xpëëdsuel xaa si aan lëë xaa ptsil yu nii chëëbpee Jesús, aan lëë xaa beeñlo nii kak xtsee paskw.

¹⁴ Tsiñee lëë xwor xtsee kol, lëë Jesús kwsob lo mezh ksa xaa apostle. ¹⁵ Aan lëë Jesús chëb:

—¡Penaadle non gan kawnin lëë do na paskw antes nii ketyaa! ¹⁶ Por axte nii klañche xkyalwn-abey Dios kuñaa paskw stub.

¹⁷ Loxsye ngo lëë xaa kwseñ tu vas viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa chëb:

—Kol ki nrii ni kol kiisyo lo xcombañer do. ¹⁸ Por nli xñen nii kidraa viñ sink lëën kwës axte klyañche xkyalwnabey Dios.

¹⁹ Lëë Jesús kwseñ tu kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëëw beeñ grol xaa, aan lëëw pteedy xaa lo xpëëdsuel xaa chëb xaa:

—Lëë xcuerpaa nrii. Kol kawo parñee ksaladzy to naa, por lëën kety parñee telaa do.

²⁰ Singo gak tsiñee lëë xtsee kwlox, lëë xaa kwseñ tu vas viñ aan lëë xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii. Lëëw kxee parñee kpily xtol do.

²¹ Lëë na lëë xaa nii kakniladzy naa sob lo mezh nu. ²² Per no nii ktsiiñaa laañee pxaal Dios naa. Per jbrobsye xaa nii kakniladzy naa!

²³ Tsigo lëë xpëëdsuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer dyon cho xaa kokniladzy Jesús.

Cho mastre non

²⁴ Lëë xpëëdsuel Jesús ptilytiits parñee kaknan dyon cho xaa mastre non. ²⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nan do gon xa chuuñtsyey xaa nii xñabey lo kislyu ni nan do nii chakladzy xaa nii këb meñ nii tir buen xaa. ²⁶ Per lëë lëë do nody nii kak to singo, sink deelñee no tu do chakladzy kñabey no nii kak to sinak tu xaa nii xsoob tiits ni sinak tu xaa wiñ. ²⁷ Kol në dyon cho mastre non, ¿pe xaa nii xsyob lo mezh chawo ote xaa nii xkyë niskwaano yak? ¿Pe

lëdy xaa nii xsyob lo mezh nak xaa non? Per lëe naa, lëen no lady to sinak tu xaa nii chuñ mandad.

²⁸ 'Ni kon gaa to kchë kyalnë ptsyoolaa aan psaandy to naa. ²⁹ Por ngo lëen knetsy kyalwn-abey lo do sinak nii bneetsy Tat Tioso lon, ³⁰ aan lëe do kaw ni lëe do ki laañee xñabeyaa ni lëe do sob parñee kñabey do lo ksa tsiipchop tiy meñ nii no tañ Israel.

*Lëe Pedre këb nii xyuumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)*

³¹ Loxsyng ngo lëe Jesús chëb:

—Simoñ, lëe xaatox gon kwnab lëe do parñee kuxso xaa to sinak xchooxso xobxtily. ³² Per lëen kwnab lo Dios nii kakni xaa lii, parñee kchosody styool kaazhkaa, aan tsiñee lëe styool kpikche, pchooblady styoo xcombañeeroo parñee kchosody styoo xaa.

³³ Tsigolëe Simoñ Pedre chëb:

—Nikle win tso skiib, ni nikxe kety no tusyke, per ksandyaa lii.

³⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Pedre, na kyool kazh tson vuilt këeboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.

³⁵ Tsigolëe Jesús chëb:

—Tsiñee pxalaa lëe do sin bols, ni sin tumi, ni sin kyalkidy, ¿pe no dyon pe cos kok falt lo do?

Tsigolëe xpëedscuel xaa chëb:

—Ni tu pe kokty falt.

³⁶ Lëe Jesús chëb:

—Lëe na, deelñee no cho do chap bols, kol koyo, ni kol koy tumi. Aan deelñee chapy to spad, kol kto xchaket to aan kol si tuwo. ³⁷ Por no nii kak

cumplir xkitsy Dios nii xñee nii win pkab lady xaa mal. Kchë laañee chakyety nii ktsyoolaa kak cumplir.

³⁸ Lëë xpëëdsuel xaa chëb:

—Maestre, lëë chop spad xoob nu.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol ksaano.

Lëë Jesús chutiitsni Dios

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xpëëdsuel xaa sinal. ⁴⁰ Tsiñee lëë xaa ptsiñ siko, lëë xaa chëb:

—Kol kutiitsni Dios parñee kyabty to lo tol.

⁴¹ Aan lëë xaa kwsë lal laañee xyab tu kyo tsiñee xkëë meño, aan lëë xaa psioxib par kutiitsni xaa Dios, ⁴² chëb xaa:

—Tat Tios, pteelaa naa lo kyalnë re, per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink beeñtsyey nii chakladzyoo.

⁴³ Ngo nonee xaa tsiñee lëë tu angly byety kpaa par ktee xfuersy xaa. ⁴⁴ Lo xkyalnë Jesús mastre chutiitsni xaa Dios, aan axte lo lyu byab nis nii psinis xaa, xñaw si xña cheñ.

⁴⁵ Tsiñee lëë xaa lox bitiitsni Dios, lëë xaa sey laañee nche xpëëdsuel xaa. Per ksasy xpëëdsuel nche nixyesy, porñee tir xteenë xaa. ⁴⁶ Tsigo lëë xaa chëb:

—¿Penak nche nixyesy to? Kol tsische aan kol kutiitsni Dios, parñee kyabty to lo tol.

Lëë meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Lëe Jesús bii nonee, tsiñee lëe tubtsoon meñ ptsiñ. Lëe xpëëdsuel xaa nii pcholë Judas nech lo meñ, aan lëe xaa ptee tu pxit kwesy Jesús, ⁴⁸ per lëe Jesús chëb:

—Judas, ¿con tu pxit nawen jkol naa ña meñ re?

⁴⁹ Tsiñee lëe xaa nii nak ksa Jesús kon nii ktsyool Jesús, lëe xaa chëb:

—¿Pe stiily noo con spad?

⁵⁰ Aan lëe tu xaa nii nak ksa Jesús biswee tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy, pchug xaa tyag xaa nii sob nëzli. ⁵¹ Tsigó lëe Jesús chëb:

—Kol ksaan.

Lëe xaa kwseñ tyag mos ko, aan lëew beëñ kyak xaa. ⁵² Loxsye ngo lëe xaa chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy, ni lo xaa nii xkyënap lidzy Dios, ni lo xaa kol nii sinaasy xaa:

—¿Penak nii sëëdxi do naa con spad ni yag nyak xaa ngbaan? ⁵³ Ksatyee tse kwyon lady to leñ lidzy Dios, aan kwnaasty to naa. Per nyoo nii lëe xaatox xchëëp lëe do nina.

Lëe Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Lëe meñ kwnaasy Jesús, aan lëe meñ kuni xaa lidzy xaa nii mastre non lo pxosy. Lëe Pedre kunal sit sit. ⁵⁵ Lëe meñ psaay ki groltyee lo ley. Aan wi Pedre kwsob lady meñ go chu ki. ⁵⁶ Siko sob Pedre tsiñee lëe tu kwnaa nii xkyë tsiñ siko kon xaa aan lëe me chëb:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

⁵⁷ Per lëe Pedre chëb:

—Xyuumbeydyaa xaa gue.

⁵⁸ Kok xtsedyako, lëë stu xaa nii so siko kon Pedre, aan lëë xaa chëb:

—Wil lë no xlad Jesús.

Per lëë Pedre chëb:

—Lëdyo.

⁵⁹ Nonsyak koko tu wor, lëë stu xaa chëb:

—Soot paa gon nii wi xaa gue no xlad Jesús, por xaa Galilea xaa.

⁶⁰ Per lëë Pedre chëb:

—Nandyaa pe cos xñeel.

Aan wor go kazh, mentre lëë Pedre bii nonee, lëë tu nguidy kol pkwetsy. ⁶¹ Tsigo lëë Jesús psu-ugw lo buy lo Pedre. Lëë Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús: “Na kyool kazh tson vuilt këëboo nii xyuumbeydyoo naa antes nii jkwetsy nguidy kol.”

⁶² Lëë Pedre pchoo siko aan lëë xaa biiñ.

Xaa nii ptee xcheñ Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Lëë xaa nii kwënap Jesús ptee xcheñ xaa ni kwtsityni xaa xaa. ⁶⁴ Ni ptse xaa lo Jesús, aan xñee xaa:

—jKwnë dyon cho kwtiñ lii!

⁶⁵ Ni kwlootsyetsy xaa Jesús. Ndaly nii chëb xaa lo xaa.

Lëë Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tsiñee lëë lyu byaani lëë xaa kol ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë maestre ley ptyop, aan lëë xaa kuni Jesús lo stu xaa nii mastre non, aan siko lëë xaa chëb lo Jesús:

⁶⁷ —Kwnë dyon pe lii nak Crist.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee kniyaa na nii naaw, knilasty to xtit-saa. ⁶⁸ Deelñee gaa kñabtiitsaa tu pe cos lo do, kñědy tow. ⁶⁹ Per destye nina lëen soob kwi Dios nězli.

⁷⁰ Loxsye ngo lëe xaa xñabey chëb:

—¿Lii tsigo busy nak Xiñ Dios?

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Misme lëe do xñee nii naaw.

⁷¹ Tsigo lëe kchë xaa go chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no testigw? Misme lëe no ptyon pchoo kchë tiits re chuw xaa.

23

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Lëe xaa pchoo siko aan lëe xaa kuni Jesús lo Pilat, ² chëb xaa:

—Lëe xaa re pkaa loo noo. Lëe xaa noyuñ xkyedzy noo chop tiy, xñee xaa nii nody nii tizh noo tumi nii xtop xtisy Roma, ni xñee xaa nii lëe xaa nak Crist nii kak rey.

³ Lëe Pilat chëb lo Jesús:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

—Misme chuwoo pchoo nii naaw —chëb Jesús.

⁴ Tsigo lëe Pilat chëb lo xaa nii xñabey lo pxosy ni lo meñ kyedzy:

—Nody xfalt xaa re.

⁵ Per nguiedzy chëb xaa xñabey:

—Con kchë xiwseedy xaa lëe xaa noyuñ meñ chop tiy. Galilea bislo xaa, lëe na lëe xaa kwlañche Judea.

Lëe Jesús so lo Herodes

⁶ Tsiñee biñ Pilat ngo, lëë Pilat kwnabtiits dyon pe xaa Galilea nak Jesús. ⁷ Lëë xaa xñabey chëb nii lëëw, aan lëë Pilat pxaal Jesús lo Herodes porñee lëë Herodes xñabey Galilea aan lëë xaa so Jerusalén leñ tse go. ⁸ Tsiñee lëë Herodes kon Jesús, lëë xaa ble porñee penaadle kokladzy xaa nyan xaa Jesús, porñee biñ xaa kchë nii beeñtsyey Jesús aan kokladzy xaa nyan xaa tu kyalntson. ⁹ Ndaly nii kwnabtiits Herodes, per koñee kwëbty Jesús. ¹⁰ Aan wi xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley nii tugak xkëëkiy Jesús nche siko. ¹¹ Lëë Herodes kwtsityni Jesús ksa xsoldad ni lëë xaa pkakw Jesús ladx nii chakw rey. Loxsye ngo lëë Herodes pxaal xaa lo Pilat stub. ¹² Tse go lëë Herodes ni lëë Pilat bnee buen, por klo xñee lsady xaa.

*Lëë meñ chakladzy nii kyë Jesús lo crusy
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)*

¹³ Loxsye ngo lëë Pilat ptop kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni kchë xaa nii nak xtisy ni kchësy meñ kyedzy. ¹⁴ Aan lëë xaa chëb:

—Lëë do gon biidni xaa re lon, në do nii lëë xaa noyuñ meñ chop tiyy. Aan xña lo do gon lëë xaa beeñ kñelin, per nlidy ngo xaa kchë falt nii xkëëkiy do xaa. ¹⁵ Nikle gaa Herodes, byeñ xaa nii nody xfalt xaa re. Por ngo lëë xaa ptikche xaa nu stub. Kol kan gaanoo nii ngody xaa falt nii tsigal kety xaa. ¹⁶ Lëen ksaksi xaa, aan loxsye ngo lëë xaa klaan.

¹⁷ Porñee tsiñee chak paskw, nak xmod Pilat klaa xaa tu xaa nii no skiib par kuuñ ksak xaa styoo meñ kyedzy. ¹⁸ Per nguiedzy chëb meñ:

—¡Beety xaa gue, aan blaa Barrabás!

¹⁹ Lëe Barrabás no skiib por tu tily nii kok leñ kyedzy, ni porñee beety Barrabás tu meñ.

²⁰ Kokladzy Pilat nlaa xaa Jesús. Por ngo kwnee xaa lo meñ stub. ²¹ Per mastre nguieex chëb meñ:

—¡Pkëe xaa lo crusy! ¡Pkëe xaa lo crusy!

²² Lëew byon vuelt nii xñee Pilat lo meñ:

—¿Per pe cos nak xfalt xaa? Karty ko xaa tu falt nii tsigal kety xaa. Lëe xaa ksaksin, aan loxsye ngo lëe xaa klaan.

²³ Per loñee singootyee nguiedzy kwnee meñ nii no nii kyë Jesús lo crusy, lëe nii kokladzy meñ kok.

²⁴ Lëe Pilat beeñtsyey nii kokladzy meñ. ²⁵ Aan loxsye blaa xaa xaa nweety bñech nii no skiib, lëe xaa pko Jesús ña meñ.

Lëe Jesús kē lo crusy

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Tsiñee lëe soldad sijkëe Jesús lo crusy, lëe xaa kwnaasy tu xaa Cirene nii lë Simoñ, nii bikche tañ, aan lëe xaa pkoy xaa xicrusy Jesús. Loxsye ngo lëe xaa bneechlo Jesús.

²⁷ Ndaly meñ ni ndaly kwnaa choon ni chuptye sinal xitsy Jesús. ²⁸ Per lëe Jesús byoogw, aan lëe xaa chëb:

—Kchësy to siñee nak to kwnaa Jerusalén, koondy to por naa, sink kol koon por lëe do ni por xiñ do. ²⁹ Porque sitsiñ tse nii lëe meñ kēb: “Dichos kwnaa nii chilody kap mēed ni dichos kwnaa nii pkasty mēed.” ³⁰ Ni lëe meñ kēb lo kiy: “Kol kyab lady noo.” Ni lëe meñ kēb lo tañ: “Kwloolan lëe noo.” ³¹ Por deelñee ptsyoolaa kchë kyalnë re nii nakaa sinak tu yag mbañ, ¿xa lëe nii xña kyalnë ktsyool do nii nak to sinak tu yag pidzy?

³² Wi chop xaa mal kuni xaa kyë lo crusy ksa Jesús. ³³ Tsiñee lëë xaa ptsiñ laañee lë Calavera, lëë xaa pkëë Jesús lo crusy, ni lëë xaa pkëë chop xaa mal go kwi Jesús, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg. ³⁴ Aan lëë Jesús chëb:

—Tat Tios, beeñ kchë xaa re perdón, porque nandy xaa pe cos chuuñtsyey xaa.

Aan lëë soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon cho xaa kchalo. ³⁵ Lëë meñ kukuy aan axte wi kchë xaa xñabey kwtsityni xaa xñee:

—Pteelaa xaa meñ. Kyety xaa lo crusy na dyon deelñee nli nii lëë xaa nak Crist nii pxaal Dios.

³⁶ Wi soldad kwtsityni Jesús. Ptee xaa viñ nyi lo Jesús, ³⁷ ni chëb xaa lo xaa:

—Deelñee nli lii nak xrey meñ Israel, pteelaa lii.

³⁸ Ni kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús nii xñee: “Lëë xaa re nak xrey meñ Israel.”

³⁹ Wi tu xaa mal nii kwë kwi xaa kwlootsyetsy xaa chëb:

—Deelñee nli nii lii nak Crist, pteelaa lii ni pteelaa lëë noo.

⁴⁰ Per lëë stu xaa mal nii wi kë lo crusy kwëntseeb lo xcombañer chëb:

—¿Pe xtsyeebtyoo Dios nawen? ¿Pe xyeñdyoo nayak nii lo crusyak kël? ⁴¹ Lëë no busy porñee beeñ no mal ngo no tizh no xfalt no lo crusy. Per lëë xaa re, ni tu pe karty kuuñtsyey xaa.

⁴² Tsigo lëë xaa chëb lo Jesús:

—Psaladzy naa tsiñee lëël sob kñabeyoo.

⁴³ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii natse kazh lëël së kyo no kpaá.

*Xkyalkuty Jesús**(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)*

⁴⁴ Tsiñee kol xwe ngbidz lëe lo kislyu pkyey, aan lëew byaani axte las tres. ⁴⁵ Ni lëe lo ngbidz pkyey ni lëe ladx nii kē leñ lidzy Dios pchos nsoli.

⁴⁶ Loxsyé ngo lëe Jesús kwchuptsyë ni lëe xaa chëb: —Tat Tios, kokni xkyalbinin.

Aan lëe xaa kuty.

⁴⁷ Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo soldad kon kchë nii kok, lëe xaa biily lay lo Dios, chëb xaa:

—Nli nii kwyody xtol xaa re.

⁴⁸ Kchësy meñ nii kwey ni kon kchë nii kok xyaasy styoo bi. ⁴⁹ Per lëe kchësy xaa nii byuum-bey Jesús ni kchë kwnaa nii pchoonal xaa destye Galilea kwche sit buy.

*Lëe Jesús xkyeetsy**(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)*

⁵⁰ Kwyo tu xaa buen nii pcholë José. Xaa Ari-matea xaa. Judea ngab xkyedzy xaa. Wi xaa kwyo lady xaa xñabey nii no Israel. ⁵¹ Kwëmbës xaa nii klyañche xkyalwnabey Dios. Por ngo nii byody kchë nii beeñtsyey xaa xñabey styoo xaa. ⁵² Lëe xaa kwey lo Pilat, aan lëe xaa bnab xcuerp Jesús.

⁵³ Loxsyé blity xaa xcuerp Jesús lo crusy, lëew pchal xaa tu sámana, aan lëe xaa kujkeetsy Jesús tu leñ paa nii ndeeñ lo kyo. Ni tu cho karty jkyeetsy leñ paa go. ⁵⁴ Mer tse nii kxe kxiladzy meñ lo tsiñ nak tse go, por ngo lëe meñ nowxixkwaa.

⁵⁵ Lëe kwnaa nii pchoonal Jesús destye Galilea kukuy pa pkyeetsy Jesús, ni lëe me kon xa kwyo xcuerp Jesús paa. ⁵⁶ Tsiñee lëe me ptsiñ chu yu, lëe me pxixkwaa ngwaan nii xlyaa nex, aan lëe me

pxiladzy tse nii chakty tsiin, por singo xñabey xley Moisés.

24

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Per tsi lëë tse nii xiladzy meñ lo tsiin kwtedy, lëë kwnaa go si chu paa silyga. Noy me ngwaan xlyaa nex nii pxixkwaa me. ² Tsiñee lëë me ptsiñ, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro.

³ Lëë me kwsëëb leñ paa, per kondy me xcuerp Jesús. ⁴ Por ngo, tir ptsyeb me, nandy me pe kwxaak me, tsiñee kolpsyee lëë me kon nii lëë chop mguiy so lo me nonsyke ladx xpibëly nakw xaa.

⁵ Lo xtseeb ko lëë me pkiits kë lyu, per lëë chop xaa go chëb lo me:

—¿Penak nii sëed kyub to tu meñ nii mbañ lady meñ kuty? ⁶ Kindy meñ nii xyub to nu, lëë me pañ. Kol ksaladzy nii kwnee me lo do worñee bii no me Galilea. ⁷ Kwnee me nii no nii kyab me ña meñ ngoptol, ni lëë meñ jkëë me lo crusy, per tse nii loxo tson kpidz lëë me kpañ.

⁸ Tsigo lëë kwnaa go psaladzy xtiits Jesús, ⁹ aan tsi lëë me bikche chu paa, lëë me kukso cuento lo ksa tsiptub apostle ni lo meñ nii nak ksa Jesús.

¹⁰ Lëë María Magdalena, ni Xwan, ni Mariy xña Jacob, ni stubla kwnaa kunitiits lo apostle. ¹¹ Per kwxaak apostle nii chak wety me aan bnilasty xaa xtiits me.

¹² Per lëënlëdy lëë Pedre kwey chu paa, aan tsiñee lëë xaa buy leñ paa, xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa. Loxsyee ngo lëë xaa sey chu yu aan psee xaa kon xaa kchë nii kok.

Chop xpëëdscuel Jesús nii kwey Emaús
(Mr. 16:12-13)

¹³ Misme gak tse go lëe chop xpëëdscuel Jesús no nêz si Emaús. Tsiptub mily metre nak nêz tsiñee xchoo meñ Jerusalén. ¹⁴ Chutiits xaa kchë nii kok Jerusalén. ¹⁵ Lëe xaa pkaa lo Jesús aan lëe xaa si ksa xaa. ¹⁶ Per nikxe kon xaa Jesús, pchilody nyeñ xaa nii Jesús. ¹⁷ Lëe Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe cos chutiits to dyon na nii sëed to nêz?
 ¿Penak nii mban chak to?

¹⁸ Tsigo lëe tu xaa nii lë Cleofas chëb:

—¿Nandyoo nawen pe cos kok Jerusalén leñ tse re, aan kwlësoo Jerusalén?

¹⁹ Lëe Jesús chëb:

—¿Pe cos kok?

Aan lëe xaa chëb:

—Nii ptsyool Jesús Nazaret wo. Tu profet nii kwnee xtiits Dios kok xaa ni kon gaa meñ nii nakni Dios xaa, por kchë nii beeñtsyey xaa. ²⁰ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe xaa xñabey kwnab nii kyë xaa lo crusy par kety xaa. ²¹ Nladzy noo nii lëe xaa ndeelaa xkyedzy noo. Per natse chak tson kpidz nii ptsyool xaa singo. ²² Per lëe bla kwnaa nii no lady noo ptseb lëe noo, por lëe me kwey chu paa nasilytoo, ²³ aan como kintre xcuerp Jesús leñ paa, lëe me byood chu yu. Aan lëe me bitiits nii lëe chop angly byaklo lo me aan lëe angly chëb nii mbañ Jesús. ²⁴ Loxsye ngo lëe bla xcombañer noo kwey chu paa, aan kon xaa nii nli xtiits kwnaa go, per kondy xaa Jesús.

²⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¡Natsypee nguey do ni natsypee neñ do par kniladzy to kchë nii kwnee profet! ²⁶ ¿Pe nody

nayak nii tedy Crist kchë kyalnë re antes nii kyëp xaa kpaa?

²⁷ Loxsye ngo lëë Jesús beeñ kseedy chop xaa go, bluuy xaa xlibre Moisés laañee xñee kchë nii ktsyool Crist ni bluuy xaa kchë libre nii pkëë profet.

²⁸ Tsiñee lëë xaa ptsiñ kyedzy nii si xaa, lëë Jesús beeñ nii koñee lëë xaa ndyedy. ²⁹ Per lëë xaa pkwëës Jesús, chëb xaa:

—Kwlës, porque lëë tse ptsye, aan lëë lyu mer jkyey.

Lëë Jesús kwsëëb par kwës xaa. ³⁰ Aan tsiñee lëë xaa nche sob lo mezh, lëë Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëë xaa beeñ grol kyaxtily aan lëëw pteedy xaa chop lo xaa go.

³¹ Wor go lëë lo xaa byaly, aan lëë xaa byeñ nii Jesús. Per pchilodre nyan xaa Jesús. ³² Tsigo xñeesy xaa:

—¿Pe lëdy gaanoo lika xyan leñ styoo no worñee bluuy xaa xkitsy Dios lo no nëz?

³³ Lëënlëdy lëë xaa pkaa nëz, sey xaa Jerusalén. Tsiñee ptsiñ xaa, lëë ksa tsiptub apostle ni lëë meñ nii nak ksa xaa tse pkaal lsa. ³⁴ Lëë meñ go chëb lo xaa:

—Nli nii lëë Jesús pañ, por lëë Simoñ kon xaa.

³⁵ Tsigo lëë chop xaa go bitiits xa ptsyool xaa nëz, ni lëë xaa bitiits xa byakpey xaa Jesús worñee beeñ grol Jesús kyaxtily.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëëdscuel

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Lëë chop xaa go bii noyutiits ngo tsiñee lëë Jesús kwso groltyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

³⁷ Kchësy xaa ptsyeb porñee nladzy xaa te pesyo.

³⁸ Per lëë Jesús chëb:

—¿Penak nii singueetyee xtsyeb to, ni penak nii xkan kik to? ³⁹ Kol kuy ñan gaanoo ni kol kuy niyaa. Naaw. Kol seeñ naa. Non tsit ni kë pëëlaa, aan lëë pesy gon nodyo tsit ni kë pëëldyo.

⁴⁰ Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuy ña xaa ni lëë xaa bluuy niy xaa. ⁴¹ Per como singootyee xle xpëëdscuel xaa, lika bnilasty xaaw, por ngo lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos chap to tyaaw no?

⁴² Tsigo lëë xaa ptee tublë mël pkyee lo Jesús, ⁴³ aan xña lo xaa lëë Jesús taw ma. ⁴⁴ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Worñee bii non lady to niyaa nii kchësy nii xseety xley Moisés, ni profet, ni kchë nii kë leñ kitsy nii kë salmos ktsyoolaa. Lëë na lëëw kok cumplir.

⁴⁵ Tsigo lëë Jesús bluuy xa nak kitsy nii kë xtiits Dios aan lëë xaa byeño, ⁴⁶ chëb Jesús:

—Kël nii lëë Crist kety, ni kël nii tse nii loxo tson kpidz lëë xaa kpañ. ⁴⁷ Ni kël nii lëë meñ Jerusalén ni lëë meñ nii nche tyub lo kislyu jkëëtyag xtiits Dios tsiin ktikche meñ styoo lo Dios parñee kpily xtol meñ. ⁴⁸ Aan lëë do kñee kchë nii kon do. ⁴⁹ Por lëë do jkaa nii kneetsy Tat Tios. Naa kxalo. Per kchoody to leñ kyedzy Jerusalén. Kol kwës axte nii jkaa do Kyalbini Ntson nii sëed kpaa.

Lëë Jesús xyëp kpaa

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Lëë Jesús kuni kchë xpëëdscuel axte Betania, aan lëë xaa blis ña xaa par kuuñlay xaa xpëëdscuel

xaa. ⁵¹ Aan mentre noyuuñlay xaa xaa, lëë xaa byëp kpaa. ⁵² Loxsye biily mëëdscuel lay lo Jesús, lëë xaa sey leñ kyedzy Jerusalén xle xaa, ⁵³ aan sob sobsye tse kwey xaa lidzy Dios par ktee xaa skizh.

**Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo
Testamento en el zapoteco de Quioquitani
New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí
(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a